

KEMIJÄRVEN KAUPUNKI
TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 2018

Kaupunginhallitus 28.3.2019 § 101

Kaupunginvaltuusto 17.6.2019 § xx

Sisällysluettelo

1. Tilinpäätössäännökset	1
2.2. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	2
3. Toimintakertomus	2
3.1. Toimintakertomusta koskevat säännökset	2
3.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	2
3.2.1. Kaupunginjohtajan katsaus	2
3.2.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
3.2.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	7
3.2.4. Työvoima- ja työllisyystilastot	8
3.2.5. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	13
3.2.6. Ympäristöasiat	17
3.2.7. Muut ei-taloudelliset asiat.....	17
3.2.8. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
3.2.9. Kaupungin henkilöstö, sairauspoissaolot	18
3.2.10. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	18
3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	19
3.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
3.4.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	20
3.4.2. Toiminnan rahoitus.....	21
3.5. Rahoitusasema ja sen muutokset.....	23
3.6. Kokonaistulot – ja menot	24
3.7. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous.....	25
3.7.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	25
3.7.2. Konsernin toiminnan ohjaus.....	25
3.7.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	26
3.7.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	43
3.7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	44
3.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamis-toimenpiteet	49
3.8.1. Asiaa koskeva sääntely	49
3.8.2. Tilikauden tuloksen käsittely	49
3.8.3. Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	49
4. Toteutusvertailu	50
4.1. Tavoitteiden toteutuminen	50
4.2. Käyttötalouden toteutuminen.....	50
4.3. Tuloslaskelman toteutuminen (sisäiset mukana).....	93
4.4. Investointien toteutuminen	95

4.5. Rahoitusosan toteutuminen.....	100
4.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	102
5. Tilinpäätöslaskelmat.....	104
5.1. Kemijärven kaupungin tuloslaskelma (ulkoinen)	104
5.2. Kemijärven kaupungin rahoituslaskelma	105
5.3. Kemijärven kaupungin tase	106
5.4. Konsernituloslaskelma.....	108
5.5. Konsernirahoituslaskelma	109
5.6. Konsernitase	110
6. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	112
6.1. Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	112
6.1.1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät.....	112
6.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	112
6.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	114
6.4. Tasetta koskevat liitetiedot	116
6.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	116
6.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	123
6.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	124
6.7. Tilintarkastajan palkkio.....	125
6.8. Intressitahotapahtumat	125
7. Eriytetyt tilinpäätökset	126
7.1. Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset.....	126
8. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	126
9. Allekirjoitukset ja merkinnät	127

1. Tilinpäätössäännökset

Kuntalaki (410/2015) 113 §:

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

Kuntalaki (410/2015) 114 §:

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös.

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntayhtymän tilinpäätös yhdistellään jäsenkunnan konsernitilinpäätökseen. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot.

Kuntalaki (410/2015) 115 §:

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

2. Tilinpäätösasiakirjat

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen muodostavat tasekirja ja tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat. Tilinpäätöksen käsittelyssä laaditaan lisäksi tarkastusasiakirjat eli tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus.

2.1. Tasekirja

Kunnan tasekirja sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät. Toimintakertomus jakaantuu toiminnan ja talouden kokonaistarkasteluun ja talousarvion toteutumisvertailuun.

Talousarvion toteutumisvertailu on osa kunnan toimintakertomusta. Toteutumisvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen

ja tuloslaskelma- ja rahoitusosien toteutuminen.

Kunnan tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase.

Liitetiedot jakaantuvat kunnan liitetietoihin ja konsernin liitetietoihin. Lisäksi liitetiedoissa esitetään liikelaitosten ja muiden taseyksiköiden tilinpäätöslaskelmat.

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä selvitys kirjanpitokirjojen ja tositteiden säilytystavoista laaditaan kirjanpitolain 3.8 §:n mukaisesti.

2.2. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

3. Toimintakertomus

3.1. Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalaki (410/2015) 115 §:

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3.1 §). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteuttamisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

3.2. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Huolimatta usean vuoden ajan tehdyistä talouden tasapainottamiseen liittyvistä toimista kaupungin taloudellinen asema on edelleen heikko. Tilikauden tulos vuonna 2018 on - 1,2 M€. Kattamatonta alijäämää kumulatiivisesti kertyy yhteensä -4,1 M€.

Tämä alijäämä on kuntalain mukaan katettava suunnitelmakauden aikana, eli vuoteen 2020 mennessä. Suurin yksittäinen selittäjä tilikauden tappiolle oli Sairauksien ehkäisy ja hoitopalvelut -vastuualueen menojen ylitys yhteensä 1,6 M€.

Perhepalveluissa ylitystä tuli 842.000 €, josta yksittäinen oikeuden vahvistama korvauserä oli yli 600.000 €. Varhaiskasvatuksen ylitys johtui paremmasta työllisyystilanteesta, jolloin lasten määrä päiväkodeissa on kasvanut, kun vanhemmat ovat saaneet töitä. Muut palvelu- ja vastuualueet ovat suoriutuneet tavoitteestaan kohtuullisen hyvin.

Talouden tasapainottaminen tulee jatkossakin olemaan kaupungin johdon tärkein tehtävä suunnitelmakaudella. Talouden raportointia tullaan edelleen kehittämään, jotta poikkeamiin päästäisiin nopeammin kiinni, ja ennustettavuutta saataisiin parannettua. Kaupunginvaltuusto ei korottanut tuloverotusta, vaan piti sen 21,5 % :ssa. Kiinteistö- ja muuhun verotukseen ei myöskään tehty muutoksia. Valtionavustukset olivat 25,4 M€, ja ne vähenivät ed. vuodesta 0,5 M€ eli -2 %. Kaupungin saamat verotulot olivat yhteensä 29,5 M€, eli kasvua edellisestä vuodesta oli yhteensä noin 310.000 € (+ 1 %).

Biojalostamohanke on edennyt hitaammin kuin mitä alun perin suunnitelmissa oli ajateltu. Ympäristö- ja vesilupien hakeminen on menossa, ja toiveikkaana odotamme, että rakennustyöt alkavat kesällä 2019. Hankkeessa on tehty laaja-alaista tiedottamista, varautumista ja useita suunnitelma monissa eri ryhmissä ja tilaisuuksissa. Kaupunki on lisäksi ostanut tulevalle tehtaalle laajasti maata, ja kaavoitus alueella on käynnissä. Alueen kehittämiseksi on menossa lisäksi useita hankkeita, joilla tuetaan laajan ekopuiston rakentamista Patokankaan alueelle.

Kaupungin työllisyystilanne on parantunut edelleen melko positiivisesti edellisvuodesta. Pitkäaikaistyöttömien määrä on saatu alenemaan, ja yli 50-vuotiaidenkin työttömyys on hyvää vauhtia alenemassa. Vuoden aikana työttömyysprosentti laski 15,7 %:sta 14,8 %:iin. Luku oli alimmillaan syyskuussa, jolloin se oli peräti 11,1 %

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu on edennyt hyvin vuoden 2018 aikana. Moni kaupungin virkamies on tehnyt tulevalle maakunnalle valmistelutyötä, ja tämä on aiheuttanut lisää töitä organisaation muulle henkilökunnalle. Kaupunki on saanut rahallista korvausta näistä maakunnan valmisteluun liittyvistä matkakuluista ja työtunneista. Valitettavasti eduskunta ei pystynyt helmi-maaliskuussa 2019 sopimaan sote/maku -uudistuksen jatkosta, joten nähtäväksi jää miten tästä tullaan etenemään.

Muita isoja selvityksiä ja päätöksiä on tehty toimintakautena mm. kouluverkosta ja Lapin Sairaanhoidopiirin toiminnan tehokkuudesta. Lisäksi päätettiin tilaliikelaitoksen perustamisesta ja elinkeinotoimen siirtämisestä kokonaan Kemijärven Kehitys Oy:n alle vuonna 2019.

Suomutunturin kehittäminenkin näyttää pääsevän vauhtiin, kun riita vakuutusyhtiön kanssa saatiin ratkaistuksi. Pääosa investoinneista kohdistuu kuitenkin vuodelle 2019.

Kaupungin edunvalvontaa on tehty laajasti yhdessä Itä-Lapin Kuntayhtymän kanssa. Olemme isännöineet useita ministereitä, kansanedustajia, kiinalaisia ryhmiä sekä käyneet edunvalvontamatkoilla suurlähetystöissä, eduskunnassa, ministeriöissä ja maakunnassa. Lisäksi on pidetty useita kaupunkilaisille suunnattuja tilaisuuksia ja osallistuttu kyläiltoihin.

Kiitos Kemijärven kaupungin henkilökunnalle, yhteistyökumppaneille, luottamusmiehille, yrittäjille sekä kaupunkilaisille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä vuonna 2018.

Kemijärvellä 19.3.2019

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja

3.2.2. Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupungin organisaatio- ja päätösten-
tekorakenteeksi on 14.6.2016 alkaen
hyväksytty alla oleva rakenne (KV 13.6.2016
§ 63).

Kaupungin talousarvio vuodelle 2018 on
laadittu ja hyväksytty ao.
organisaatorakenteen mukaiseksi.
Uudistuksia rakenteeseen ei ole tehty
v. 2018.

Organisaation toimintaan liittyvät
hallintosäätömuutokset hyväksyttiin
kaupunginvaltuustossa 13.6.2016 (64 §).

Hallintosäännön määriteltiin hyvinvointi-
palvelujen vastualueiden alaiset
palveluyksiköt:

- varhaiskasvatuspalvelut
- perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut
- kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut
- perhepalvelut
- sairauksien ehkäisy ja hoitopalvelut
- aikuisten psykososiaaliset palvelut
- vammaisten palvelut
- ikäihmisten palvelut

Hallintosäännössä määriteltiin tekniset
palvelut palvelualueen alaiset palveluyksiköt
seuraavasti:

- tekniset palvelut
- laitoshuoltopalvelut
- ruokapalvelut

Tilinpäätöksessä 2018 noudatetaan
valtuuston hyväksymän organisaatio-
rakenteen mukaisia sitovuustasoja
käyttötalousmäärärahojen osalta.

Tilivelvolliset 2018

Tilivelvollisia ovat seuraavien toimielinten jäsenet:

- kaupunginhallitus
- keskusvaalilautakunta
- hyvinvointilautakunta
- tekninen lautakunta
- rakennuslautakunta

Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat osastoittain seuraavat viranhaltijat:

Hallinto- ja tukipalvelut

Kaupunginjohtaja	Rantanen Atte
Palvelualuejohtaja	Säärelä Marjo
Talous- ja kehittämisjohtaja	Kuvaja Tuula

Hyvinvointipalvelut

Palvelualuejohtaja	Narkilahti Juha
Vastuualuepäällikkö	Poropudas Anne
Vastuualuepäällikkö	Piisilä Päivi
Vastuualuepäällikkö	Myllykangas Antero
Vastuualuepäällikkö	Onkamo Merja
Vastuualuepäällikkö	Karjalainen Marja-Leena
Vastuualuepäällikkö	Tervonen Ilpo
Vastuualuepäällikkö	Kilpeläinen Kaisu
Vastuualuepäällikkö	Virta Pertti

Tekniset palvelut

Palvelualuejohtaja/	
Vastuualuepäällikkö	Kankaanranta Markku
Vastuualuepäällikkö	Paavola Outi
Vastuualuepäällikkö	Hoisko Teija

Luottamushenkilöorganisaatio

TOIMIELIMET V. 2018

KAUPUNGINVALTUUSTO

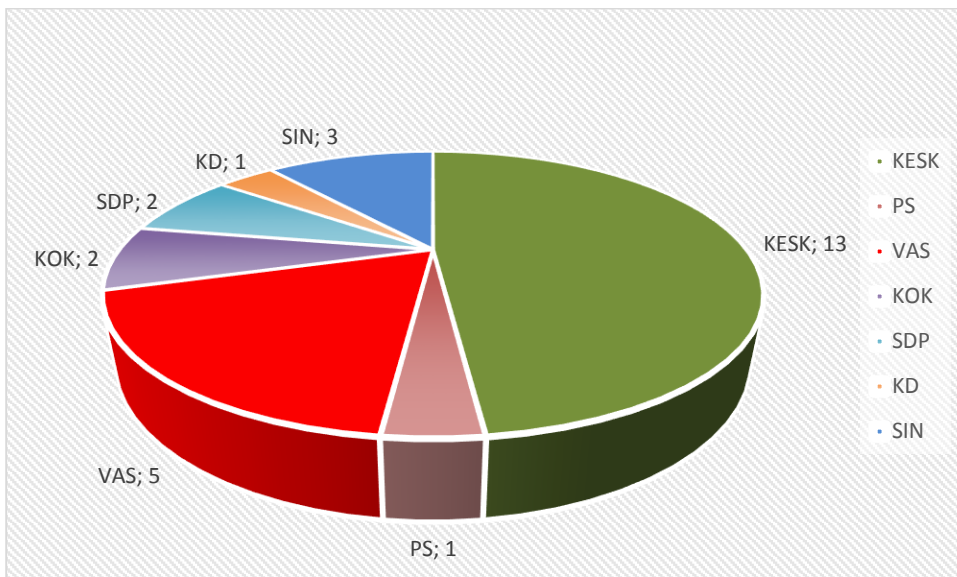
puheenjohtaja	Niemelä Veikko, Kesk
1. varapuheenjohtaja	Pikkarainen Juha, Vas
2. varapuheenjohtaja	Ruokamo Anita, Kesk
jäsenet	Aalto Pirkka, KD
	Harju Markku, Sdp
	Huczowski Johan, Siniset
	Imporanta Aulikki, Kesk
	Jaakkola Kauko, Vas
	Kaisanlahti Tarja, Kesk
	Kangas Esa, Siniset
	Kelloniemi Juhana, Perussuomalaiset
	Kerkelä Mauno, Kesk
	Kortelainen Jukka, Kok.
	Koskela Lea, Kesk
	Kostamovaara Teemu, Kesk

Kotilaine Jarkko, Vas
 Laurila Pirjo, Kesk
 Lehtola Joonas, Kesk
 Meriläinen Eino, Sdp
 Nampajärvi Suvi, Kesk
 Ojala Jukka, Kesk
 Ojala Kirsti, Vas
 Pöyliö Esa, Kesk
 Ruoposa Harri, Kesk
 Savukoski Riitta, Kok
 Sipovaara Kyösti, Siniset
 Tikkanen Jani, Vas

Siniset valtuustoryhmä perustettu 28.8.2017 alkaen.

Valtuutettujen määrä valtuustoryhmittäin

KAUPUNGINHALLITUS

puheenjohtaja
 1. varapuheenjohtaja
 2. varapuheenjohtaja
 jäsenet

Koskela Lea, Kesk
 Harju, Markku, Sdp
 Ojala Kirsti, Vas.
 Kangas Esa, Perussuomalaiset
 Lehtola Joonas, Kesk
 Ojala Jukka, Kesk
 Savukoski Riitta, Kok

TARKASTUSLAUTAKUNTA

puheenjohtaja
 varapuheenjohtaja
 jäsenet

Imporanta Aulikki, Kesk
 Jaakkola Kauko, Vas
 Hietanen Matti, Kok
 Kalliokoski Tuomas, Perussuomalaiset
 Pikkuvirta Sirkka, Sdp

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
jäsenet

Haapalinna Ilkka, Kok
Moilanen Eeva, Kesk
Luukinen Mirja, Vas
Mustonen Esko, Sdp
Ruha Ilkka, Perussuomalaiset

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
jäsenet

Kotilaine Jarkko, Vas
Laurila Pirjo, Kesk
Jokiniemi Maija, Perussuomalaiset 24.9.2018 asti
Kerkelä Mauno, Kesk
Kilpeläinen Auvo, Kok
Ruopsa Harri, Kesk
Sirviö Johanna, Perussuomalaiset 25.9.2018 alkaen
Tervola Mari, Kesk

TEKNINEN LAUTAKUNTA

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
jäsenet

Kostamovaara Teemu, Kesk
Kelloniemi Juhana, Perussuomalaiset
Kaisanlahti Tarja, Kesk
Lautamo Kristiina, KD
Pöyliö Esa, Kesk
Tikkanen Jani, Vas
Vihriälä Heidi, Sdp

RAKENNUSLAUTAKUNTA

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
jäsenet

Huczowski Juhan, Perussuomalaiset
Nampajärvi Suvi, Kesk
Huczowski Raimo, KD
Savukoski Riitta, Kok
Somppi Petri, Vas

3.2.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomen vienti kasvoi edelleen vuonna 2018 maailmantalouden imussa, mutta kasvun odotetaan olevan viime vuosia hitaampaa lähivuosina. Bruttokansantuote kasvoi Suomessa 2,7 prosentin verran. Euroalueen rahapolitiikka (korkotasot) tukee kasvua ja yritysten investointeja. Työllisyysaste on kasvanut vuonna 2018 lähes 72 %:iin ja palkkatason nousu on ollut 2,5 % tasolla. Niinpä myös kotitalouksien kulutus on kasvanut, koska niiden käytettävissä olevat

tulot ovat lisääntyneet ja alhaiset korot ovat kannustaneet kulutukseen. Samaan aikaan kotitaloudet ovat myös velkaantuneet kulutuksen ollessa suurempaa kuin käytettävissä olevat tulot.

Vahva taloustilanne ja maailmankaupan hyvä vientitaso näkyvät lappilaisyritysten tunnusluvuissa. Kovat kasvuluvut kertovat Lapin teollisuuden ja palveluvaltaisen matkailun kysynnästä ja vetovoimasta. Myös

Itä-Lapin tunnusluvut ovat parantuneet työllisyyden osalta sekä yritysten toiminnan osalta.

Kilpailukyky sopimus näkyy kuntien menoissa lomarahojen leikkauksen ja työajan pidentämisen vuoksi, mutta vaikutus kunnille on arvioitu VM:n laskelmissa liian optimistisesti, koska työn tuottavuus ei ole kasvanut odotetunlaisesti. Kuntakentän menot eivät ole vähentyneet ja kuntiin kohdentuneet valtionosuusleikkaukset ovat olleet kuntaliiton mukaan ylimitoitettuja. VM:n joulukuisen talouskatsauksen perusteella kuntien tulojen ja menojen erotus paisui viime vuonna yli miljardin euron vuodesta 2017 johtuen verotulojen ja valtionosuuksien vähentymisestä. Tämä näkyy myös Lapin kuntien talouden toteutumissa ja erityisesti Kemijärven tunnusluvuissa, sillä viime vuosien valtionosuusleikkaukset ovat kohdentuneet erityisen voimakkaasti mm. Kemijärveen.

Verotulot sen sijaan toteutuivat valtion tilitysleikkauksista huolimatta suunnitellun mukaisina 2018. Kemijärven verotulokehitys on ollut väestön vähenemisestä huolimatta positiivinen johtuen työpaikkakehityksestä ja työllisyyden kasvusta. Kemijärvellä näkyy teollisen kehityksen tuoma työpaikkakehitys positiivisesti ja työllisyysaste on edelleen parantanut edellisvuoteen nähden. Matkailun osalta kehitys on huomattavasti vaimeampaa kuin Lapin matkailullinen kehitys. Yöjunayhteys on Kemijärven kannalta merkittävä myös matkailullisesti, sillä yhä enemmän Lappiin saapuu

omatoimimatkailijoita, jotka hakevat ainutlaatuista ja aitoa Lappia. Tämä on näkynyt myös Kemijärven matkailussa.

Kaupungin negatiivinen väestönkehitys näkyy asukasta kohden laskettujen kustannusten kasvuna, koska palvelurakennetta ei ole saatu sopeutettua vähenevän väestön määrän ja rakenteen mukaiseksi ja palvelujen taso on osin ylimitoitettua. Kemijärven talouden tasapainottamistoimenpiteet jatkuivat vuonna 2018, mutta siitä huolimatta käyttötalousmenot ylittyivät budjettiin nähden 3,1 miljoonalla eurolla johtuen pääosin palvelujen ostojen kasvusta. Palvelujen ostot ylittyivät talousarvioon nähden 2,9 miljoonalla eurolla. Vuonna 2018 otettiin kaupungissa käyttöön palveluseteli ja ikäihmisten tehostettua palveluasumista ulkoistettiin Attendolle ja Espero Carelle. Palvelusetelin käyttö alittui talousarvioon nähden johtuen liikkeenluovutuksen viivästyisestä.

3.2.4. Työvoima- ja työllisyystilastot

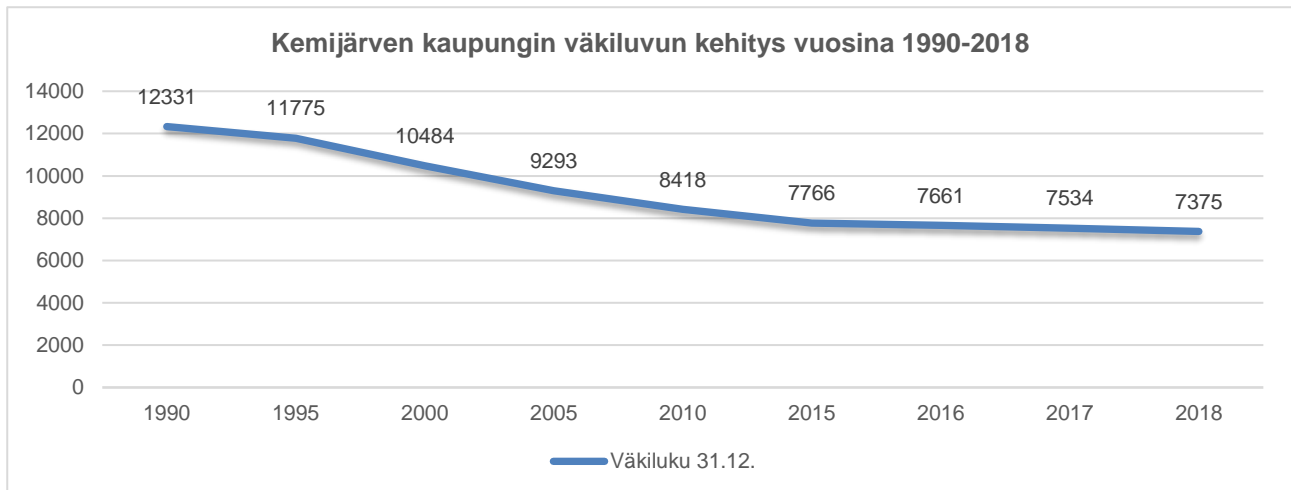
Kemijärven kaupungin väkiluku oli 31.12.2018 (ennakkotieto) 7 375 henkilöä. Väkiluku väheni vuonna 2018 yhteensä 159 henkilöllä (v. 2017 127 henkilöllä). Väkiluvun vähennys johtuu siitä, että syntyneitä on huomattavasti vähemmän kuin kuolleita ja lähtömuutto on tulomuuttoa jonkin verran suurempaa.

Taulukko 1. Kemijärven kaupungin väkiluvun kehitys vuosina 2000-2018

Lähde: Tilastokeskus

Vuosi	Väkiluku 31.12.	Muutos hlöä	%	Muuttotase	Syntyneiden enemmyys
2000	10 484	-259	-2,4	-217	-42
2001	10 138	-346	-3,3	-325	-21
2002	9 936	-202	-2	-151	-51
2003	9 759	-177	-1,8	-112	-65
2004	9 529	-230	-2,4	-186	-44
2005	9 293	-236	-2,5	-127	-109
2006	9 065	-228	-2,5	-157	-71
2007	8 882	-183	-2	-120	-63
2008	8 658	-224	-2,5	-167	-57
2009	8 519	-139	-1,6	-59	-80
2010	8 418	-101	-1,2	-23	-78
2011	8 295	-123	-1,5	-31	-92
2012	8 093	-202	-2,4	-120	-82
2013	7 983	-110	-1,4	-32	-78
2014	7 892	-91	-1,1	-30	-61
2015	7 766	-126	-1,6	-25	-101
2016	7 661	-105	-1,4	-6	-99
2017	7 534	-127	-1,7	-18	-109
2018*	7 375	-159	-2,7	-39	-120

*= ennakkotieto

Taulukko 2. Kemijärven kaupungin väestönmuutokset vuosina 2011 -2018

Lähde: Tilastokeskus

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Väestö	8 418	8 295	8 093	7 983	7 892	7 766	7 661	7534
Syntyneet	50	46	50	45	44	35	31	29
Kuolleet	142	128	128	106	145	134	140	149
Synt. ja kuoll. erotus	-92	-82	-78	-61	-101	-99	-109	-120
Kuntaan muuttaneet	339	254	308	295	314	332	326	306
Kunnasta muuttaneet	370	374	340	325	339	338	344	345
Muuttotase	-31	-120	-32	-30	-25	-6	-18	-39
Väestömuutos ed. vuodesta	-123	-202	-110	-91	-126	-105	-127	-159
Väestö vuoden lopussa	8 295	8 093	7 983	7 892	7 766	7 661	7 534	7375

* = ennakkotieto

Taulukko 3. Kemijärven kaupungin väestösuunnite ja Tilastokeskuksen trendiennuste vuosille 2017-2021

Lähteet: Tilastokeskus ja kaupungin väestösuunnite

Kaupungin väestösuunnite

Tilastokeskuksen ennuste (2016)

Vuosi	Väkiluku	Muutos		Vuosi	Väkiluku	Muutos	
	31.12.	abs.	%		31.12.	abs.	%
2018	7 375	-159	-2,1	2018	7 376	-116	-1,5
2019	7 300	-75	-1,0	2019	7 266	-110	-1,5
2020	7 250	-50	-0,7	2020	7 160	-106	-1,5
2021	7 150	-100	-1,4	2021	7 058	-102	-1,4

Taulukko 4: Kemijärven kaupungin ikärakenne vuonna 2017 ja ennuste vuosille 2018- 2021 (31.12)

Lähde: Tilastokeskus 2016

Ikäluokka	2017	2018	2019	2020	2021
0-6	307	304	304	294	289
7-14	444	402	382	391	374
15-64	4022	3 868	3 747	3 612	3 507
65-74	1469	1 475	1 500	1 526	1 521
75-	1292	1 327	1 333	1 337	1 367
Yhteensä	7534	7 376	7 226	7 160	7 058

Taulukko 5. Kemijärven kaupungin työpaikat vuonna 2016 (31.12.) ja suunnite vuodelle 2021 (31.12)

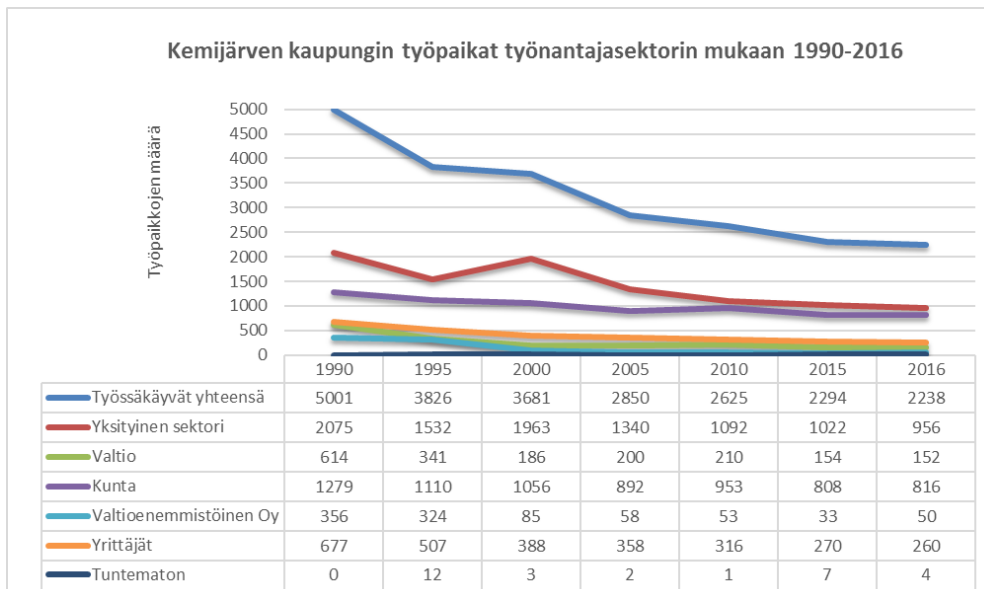
Lähteet: Tilastokeskus ja kaupungin suunnite (11/18) JP

Elinkeino	Työpaikat		Työpaikat	
	2016	%	2021	%
Maa- ja metsä- ja kalatalous	147	6,6	180	6,1
Teollisuus ja kaivostoiminta	154	6,9	400	13,7
Sähkö-,lämpö-,vesihuolto, jäähdytystoim.	59	2,6	80	2,7
Rakentaminen	89	4,1	200	6,8
Kauppa	296	13,2	400	13,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	61	2,7	150	5,1
Kuljetus ja varastointi	129	5,8	180	6,1
Informaatio ja viestintä	11	0,5	30	1,0
Rahoitus-, vakuutus-, kiinteistötoimi	40	1,8	40	1,4
Ammatillinen, tekninen, tieteell. toiminta	97	4,3	100	3,4
Julkinen ym. hallinto, tukipalvelutoiminta	293	13,1	320	10,9
Koulutus	144	6,4	200	6,8
Terveys- ja sosiaalipalvelut	585	26,1	500	17,1
Taiteet, viihde virkistys	27	1,2	30	1,0
Muu palvelutoiminta	66	2,9	80	2,7
Kotitalouksien toiminta työntajina	18	0,8	10	0,3
Toimiala tuntematon	22	1,0	30	1,0
Yhteensä	2 238	100,0	2 930	100,0

Taulukko 6: Kemijärven kaupungin työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan vuosina 1990 ja 2016

Lähde: Tilastokeskus

	1990	2016	Muutos	
			abs.	%
Työssäkäyvät yhteensä	5 001	2 238	-2 763	-55,2
Palkansaajat	4 323	1 978	-2 345	-54,2
- Valtio	614	156	-458	-74,6
- Kunta	1 278	816	-462	-36,2
- Valtioenemmistöinen Oy	356	50	-306	-86,0
- Yksityinen sektori	2 075	956	-1 119	-53,9
Yrittäjät	678	260	-418	-61,7

Taulukko 7. Kemijärven kaupungin väestö pääasiallisen toiminnan mukaan vuosina 1990 ja 2016 (31.12.)

Lähde: Tilastokeskus

	1990	2016	Muutos	Muutos %
Koko väestö	12 331	7 661	- 4 670	-37,9
Työvoima	5873	3 034	- 2 839	-48,3
Työlliset	5 165	2 424	-2 741	-53,1
Työttömät	708	610	-98	-13,8
Työvoiman ulkopuolella	6 458	4 627	-1 831	-28,4
joista:				
0-14 v.	2 428	757	-1 671	-68,8
opiskelijat, koululaiset	1 000	363	-637	-63,7
eläkeläiset	2 677	3 315	+638	+23,8
varusmiehet	67	4	-63	-94,0
muut	286	188	-98	-34,3
Huoltosuhte	1,39	2,16	+0,77	+55,4

Huoltosuhte (elatussuhte): kuinka monta työhön osallistumatonta (työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä) yhtä työllistä kohti.

Taulukko 8. Työttömyys vuonna 2018 (tammi- joulukuu) keskimäärin

Lähde TEM-tilastokeskus

Kuukausi	Kemijärvi	Työttömät abs.	Itä-Lappi	Lappi	Koko maa
k.a.	13,0	395	14,1	11,9	9,7
Tammikuu	15,1	457	16,9	13,2	10,9
Helmikuu	14,9	451	16,4	12,5	10,5
Maaliskuu	13,9	423	15,2	11,9	10,0
Huhtikuu	13,2	402	15,2	12,2	9,7
Toukokuu	12,0	365	13,9	12,0	9,2
Kesäkuu	12,8	387	13,3	13,0	10,4
Heinäkuu	12,8	387	13,6	13,0	10,8
Elokuu	11,5	348	12,5	11,1	9,2
Syyskuu	11,1	337	12,1	10,7	8,8
Lokakuu	11,8	357	12,7	11,0	8,7
Marraskuu	12,6	381	13,3	10,4	8,7
Joulukuu	14,8	449	14,5	11,6	9,7

Lapin työttömyysaste on ollut vuonna 2018 11,9 % ja koko maan 9,7 %, joten Kemijärven työllisyystilanne on ollut 1,1 %-yksikköä huonompi kuin Lapissa keskimäärin ja 3,3 %-yksikköä huonompi kuin maassa keskimäärin.

Vuonna 2018 Kemijärven keskimääräinen työttömyysaste on laskenut vuodesta 2017 2,8 %-yksiköllä. Joulukuun 2018 lopussa työttömiä oli 449 (14,8 %).

Taulukko 9. Kemijärven kaupungin työttömät vuonna 2018

Kemijärvi	Työt- tömät	Työttömät miehet	Työttömät naiset	Alle 20-v.	Alle 25-v.	Yli 50-v.	Vamm./ pitkäaik. sair. työttömät	Ulko- maalaiset työttömät	Pitkäaikais- työttömät	Työl- listetty
Keskiarvo	395	264	132	8	33	227	49	9	78	30

3.2.5. Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Toiminnassa tapahtuneet muutokset

Hallinto- ja tukipalvelut

Uuden kaupungin roolia on työstetty mm. huhtikuussa 2018 järjestetyssä Kemijärvi 2020 - Organisaation uudistaminen sote- ja maakuntauudistuksessa –työpajassa. Elinvoimaohjelmaa laatiminen aloitettiin työpaja- sekä seminaari työskentelynä loppuvuodesta 2018. Kaupungin rooli tulee selkeytymään sote- ja maakuntauudistuksen valtakunnallisten linjausten valmistuttua. Vuonna 2017 alkanut aktiivinen osallistuminen Lapin maakunnan rakentamiseen on jatkunut vuoden 2018 aikana. Kaupunkilaisia on osallistettu keskustelutilaisuuksien, tapahtumien sekä erilaisten kyselyiden kautta, keväällä 2018 toteutettiin palvelutytyväisyyskysely. Yhteistyötä kylien kanssa on toteutettu aktiivisesti kylätapahtumilla ja hankkeilla. Palveluasenteen ja toimintaprosessien kehittäminen on jatkuvaa yhteistyötä palvelualueiden ja eri sidosryhmien välillä.

Hyvinvointipalvelut

Päivähoito-, kouluverkko- ja vapaa-ajan toimintojen selvitykset valmistuivat vuoden aikana sekä niiden perusteella jatkotoimenpiteet mm. päiväkodin laajennusosan suunnittelutyö.

Hyvinvointifoorumi pidettiin toukokuussa ja 3. sektorin vastaava tilaisuus syksyllä. Kaupungin sisäinen työnjako ja vastuutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnissa on vielä päättämättä.

Varhaiskasvatuksen palvelutarve on kasvanut erityisesti vuorohoidon osalta ja sen vuoksi jouduttiin ottamaan käyttöön lisätilaa Elinkaaritalosta. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden aikana pienimmillään 11,1 %. Vuodeosaston paikkamäärä vähennettiin 35 paikkaan.

Palveluseteli otettiin käyttöön ikäihmisten tehostetussa palveluasumisessa ja toimintaa ulkoistettiin Attendolle sekä Espero Carelle. Itä-Lapin SOTE-selvitys valmistui ja se

käsiteltiin kuntien valtuustoissa.

Tekniset palvelut

Palvelualueella varautuminen Sote-uudistukseen eteni, vaikka varsinainen Sote-uudistus siirtyikin vuodelle. Kaupunginvaltuusto päätti kesäkuussa 2018 tilapalvelujen sekä laitoshuolto- ja ruokapalvelujen uudelleen organisoitumisesta tilaliikelaitokseksi. Liikalaitoksen hallintaan tulevat myös kaupungin omistamat taloyhtiöt.

Puistojen hoito ja käyttösuunnitelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa syksyllä 2018.

Investointien tavoitteisiin korjausvelan vähentämiseksi ei talousarviovuonna päästy. Investointien toteutuma oli 1,7 miljoonaa euroa ja talousarviossa oli varattu investointeihin 2,4 milj. euroa. Valtuusto päätti luopua uimahallin peruskorjauksesta vuonna 2019, joten v.2017- 2018 suunnitteluun käytetty määräraha investoinneista kirjattiin käyttötalouden toteutumaan.

Kaupungin taloudessa tapahtuneet muutokset

Kaupungin toimintakate toteutui talousarviossa arvioitua toimintakatetta 1 633 881 euroa heikompana ollen -55 037 681 €.

Ulkoiset toimintatuotot, -kulut ja -kate TP2018

ULK.	TA2018 1000 €	TP2017 1000 €	TP2018 1000 €	erot. 1000 €	%
tuotot	8 621	9 319	9 482	163	1,7
kulut	-62 025	-65 035	-64 612	407	0,7
toim. kate	-53 404	-55 716	-55 130	586	1,1

Toimintatulot kasvoivat 163 002 euroa edellisvuoteen nähden ja toimintakulut pienenevät 423 553 eurolla edellisvuoteen nähden. Talousarvioon nähden toimintatuotot toteutuivat 860 968 euroa (110,0 %) arvioitua paremmin. Toimintakulut kasvoivat 2 586 689 eurolla (104,2 %) talousarvioon nähden. Toimintakate ylittyi 1 725 720 eurolla eli 3,2 % talousarvioon nähden.

Toimintamenot tiliryhmittäin

Toiminta- menot	TA2018 1000 €	TP2018 1000 €	erotus 1000 €	%
henkilöstö- kulut	-28 180	-27 916	268	0,9
palvelujen ostot	-23 567	-26 413	-2 846	-12,1
aineet, tarvikkeet	-4 198	-4 720	-522	-12,4
avustukset	-4 692	-4 233	459	9,8
vuokrat	-1 328	-993	335	25,2
muut toim. kulut	-61	-336	-275	-552,2

Suurimmat menosäästöt saatiin avustuksissa ja ulkoisissa vuokrissa. Suurimmat euromäärälliset menoylitykset tulivat palvelujen ostoissa, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa ja muissa toimintakuluissa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verot+ VOS	TP2017 1000 €	TA2018 1000 €	TP2018 1000 €	erotus 1000 €	%
Verot	29 153	29 453	29 446	-7	0,0
VOS	25 907	25 450	25 357	-93	-0,4
yht.	55 060	54 903	54 803	-100	-0,2

Verotuloja kertyi kuten budjetoitiin, vaikka joulukuun tilitys oli verottajan tekemien laskelmakorjausten vuoksi negatiivinen. Edellisvuoteen verrattuna verotulot vähenivät 293 060 eurolla.

Valtionosuuksia kaupunki sai -0,4 % vähemmän kuin oli budjetoitu. Vähennystä edelliseen vuoteen oli 2,1 % eli 549 656 euroa. Vähennystä selittää väestönkehitys sekä lasten vähenevä määrä.

Itä-Lapin energian tuloutus

ILE	TP2017 1000 €	TA2018 1000 €	TP2018 1000 €	erotus 1000 €	%
tuotot	1 272	1 160	1 587	427	36,8
rah.kulut	-353	-380	-400	-20	-5,3
netto	919	780	1 187	407	52,2

Itä-Lapin Energia Oy:n tuloutus kaupungille kasvoi edellisvuoteen verrattuna 29,1 % eli 267 117 euroa, ja toteutui paremmin kuin talousarviossa oli arvioitu energian myynnin kehittyvän.

Kaupungin investoinnit

Investointimenot olivat -1 723 497 euroa ja -tulot 100 500 euroa. Käyttöomaisuuden myyntituloja saatiin 2 302 201 euroa. Investoinneista korjattiin käyttötalouteen kaksi keskeneräistä investointia (Myllylammentie 23:n keittiön ja uimahallin peruskorjauksen suunnitteluun liittyvät kulut) yhteensä 147 058 euroa. Investointien rahavirta oli 826 262 euroa.

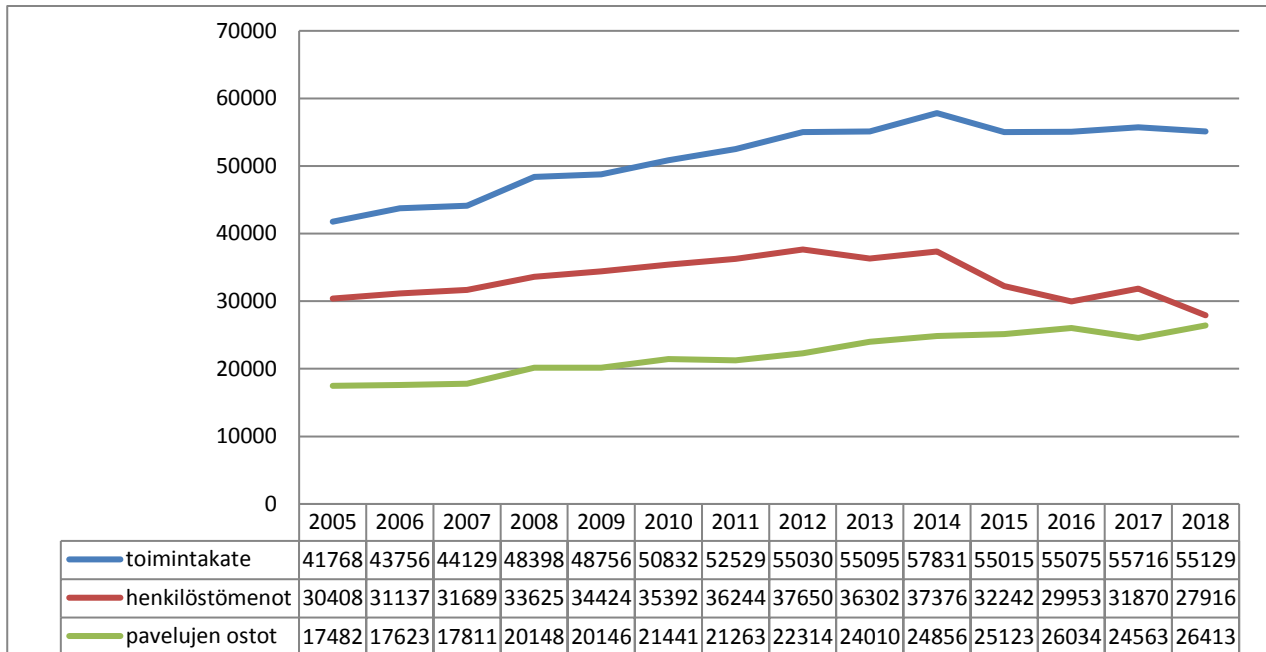
Kaupungin vuosikate ja tulos

Kaupungin vuosikate oli 1 180 597 euroa. Vuosikate ei kata poistoja, jotka olivat -2 418 516 euroa.

Vuoden 2018 tulos oli -1 237 919 euroa ja rahastomuutosten jälkeen (10 561 €) alijäämää kertyi yhteensä 1 227 359 euroa.

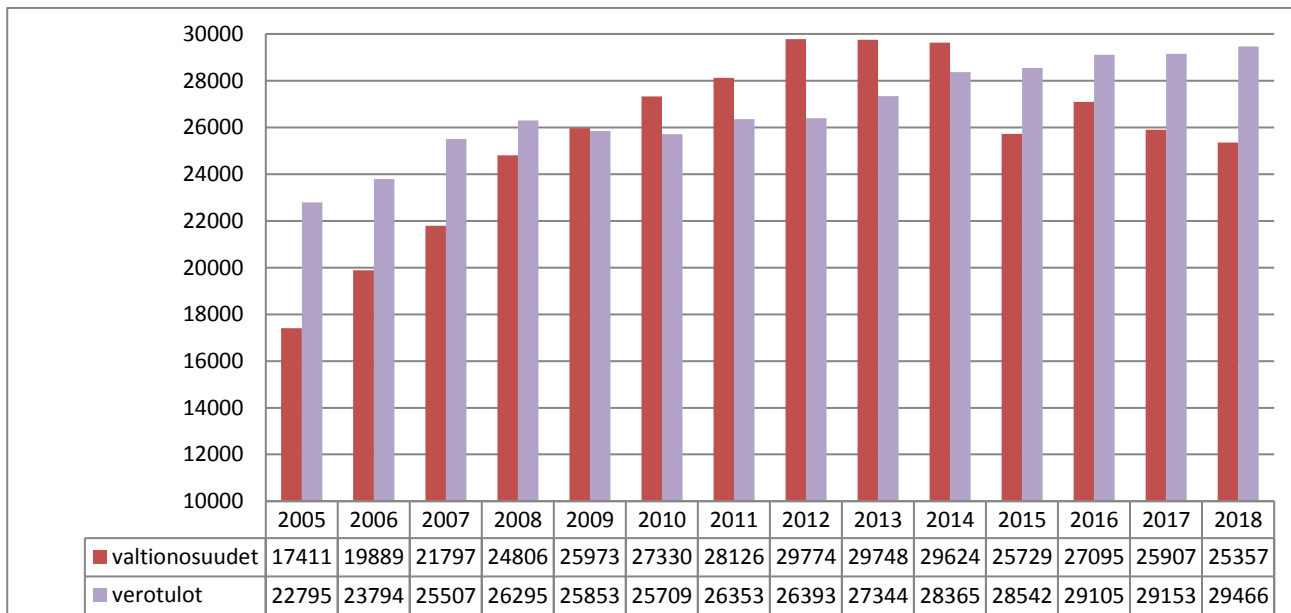
Kumulatiivinen alijäämä kasvoi tilinpäätöksen jälkeen 4 105 284 euroon. Kaupungin taloustilanne on omavaraisuuden ja velkaantuneisuuden vuoksi heikompi kuin edellisvuonna. Kassan riittävyys oli vuonna 2018 vain 11,2 päivää (ed. vuonna 10,5 pv), mikä on edelleen heikko.

Kemijärven kaupungin toimintakate, henkilöstökulut ja palvelujen ostot vuosina 2005-2018 (1 000 €)

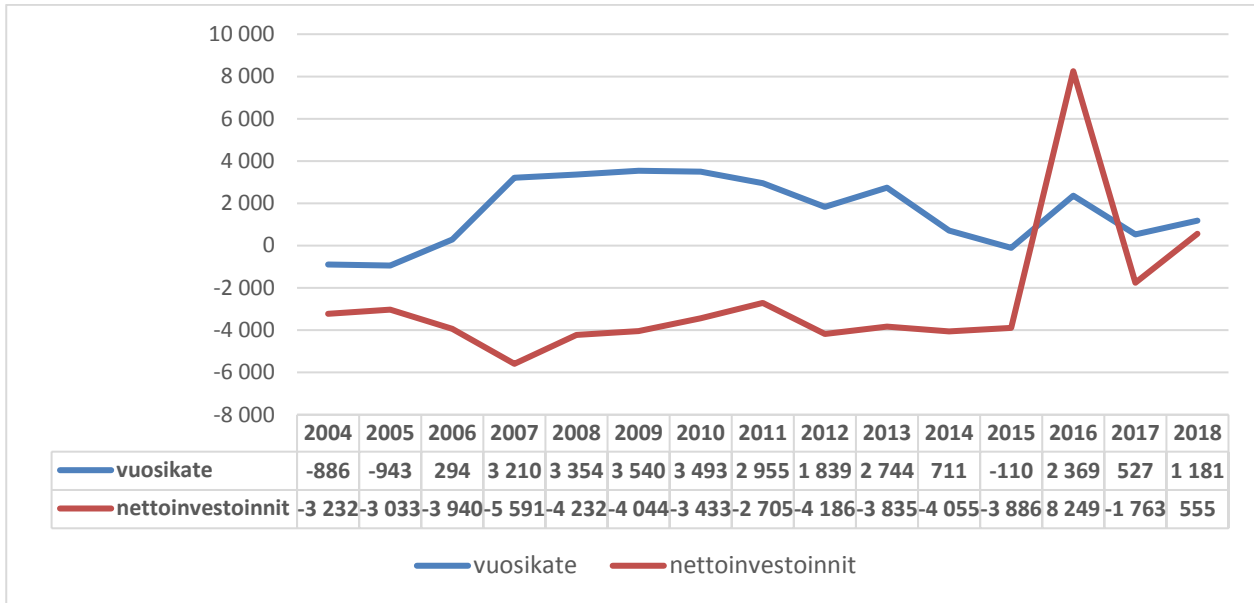

Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoja on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Kemijärven kaupungin valtionosuudet ja verotulot vuosina 2005-2018 (1 000 €)

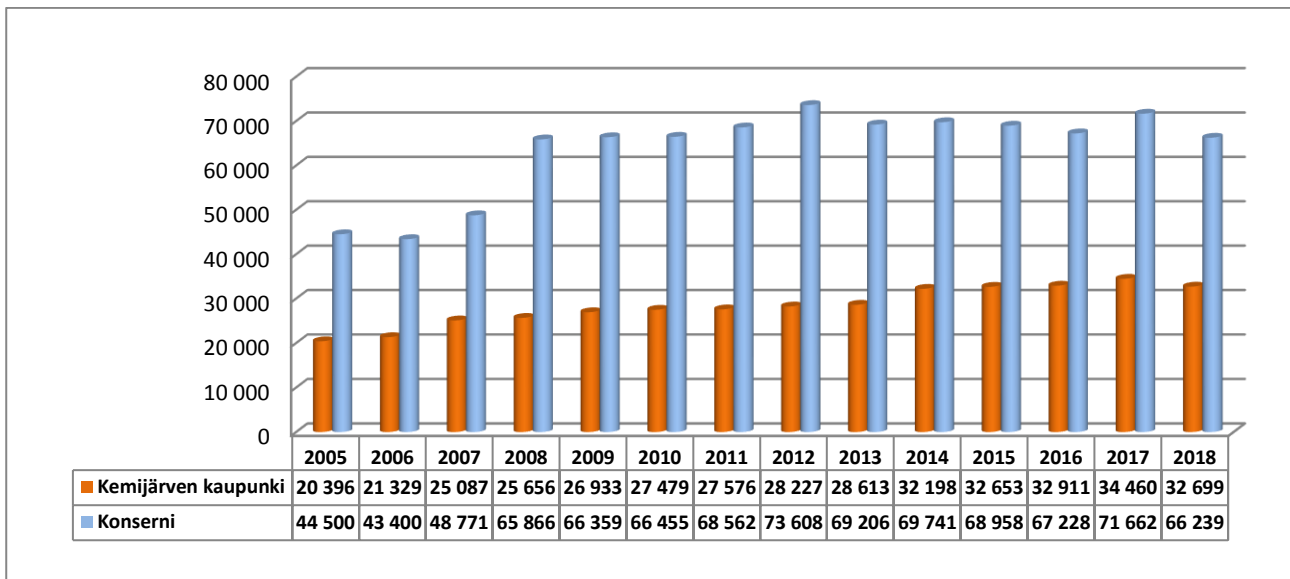

Kemijärven kaupungin vuosikate ja nettoinvestoinnit vuosina 2005-2018 (1 000 €)

Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot.

Kemijärven kaupungin ja konsernin lainakannan kehitys vuosina 2005-2018 (1000 €)

3.2.6. Ympäristöasiat

Kemijärven kaupungilla ei ole toimintavuonna 2018 ollut päästökauppoja, jäteveden puhdistamoon kohdistuvia kalliita muutostöitä eikä huomattavia ympäristövahinkoja.

Kaupunki on investoinut jo vuosia energiaystävällisiin katuvalaistusratkaisuihin kunnallistekniikassa ja ao. investointeihin on käytetty toimintavuonna noin 262 305 euroa

3.2.7. Muut ei-taloudelliset asiat

Kaupunki huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta vuosittain säännöin ja ohjein sekä talousarvion toimeenpano-ohjeilla. Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta ohje tukee hyvän hallintotavan mukaista toimintaa ja taloussäännöllä määritellään maksujen suorittamisesta ja hallintosäännöllä toimivaltarajoista.

Maahanmuutto-ohjelma v. 2012-2016 on hyväksytty valtuustossa 29.5.2012 § 36. Kotouttamissuunnitelma on päivitetty 11.6.2018 § 42.

Kemijärven kaupungin tasa-arvosuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa 18.9.2017 § 343.

3.2.8. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kemijärven kaupungin taloudellinen tilanne on haastava, sillä toimintamenot ovat epäsuhdassa toiminta- ja rahoitustuottoihin. Tilinpäätös 2018 on negatiivinen ja sitä edeltää vuoden 2017 alijäämäinen tilinpäätös sekä vuoden 2016 tilinpäätöstä lukuun ottamatta neljä peräkkäistä alijäämävuotta vuosilta 2012-2015. Vuoden 2016 tulos oli positiivinen vesi- ja viemärilaitoskaupan johdosta. Taseeseen kertynyttä alijäämää kaupungilla on -4,1 miljoonaa euroa.

Lainamäärä pieneni 1,76 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden ollen vuoden 2018 lopussa 32 698 623 euroa (ed. vuonna 34 459 756 euroa).

Suhteellinen velkaantuneisuus väheni ollen 64,0 % (ed. vuonna 65,5 %). Ongelmana kuitenkin on velkojen ja vastuiden kasvanut osuus käyttötuloista. Lainamäärän tulevaan kehitykseen vaikuttavat olennaisesti tulevien vuosien vuosikatteet ja perustettavan liikelaitoksen investointien määrä.

Kemijärven palvelurakenne on raskas ja tätä osoittaa käyttötalousmenojen suuruus. Vuoden 2018 käyttötalousmenot ylittyivät 2,6 miljoonalla eurolla talousarvioon nähden.

Taloutta ei saada tasapainoon vuoteen 2020 mennessä ilman satunnaisia eriä, kun käyttötalousmenojen kehitys jatkuu aiemman tasoisena ja rahoituspohjassa ei tapahdu oleellisia muutoksia v. 2019.

Usean vuoden valmistelussa ollut valtakunnallinen maakunta- ja sote-uudistus ajetaan alas vuoden 2019 syksyyn mennessä. Suunnitelmat siirtää sosiaali- ja terveystalouden sekä eräät muut kuntien palvelut maakunnille vuoden 2021 alusta lukien ei toteudu. Nähtäväksi jää, miten uusi hallitus käynnistää seuraavan uudistuksen kuntapalvelujen osalta. Lapissa tehdyt selvitykset ja valmistelutyö olisi tärkeä hyödyntää Kemijärven kaupungin osalta ja miettiä jatkoratkaisuja varten omat toiminnan linjaukset ja järjestelyt.

Toimintojen järjestelyjä on Kemijärvellä osin aloitettukin vuoden 2018 aikana mm. palvelusetelin käyttöönoton ja Puistolän hoivakodin kaupan muodossa. Palvelusetelin käyttöä laajennetaan vuonna 2019 mm. vammaispalveluissa.

Kemijärven biojalostamokokonaisuuden toteuttamispäätöksen odotetaan ratkeavan vuoden 2019 aikana, ja päätöksellä on olennainen merkitys kaupungin toimintaan, investointeihin ja palvelurakenteeseen tulevina vuosina.

Palvelurakennemuutostyöhön ja talouden tasapainottamistoimenpiteisiin on panostettu viime vuosien aikana. Kaupunginhallituksen v. 2017 käynnistämien selvitysten mukaiset esitykset sivistyspalvelujen palveluverkosta,

sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirrosta sekä kiinteistöjen vuokraustoiminnan, elinkeinopalvelujen ja työllisyydenhoidon toiminnan uudelleen järjestelyistä on käsitelty valtuustossa vuonna 2018.

Kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteet vuosille 2019-2021 on hyväksytty valtuustossa talousarvio 2019 käsittelyn yhteydessä.

3.2.9. Kaupungin henkilöstö, sairauspoissaolot ja henkilöstömenot

Kaupunki laatii vuodelta 2018 erillisen henkilöstökertomuksen.

Henkilöstö 31.12.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Vakinainen henkilöstö	612	621	635	617	607	555	553	557	510
Koko henkilöstö	868	859	875	840	831	735	737	723	664

Sairauspoissaolot	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kalenteripäiviä yht.	11 876	12 572	14 192	11 426	14 246	11 790	11 351	10 722	10 296
Kalenteripäivää/hlö	13,6	14,6	16,2	13,6	17,1	16,0	15,4	14,8	17,6

Palkat ja palkkiot	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2018	TP 2017	TP 2018
Luottamushenkilöt	109 680	155 788	113 129	97 556	77 980	107 275	103 106
Kuukausipalkat	22 508 614	22 040 880	19 252 105	18 314 717	18 555 440	19 817 164	17 752 707
Tuntipalkat	895 022	948 736	956 512	761 950	599 060	600 026	542 946
Erilliskorvaukset	2 527 461	2 437 566	2 514 350	2 070 035	1 570 160	2 261 817	1 750 997
Sairaus- ja äit.loman sijaiset	345 158	372 386	271 725	243 595	83 000	258 639	269 447
Vuosiloma- ym. sijaiset	1 207 755	1 312 817	1 112 773	1 115 034	414 690	1 251 502	970 305
Tilapäinen työvoima	884 783	773 113	561 232	345 614	262 940	327 273	421 595
Jaksotetut ja aktivoit.palkat	-847 939	559 477	162 297	266 092	0	66 768	-128 764
Palkat yhteensä	27 630 534	28 600 763	24 519 528	22 701 882	21 563 270	24 623 696	21 811 103

3.2.10. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat mm.

- toimintaohjeiden ajantasaisuus
- toimintaohjeiden noudattamatta jättäminen
- organisaatorakenteen jäykkyys
- kaupungin omistamien kiinteistöjen sisäilmaongelmat
- henkilöstön ikärakenne
- uusien työntekijöiden perehdyttäminen
- sopimukset ja sopimusohjaus
- valvonnan vastuutus ja laiminlyönti
- yhteistyö tytäryhteisöjen kanssa
- konserniohjeen noudattamatta jättäminen
- toiminnan lyhytjänteinen suunnittelu

Rahoitusriskit

Kaupungin velkaantuneisuus lisää korko-, luotto- ja likviditeettiriskiä. Korkosuojaus on yksi keino suojata riskien toteutumiselta, mutta alhaisten korkojen aikana sen hinta on ollut suhteellisen korkea. Kaupunki on minimoinut riskiä kiinteäkorkoisilla lainoilla, erillistä korkosuojaussopimuksia ei ole tehty alhaisen korkotason vuoksi.

Jatkossa korkosuojaukseen tulee miettiä uudelleen, kun korkotaso alkaa nousta. Investoinnit lisäävät tarvetta ulkopuoliselle rahoitukselle. Konsernin velkaantuneisuuden taso on korkea ja lisää konserniriskejä merkittävästi.

Rahoitusriskejä on aktiivisesti vähennetty hoitamalla lainasalkkua taloudellisesti ja

mahdollisimman vähin riskein. Uutena rahoitusriskinä vuonna 2017 aktivoitui Jokirannan ryhmäkotiin liittyvä lainoitus. Jokirannan ryhmäkodin toiminta siirrettiin sisäilmaongelmien vuoksi lokakuussa Heikinkatu 8:n tiloihin. Ryhmäkotiin (ent. Tohmon ryhmäkoti) on saatu valtion asuntorahaston ARAn avustus ja korkotuettu laina vuonna 2006. Lainan takaisinmaksu jatkuu 3/2038 saakka. Kiinteistölle ei ole tehty toimenpiteitä vuoden 2018 aikana.

3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista annetaan kaupunginvaltuustolle raportti 30.6. tilanteesta osavuosisikatsauksena. Lautakuntia ja kaupunginhallitusta raportoidaan käyttösuunnitelmien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kuukausittain tiivistetyin raportein ja puolivuositin laajoin raportein. Kaupunginhallitusta informoidaan lisäksi erikseen taloustilanteesta, käyttötalousmäärärahojen käytöstä ja kaupungin toimintaan liittyvistä riskeistä.

Kaupunginhallitus on antanut talousarvion toimeenpano-ohjeen, jossa määrätään hallintosäännön ohella menettelytavoista

Vahinkoriskit

Vahinkoriskejä pyritään vähentämään ennakoimalla etukäteen riskikohtia toiminnassa sekä palvelujen turvallisuudessa. Vakuutusten taso ja ajantasaisuus vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta on arvioitava ja tarvittaessa uudistettava vuosittain. Organisaatiomuutoksessa vastuiden määrittely ja työturvallisuudesta vastaavien henkilöiden nimeäminen pitää vastata uutta rakennetta ja vastuita.

talouden raportointiin, henkilöstöasioihin ja muuhun toimintaan liittyen.

Vakinaisen henkilön palkkaamiseen tarvitaan kaupunginhallituksen lupa. Muutoinkin ratkaisuvaltaa henkilöstöasioissa on keskitetty hallintosäännön määräyksillä kaupunginhallitukselle.

Kaupungin alitilittäjäkassat tarkastetaan kerran vuodessa ja useamminkin, jos tarvetta jonkin alitilittäjän kohdalla on tarpeen.

Riskienhallinnan seuranta toteutetaan vakuutusyhtiökumppanin kanssa vuosittain.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitetään vuoden 2019 aikana.

3.4. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.4.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoinen)

Ulkoinen	2018	2017
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	9 482	9 319
Toimintakulut	-64 612	-65 035
Toimintakate	-55 130	-55 716
Verotulot	29 446	29 153
Valtionosuudet	25 357	25 907
Rahoitustuotot ja –kulut		
Korkotuotot	423	411
Muut rahoitustuotot	1 718	1 406
Korkokulut	-234	-281
Muut rahoituskulut	-400	-352
Vuosikate	1 181	527
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 419	-2 385
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät (tuotto)	0	0
Tilikauden tulos	-1 238	-1 858
Tilinpäätössiirrot	11	15
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 227	-1 843

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut,%	14,68	14,33
Vuosikate/Poistot, %	48,81	22,09
Vuosikate €/asukas	160,08	69,91
Asukasmäärä	7 375	7 536

3.4.2. Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 181	527
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-535	-8
Toiminnan rahavirta	645	519
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 723	-1 814
Rahoitusosuudet investointimenoihin	101	10
Investointien oikaisut (uimahalli)	147	0
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulot	2 302	48
Investointien rahavirta	826	-1 755
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 471	-1 237
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-50	-25
Antolainasaamisten vähennykset	142	9
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 200	2 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 961	-4 951
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000	4 000
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	593	-9
Rahoituksen rahavirta	-1 139	1 523
Rahavarojen muutos	332	286
Rahavarat 31.12.	2 217	1 884
Rahavarat 1.1.	1 884	1 598

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus,%	72,8	30,7
Pääomamenojen tulorahoitus,%	17,4	7,9
Lainanhoitokate	0,18	0,05
Kassan riittävyys (pv)	11,2	10,5
Asukasmäärä	7 375	7 536
Current ratio, tp hetken rahoituspuskuri *)	0,3	0,3
Quick ratio(=happotesti),	0,3	0,3

Toiminnan ja investointien rahavirta vuosina 2011-2016	2014	2015	2016	2017	2018
	-3 552	-3 996	11 134	-1 237	1 471

*) mittaa maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä

Current ratio = (Vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit) / Lyhytaikainen vieras pääoma

Viitearvot:

Erinomainen	yli 2,5
Hyvä	2-2,5
Tyydyttävä	1,5-2
Välttävä	1-1,5
Heikko	alle 1

**) mittaa kykyä selviytyä lyhytaikaista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillään

Quick ratio = (Lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusarvopaperit) / (lyhytaikainen vieras pääoma - lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut)

Viitearvot:

Erinomainen	yli 1,5
Hyvä	1-1,5
Tyydyttävä	0,5-1
Välttävä	0,3-0,5
Heikko	alle 0,3

Investointien tulorahoitus

= 100 * vuosikate / Investointien omahankintameno

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Investointien omahankintameno tarkoittaa rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Pääomamenojen tulorahoitus

= 100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Tunnusluku osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan rahoituslaskelmassa olevia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1 joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

3.5. Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVA			VASTATTAVA		
	2018	2017		2018	2017
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT					
I Aineettomat hyödykkeet	500	527	A OMA PÄÄOMA	35 424	36 662
1. Aineettomat oikeudet	323	342	I Peruspääoma	39 460	39 460
2. Muut pitkävaikutteiset menot	177	185	II Muut omat rahastot	69	79
II Aineelliset hyödykkeet	42 538	45 466	III Edellisten tilikausien yli/alijäämä *)	-2 878	-1 034
1. Maa- ja vesialueet	7 629	7 654	IV Tilikauden yli/alijäämä	-1 227	4 209
2. Rakennukset	24 819	27 754	B PAKOLLISET VARAUKSET		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 442	8 767	1. Muut pakolliset varaukset	0	516
4. Koneet ja kalusto	638	838	C TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	383	240
5. Muut aineelliset hyödykkeet	31	31	1. Valtion toimeksiannot	142	6
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	980	422	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	199	199
III Sijoitukset	28 525	28 888	3. Muut toimeksiantojen pääomat	40	35
1. Osakkeet ja osuudet	15 731	16 002	D VIERAS PÄÄOMA	41 237	43 378
2. Muut lainasaamiset	11 529	11 621	I Pitkäaikainen	24 665	22 549
3. Muut saamiset	1 265	1 265	1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 665	22 549
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10	-64	2. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
1. Valtion toimeksiannot	0	-73	3. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10	9	4. Muut velat / Liittymismak. ja muut velat	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			II Lyhytaikainen	16 573	20 829
I Vaihto-omaisuus	182	169	1. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 034	6 511
1. Aineet ja tarvikkeet	171	161	2. Lainat julkisyhteisöiltä	0	400
2. Ennakkomaksut	11	8	3. Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	3 000	5 000
II Saamiset	3 070	3 925	4. Saadut ennakot	143	1 181
Pitkäaikaiset saamiset			5. Ostovelat	3 853	3 394
Muut saamiset	58	0	6. Muut velat / Liittymismak. ja muut velat	699	676
Lyhytaikaiset saamiset			7. Siirtovelat	3 844	3 666
1. Myyntisaamiset	1 177	2 217	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	77 044	80 796
2. Lainasaamiset	204	208			
3. Muut saamiset	914	803	TASEEN TUNNUSLUVUT		
4. Siirtosaamiset	717	698	Omavaraisuusaste,%	46,0	46,05
III Rahoitusarvopaperit			Suhteellinen velkaantuneisuus,%	64,0	65,5
1. Osakkeet ja osuudet	28	28	Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-4 105	-2 896
IV Rahat ja pankkisaamiset			Kertynyt yli/alijäämä, € /asukas	-557	-384
1. Rahat ja pankkisaamiset	2 188	1 856	Lainakanta 31.12.,1000 €	32 699	34 460
VASTAAVAA YHTEENSÄ	77 044	80 796	Lainat €/asukas	4 434	4 573
			Lainasaamiset 31.12, 1000 €	11 733	11 829
			Asukasmäärä	7 375	7 536
			Velat ja vastuut % käyttötuloista	64,0	65,5

3.6. Kokonaistulot – ja menot

TULOT

	2018	
	1000 €	%
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	9 482	12,4
Verotulot	29 446	38,6
Valtionosuudet	25 357	33,3
Korkotuotot	423	0,6
Muut rahoitustuotot	1 718	2,3
Satunnaiset tuotot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien myyntiv.	0	0
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investoint.	190	0,2
Pysyvien vastaavien myyntiv.	2 302	3,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaam. Vähennykset	142	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 200	9,4
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0
Oman pääoman lisäykset	0	0
Kokonaistulot yhteensä	76 260	100

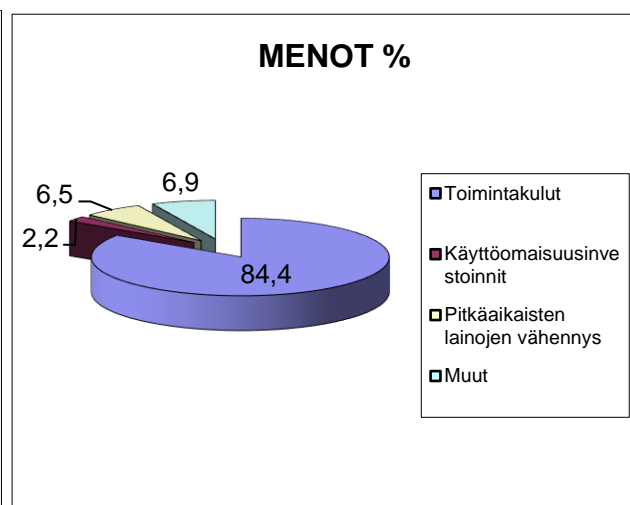
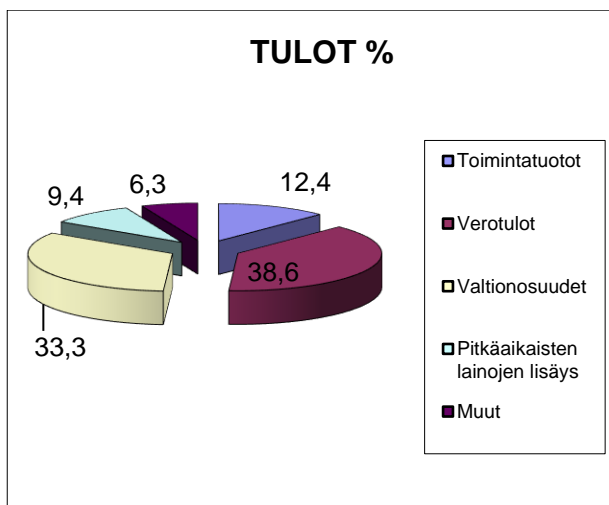
MENOT

	2018	
	1000 €	%
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	64 612	84,4
Korkokulut	296	0,4
Muut rahoituskulut	400	0,5
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorah. korjauserät	70	0,1
Pakoll.varausten muutos	516	0,7
Pysyvien vast. myyntitappiot	0	0
Investoinnit		
Pysyvät vast. investointimenot	1 723	2,2
Rahoitustoiminta		
Antolainasaam. lis.	0	0
Pitkäaikaisten lainojen väh.	4 951	6,5
Lyhytaikaisten lainojen väh.	4 000	5,2
Oman pääoman väh.	0	0
Kokonaismenot yhteensä	75 568	100

Täsmäytys:

Kokonaistulot – kokonaismenot 76 260 – 75 568 = -308

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset 332 - 640 = -308

3.7. Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

3.7.1. Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Tytäryhteisöt	Yhdistelty (kpl)	Ei-yhdistelty (kpl)
Kiinteistö- ja asuntoyhtiö	4	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	5	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	6	
Säätiö	1	
Osakkuusyhteisöt		3
YHTEENSÄ	19	3

3.7.2. Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin toimintaa ohjataan kaupunginvaltuuston 5.3.2015 hyväksymällä konserniohjeella. Konserniohje päivitetään vuoden 2019 omistajapoliittisten linjausten (omistajaohjaus) hyväksymisen jälkeen.

Konsernin tytäryhteisöt toimittavat konserniohjeen mukaisesti kaupunginvaltuustolle määräajoin talouden ja toiminnan raportit tilanteesta 30.6 ja 31.12.

Kaupunginjohtaja vastaa konsernivalvonnasta ja sitä suorittaakseen saa tytäryhteisöiltä kokouskutsut hallitusten kokouksiin energiayhtiöitä (Koillis-Lapin Sähkö Oy, Keski-Lapin Voima Oy ja Itä-Lapin Energia Oy) lukuun ottamatta.

Toimitusjohtajien kanssa käydään vuosittain toimintaan ja talouteen liittyvät keskustelut.

Omistajana Kemijärven kaupunki ei ole asettanut tytäryhteisöilleen vuodelle 2018 erillisiä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita.

3.7.3. Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

TYTÄRYHTIÖ: Koillis-Lapin Sähkö Oy

Hallitus	Antti Kerkelä, puheenjohtaja Veikko Lehikoinen, varapuheenjohtaja Sinikka Kangas, jäsen Lea Koskela, jäsen Tero Luoma-aho, jäsen Kirsti Ojala, jäsen Harri Ruopsa, jäsen Jouko Savukoski, jäsen Kyösti Sipovaara, jäsen Yhtiössä ei ole hallituksen varajäseniä.
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Verkko-omaisuuden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> Kemijärvellä Kallaanvaaran maakaapelointi Kemijärvellä uusi sähköasemien välinen 20 kV:n yhteys Pelkosenniemi-Savukoski välin 20 ja 45 kV:n johdon saneerauksen jatkaminen Sallan kirkonkylän maakaapelointi Honkakeron sähköaseman 110 kV:n kentän ja 20 kV:n maakaapelilähtöjen uusinta
Yrityshallinto	<ul style="list-style-type: none"> verkonrakennuksen ja kunnossapidon siirto osakkuusyhtiöön tilaajaorganisaation kehittäminen ja toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto kantaverkon liittymisjohdon suunnittelu ja rakentamisen käynnistys
Talous	<ul style="list-style-type: none"> kustannus seurannan ja raportoinnin mukauttaminen uusiin prosesseihin valmistautuminen Datahubin käyttöönottoon

2. Toteuma tilikaudella 2018

Verkko-omaisuuden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> Kemijärvellä Kallaanvaaran ensimmäisen vaiheen maakaapelointi on toteutettu Kemijärvellä uusi sähköasemien välinen 20 kV:n yhteys on käytössä Pelkosenniemi-Savukoski välin 20 ja 45 kV:n saneerausta on jatkettu suunnitellusti Sallan kirkonkylän maakaapeloinnin ensimmäinen vaihe on toteutettu Honkakeron sähköaseman 110 kV:n kentän ja 20 kV:n maakaapelilähtöjen uusinta on toteutettu
Yrityshallinto	<ul style="list-style-type: none"> verkonrakennuksen ja kunnossapidon siirto osakkuusyhtiöön on toteutettu tilaajaorganisaatio on toiminnassa, mutta kehittäminen jatkuu. Tilaus- ja toimitusprosessien hoitamiseen tarvittavat ohjelmistot ja lisenssit on hankittu kantaverkon liittymisjohdon suunnittelu ja rakentamisen käynnistys odottaa biojalostamon lupaprosessin etenemistä ja rakentamispäätöstä GDPR –asetuksen edellyttämät toimenpiteet on toteutettu yhtiössä
Talous	<ul style="list-style-type: none"> taloushallinnon toimintojen mukauttaminen uusiin prosesseihin on toteutettu, raportoinnin kehittämistä jatketaan valmistautuminen Datahubin käyttöönottoon on käynnissä Asiakastietojärjestelmän hankinta on käynnissä Pohjois-Suomen Energiateiden osakkaiden kanssa

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Energiapolar Oy:n sähkönmyyntiliiketoiminta siirretään 1.3.2019 alkaen Loiste Sähkönmyynti Oy:öön. Yhteisyrityksellä varmistetaan sähkönmyyntiliiketoiminnan kilpailukyky ja elinkelpoisuus muuttuvassa markkinatilanteessa. Energiapolar Oy on Loiste Sähkönmyynti Oy:n omistaja 38,25 %:n osuudella.

Caruna Oy nosti alueverkkomaksuja 1.2.2018 alkaen, mikä aiheutti yhtiön maksamien alueverkkomaksujen vuosittaista nousua keskimäärin noin 7 %.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yleistä

- Energiaviraston valvontamalli pakottaa korkeaan investointitahtiin, rahoituksen varmistaminen investointeihin on yhtiön johdon tärkeimpiä tehtäviä lähitulevaisuudessa

Häviösähkön hankinta ja lainojen korot

- häviösähkön hinta on kiinnitetty vuoteen 2021 saakka
- lainan korko on kiinnitetty vuoteen 2027 saakka

Työturvallisuus

- työsuojelupäällikkö organisoii ja johtaa työsuojelutoimintaa työnantajan edustajana
- työsuojelutoimikunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ja käsittelee työturvallisuuteen liittyvät asiat
- työturvallisuusriskit on kartoitettu ja niiden pohjalta on laadittu toimenpideohjelma
- käytössä on ennakoiva työhyvinvointimalli KesTo

Sähkön siirto ja jakeluverkko

- jakeluverkko on vakuutettu suurtuhojen varalta
- varallaolojärjestelmä toimii ympäri vuorokauden
- toimialueen metsäammattilaisia on koulutettu myrskytuhojen raivauksiin
- jakeluverkkoa saneerataan säänkestäväksi
- käytönvalvontajärjestelmä on kahdennettu

Ostolaskujen hyväksymiskäytäntö

- ostolaskujen hyväksymisessä käytetään aina kaksiportaista hyväksyntää
- ostolaskun hyväksyjä ei koskaan toimi laskun maksajana

Tietohallinto

- yhteistyökumppaneina käytetään ainoastaan vakiintuneita ja luotettavia toimijoita
- keskeiset sopimukset on skannattu ja varmistettu

Toteutuma 31.12.

Toiminta on ollut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan mukaista. Yhtiön riskikuva on päivitetty syyskuussa.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Verkkoalueen sähkön siirtomäärä ei tule merkittävästi kasvamaan ilman uusia teollisuus- ja matkailuhankkeita. Kemijärven Biojalostamon investointipäätöstä odotetaan vuoden 2019 aikana. Biojalostamon vaikutukset aluetalouteen, elinkeinoelämään ja työllisyyteen olisivat merkittävät, mitä seuraisi luonnollisesti alueen sähkönkäytön kasvu.

Alueelle on myös suunnitteilla kaksi tuulivoimapuistoa, jotka toisivat toteutuessaan merkittävää lisäystä yhtiön sähkönsiirtoon. Matkailussa on myös havaittavissa investointien ja matkailijamäärien hienoista kasvua.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	8198	8207	8214	100	-16
Toimintakulut	-8043	7294	-7869	98	174
Toimintakate/jäämä	155	913	345	223	190
Satunnaiset tuotot ja kulut	0				
Rah.tuotot ja kulut	49	-50	-335		-384
Vuosikate	204	863	10	5	-194

Tase	35424	35579	35840	101	416
Investoinnit	2052	1857	2254	110	202
Henkilöstö lkm	32	15	15	47	-17
Henkilöstökulut	1314	953	886	67	-428
Omavaraisuusaste	71	74	73		
Lainakanta	6500	6000	6000	92	-500

TYTÄRYHTIÖ: Itä-Lapin Energia Oy

Hallitus	<p>Antti Kerkelä, puheenjohtaja Veikko Lehikoinen, varapuheenjohtaja Sinikka Kangas, jäsen Lea Koskela, jäsen Tero Luoma-aho, jäsen Kirsti Ojala, jäsen Harri Ruoposa, jäsen Jouko Savukoski, jäsen Kyösti Sipovaara, jäsen</p> <p>Yhtiössä ei ole hallituksen varajäseniä.</p>
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

- osakkuus Kemijärven Voima Oy:ssä
- vesivoimantuotannon lisäys omistusjärjestelyjen avulla

2. Toteuma tilikaudella 2018

- osakkuus Kemijärven Voima Oy:ssä odottaa Kemijärven Biojalostamon investointipäätöstä
- vesivoimantuotannon lisäys ei toteutunut toimintavuonna, valmistelua jatketaan

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

- rahoitusvirta omistajille kasvoi hieman sähköenergian paremmasta markkinahinnasta johtuen

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Lainan korot

- lainan korko on suojattu 2027 saakka

Toteutuma 31.12.

Toiminta on ollut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan mukaista. Yhtiön riskikuva on päivitetty syyskuussa.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Rahoitusvirta omistajille tulee lähivuosina nousemaan hieman sähköenergian markkinahinnan kohotessa, vaikka osakasmaksuihin on tulossa korotuksia.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	602	705	630	105	28
Toimintakulut	-557	-652	-577	104	-20
Toimintakate/jäämä	45	53	53	118	8
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Rah.tuotot ja kulut	-45	-53	-53	118	-8
Vuosikate	0	0	0	100	0

Tase	10204	10216	10416	102	212
Investoinnit	1463	12	12	0	-1451
Henkilöstö lkm	1	1	1	100	0
Henkilöstökulut	0	0	0	0	0
Omavaraisuusaste	58	60	59		
Lainakanta	3998	3793	3793	95	-205

TYTÄRYHTIÖ: Keski-Lapin Voima Oy

Hallitus	<p>Antti Kerkelä, puheenjohtaja Veikko Lehikoinen, varapuheenjohtaja Sinikka Kangas, jäsen Lea Koskela, jäsen Tero Luoma-aho, jäsen Kirsti Ojala, jäsen Harri Ruoposa, jäsen Jouko Savukoski, jäsen Kyösti Sipovaara, jäsen</p> <p>Yhtiössä ei ole hallituksen varajäseniä.</p>
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

- yhtiön omistusjärjestelyjen toteutus
- juoksupyörän saneerauksen suunnittelu

2. Toteuma tilikaudella 2018

- yhtiön omistusjärjestelyjä suunnitellaan
- juoksupyörän saneerauksen suunnittelua ei ole käynnistetty vaikeasta taloudellisesta tilanteesta johtuen
- liikevaihto on kuivasta kesästä huolimatta edellisvuoden tasolla, korkeamman sähköenergian hinnan ansiosta

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

- Kuiva alkukesä aiheutti ongelmia yläaltaiden säännöstelyssä

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yleistä

- yhtiön rahoitus tilanne on heikko

Voimalaitos

- voimalaitoksen juoksupyörä on käyttöikänsä päässä, tästä johtuen käyttökeskeytyksen riski on suuri, korvausinvestointiin ei ole tarvittavia varoja

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	285	256	309	108	24
Toimintakulut	-280	-268	-302	108	-22
Toimintakate/jäämä	5	-12	7	140	2
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Rah.tuotot ja kulut	-4	-6	-6	150	-2
Vuosikate	1	-18	1	100	0

Tase	2036	1607	1680	83	-356
Investoinnit	338	2	2	0	-336
Henkilöstö lkm	1	1	1	100	0
Henkilöstökulut	0	0	0	100	0
Omavaraisuusaste	23	28	29		
Lainakanta	956	848	880	92	-76

TYTÄRYHTIÖ: Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot

Hallitus	Jäsenet: Pöyliö Esa, pj Haikonen Saira Sirviö Johanna Kaisanlahti Tarja Tikkanen Jani	Varajäsenet: Kerkelä Mauno Vihriälä Heidi Jokiniemi Maija Nampajärvi Suvi Wahlsten Rainer
----------	--	--

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Valtionkonttorin ja kaupungin toimenpiteillä varmistetaan yhtiön selviytyminen 2017-2019. Valtionkonttorin lainanlyhennyksiä on siirretty ja kaupunki ja valtionkonttori ovat myöntäneet yhtiölle avustuksia. Aloitetaan yhden kerrostalon purkamisen valmistelu. Talo puretaan 2018-2021.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Yhtiö selviytyy vuonna 2019. Talojen purkamiseen ei ole vielä ryhdytty, koska odotetaan vielä mahdollisia tarpeita suurhankkeiden käynnistyessä.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Neljään taloon vaihdettiin lämmönvaihdin.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhtiön taloudellinen tilanne huono ja edellyttää tervehdyttämistoimia seuraavana vuonna.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Mahdolliset suurhankkeet voivat nostaa käyttöastetta ja yhtiön taloudellista tilannetta tuntuvasti. Muussa tapauksessa joudutaan rajumpiin tervehdyttämistöimiin.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	2139	2007	2007		
Toimintakulut	-2036	2083	1817		226
Toimintakate/jäämä	103	-76	190		266
Satunnaiset tuotot ja kulut	70	70	30	0	-40
Rah.tuotot ja kulut	-99	-133	-154	0	-21
Vuosikate	74	-139	66		205

Tase	12168	12170	12151		
Investoinnit	10	10	13		
Henkilöstö lkm	0	0	0		
Henkilöstökulut	0	0	0		
Omavaraisuusaste	7,45	7,50	11,15		
Lainakanta	10544	10480	10477		

TYTÄRYHTIÖ: Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli

Hallitus	Jäsenet: Pöyliö Esa, pj Haikonen Saira Sirviö Johanna Kaisanlahti Tarja Tikkanen Jani	Varajäsenet: Kerkelä Mauno Vihriälä Heidi Jokiniemi Maija Nampajärvi Suvi Wahlsten Rainer
----------	--	--

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Käyttöaste pidetään tyydyttävällä tasolla. Rakennusten korjauksia tehdään budjetin määraamissä rajoissa.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Käyttöaste lähellä 90 %. Ikkunan vaihto Pelkosenniementie 2:een.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Ei muita olennaisia tapahtumia.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Ei merkittäviä riskejä toimintavuonna.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhtiön taloudellinen tilanne tyydyttävä. Korjausvelkaa ei kokonaisuudessaan pystytty lyhentämään.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	921	943	901		-42
Toimintakulut	-926	947	785		-157
Toimintakate/jäämä	-5	-4	111		107
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Rah.tuotot ja kulut	-34	-42	-33	0	9
Vuosikate	-39	-46	78		124

Tase	3590	3595	3528		
Investoinnit	5	0	6		
Henkilöstö lkm	0	0	0		
Henkilöstökulut	0	0	0		
Omavaraisuusaste	7,45	7,35	9,96		
Lainakanta	2785	2664	2664		

TYTÄRYHTIÖ: Kemijärven Roikka Oy

Hallitus	Jäsenet: Pöyliö Esa, pj Haikonen Saira Sirviö Johanna Kaisanlahti Tarja Tikkanen Jani	Varajäsenet: Kerkelä Mauno Vihriälä Heidi Jokiniemi Maija Nampajärvi Suvi Wahlsten Rainer
----------	--	--

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Suoritetaan tytäryhtiöiden talouden tervehdyttämistä varautumalla tyhjiä asuntoja myyntiin 2-3 vuoden sisällä.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Tilikaudella ei myyty tyhjiä asuntoja, henkilökunnan määrä väheni verrattuna aiempaan vuoteen. Vuokratilayhtiöiden talouden tervehdyttämistä jatkettiin.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Ei muita olennaisia tapahtumia.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Ei merkittäviä riskejä toimintavuonna.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhtiön taloudellinen tilanne tyydyttävä.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	844	831	699		
Toimintakulut	851	-817	714		
Toimintakate/jäämä	-7	14	-15		
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	
Rah.tuotot ja kulut	0	0	0	0	
Vuosikate	-7	14	-15		

Tase	330	300	293		
Investoinnit	0	0	0		
Henkilöstö lkm	12	10	10		
Henkilöstökulut	541	470	397		
Omavaraisuusaste	32	32	32		
Lainakanta	0	0	0		

TYTÄRYHTIÖ: Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus

Hallitus	Markku Taavo Marita Kumpula Esa Pöyliö Varajäsenet: Arto Junttila ja Jani Tikkanen
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Tavoitteena suojellun kiinteistön pitäminen alkuperäisessä asussaan, huomioiden viranomais määräykset ja käyttäjien tarpeet.

2. Toteuma tilikaudella 2018

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Ei olennaisia tapahtumia.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Ei merkittäviä riskejä.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhtiön talous vakaalla pohjalla.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	91	90	96	107	6
Toimintakulut	93	90	82	110	-8
Toimintakate/jäämä	-2	0	14		14
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Rah.tuotot ja kulut					
Vuosikate	-2		14		

Tase	1491		1501		
Investoinnit					
Henkilöstö lkm					
Henkilöstökulut					
Omavaraisuusaste					
Lainakanta					

TYTÄRYHTIÖ: Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy

Hallitus	Jäsen: Aarno Alaluusua pj Olli Salo vpj 25.9.2018 saakka Rainer Wahlsten vpj 25.9.2018 alkaen Raili Kerkelä Kyösti Sipovaara Anneli Meriläinen	Varajäsen: Eino Meriläinen Kristiina Lautamo Timo Kyyhkynen
----------	--	--

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Lämpöosasto:

Käytetään voimalaitosta ja muita lämpökeskuksia mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti, näin varmistetaan asiakkaille edullinen kaukolämmön hinta.

Pyhällä ja Suomulla laajennetaan kaukolämpöverkostoa kysynnän mukaan.

Vaihdetaan vanhoja kaukolämpömittareita uusiin kaukoluettaviin mittareihin.

Vesiosasto:

Palvelun hinta on vesi- ja viemärlaitosten taksavertailussa maan keskimääräistä tasoa.

Vesijohtoverkoston saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisesti.

Haja-asutusalueen viemäroinnit on saatettu loppuun.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Tavoitteissa onnistuttiin hyvin ja vuosikate ylitti budjetoidun reilusti.

Lämpöosastolla uusi vastaanottoaseman valmistui joulukuussa ja koekäyttö alkoi.

Vesiosastolla perusparannettiin vesi- ja viemärijohtoa Kallaanvaaran alueella.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Vuoden 2016 alussa tapahtunut Kemijärven kaupungin vesi- ja viemärlaitoksen liittäminen yhtiöön on onnistunut hyvin ja kaikki olennaiset tavoitteet saavutettiin niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Sisäinen valvonta muodostuu sisäisestä seurannasta, jota suorittaa hallitus seurantaraporttien ja toimitusjohtajan suullisten raporttien avulla. Sisäinen tarkkailu on yhtiössä jatkuvaa toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien asianmukainen hoitaminen. Se on yleistä rationaalista toimintaa suunnittelun, päätöksenteon, toimeenpanon ja valvonnan muodostamassa toimintaketjussa. Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Siihen kuuluu riskien tunnistaminen. Suureen riskiluokkaan yhtiön toiminnassa kuuluu lämmön ja veden tuottamisen ja toimittamisen varmuus, nämä otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja tavoitteiden asettamisessa. Riskienhallinnan avulla kyetään myös löytämään uusia toimintamahdollisuuksia.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhdistymisen jälkeinen toiminta on saatu vakiinnutettua ja tarvetta suuriin muutoksiin niin toiminnallisesti, kuin taloudellisestikaan ei ole. Suurimman riskin yhtiön toiminnalle aiheuttaa omistajan taloudellinen tilanne.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	7 446	7 234	7 837	108	603
Toimintakulut	5 398	5 873	5 756	98	-117
Toimintakate/jäämä	2 048	1 361	2 081	153	720
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Rah.tuotot ja kulut	821	864	753	87	-111
Vuosikate	1 227	497	1 328	267	831

Tase	31 392	32 000	30 396	95	-1 604
Investoinnit	2 058	755	1 323	175	568
Henkilöstö lkm	14	14	13	86	
Henkilöstökulut	852	868	849	98	-19
Omavaraisuusaste	6	6	9		
Lainakanta	19 799	19 794	19 802	100	8

TYTÄRYHTIÖ: Kemijärven Kehitys Oy

Hallitus	<p>Pentti Koskenranta, puheenjohtaja Jukka Kortelainen, varapuheenjohtaja Mari Tervola, jäsen Tiina Niemimuukko, jäsen Tauno Mulari, jäsen</p> <p>Teemu Kostamovaara, varajäsen Riitta Savukoski, varajäsen Mia Lappalainen, varajäsen Juhana Kelloniemi, varajäsen Kari Korpela, varajäsen</p>
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Kehitysyhtiön roolia tulevaisuudessa on käsitelty kaupungin hallituksessa sekä valtuustossa. Valtuuston päätöksen mukaisesti elinkeinopalveluiden toiminnot siirretään osaksi Kemijärven Kehitys Oy:n toimintaa ja kaikki elinkeinojen kehittämiseen liittyvät palvelut ja hankkeet ovat osa kehitysyhtiötä. Muutoksen valmistelu on käynnistetty ja se saadaan kaikilta osin tehtyä vuoden vaihteeseen 2018-2019 mennessä. Vuoden 2019 Budjetin ja toimintasuunnitelman tekeminen aloitetaan syksyn aikana.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Asetut tavoitteet vuodelle 2018 ovat toteutuneet. Elinkeinopalveluiden toiminnot ja henkilöstö on siirretty kehitysyhtiöön vuoden vaihteessa 2018-2019. yhtiölle valitaan uusi toimitusjohtaja jonka tehtävänä on kehittää yhtiön toimintaa.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Kalahallin remontointi ja varustelu on valmistunut ja se voidaan luovuttaa käyttäjille käyttösopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Kehitysyhtiöllä ei ollut juurikaan tuloja vuoden 2018 aikana, mutta menojen osalta Kehitysyhtiö joutui jatkamaan toimenpiteitä hankkeiden viemiseksi maaliin. Hallintokulut kasvoivat myös kun Kehitysyhtiön täytyi aloittaa valmistautuminen vuoden 2019 isoon muutokseen.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Kehitysyhtiöllä ei ole vakituista henkilöstöä vuonna 2018. Hallintoa ja juoksevia asioita hoitaa toimitusjohtaja Jari Polvi. Vuoden 2019 alusta elinkeinopalveluiden henkilöstö siirretään liikkeenluovutuksella Kehitysyhtiöön. Työehdot ja palkat pysyvät samoina. Toimitusjohtajalle neuvotellaan omistajan kanssa oma sopimus.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Kemijärven kehitys Oy:n toiminta vakiintuu vuoden 2019 aikana. Toimintaa tullaan kehittämään uuden toimitusjohtajan johdolla vuoden 2019 aikana. meneillään ja suunnittelussa olevat yritys-, investointi-, kehittämis- ja tutkimushankkeiden valmistelu ja toteutus jatkuu edelleen normaalisti.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	10	50	36	72	14
Toimintakulut	75	50	125	250	75
Toimintakate/jäämä	-64	0	-89		89
Satunnaiset tuotot ja kulut		0	0		
Rah.tuotot ja kulut	-1	0	0		
Vuosikate	-65	0	-89		89

Tase	623	521	521		0
Investoinnit	99	0	10		10
Henkilöstö lkm	0,1	0,1	0,2		
Henkilöstökulut	12	15	23	153	8
Omavaraisuusaste	98,6	100	100		
Lainakanta	12	0	0		

TYTÄRYHTIÖ: Elwira Oy

Hallitus	Kostamovaara Teemu, puheenjohtaja Ilmonen Pirjo, jäsen Jokiniemi Matti, jäsen Vanhala Riitta, jäsen Niemistö Sami, jäsen Kuvaja Reijo, toimitusjohtaja
----------	---

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Alusta selvitys laitteiston uusimisesta sekä laitteiden huollot ja korjaukset.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Toteutunut suunnitellusti.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Ei olennaisia tapahtumia tilikaudella.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Ympäristösertifikaatit ja pelastussuunnitelmat.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Työ on kausiluonteista, joten henkilömäärät vaihtelevat suoden aikana 7 – 15 välillä. Sama trendi jatkuu myös tulevina vuosina.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	867	837	820		-17
Toimintakulut	704	747	741		-6
Toimintakate/jäämä	163	90	79		-11
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Rah.tuotot ja kulut	0	0	0	0	0
Vuosikate					

Tase	1072	930	1119		189
Investoinnit	0	0	0	0	0
Henkilöstö lkm	8	8	9		9
Henkilöstökulut	411	415	413		-2
Omavaraisuusaste	84,5	85	86,6		
Lainakanta	88	88	0		

TYTÄRYHTIÖ: Kemijärven jäähalli Oy

Hallitus	Kyösti Sipovaara, puheenjohtaja Anu Kiviniemi, jäsen Kristiina Lautamo, jäsen Kauko Kuittinen, jäsen Jukka Kortelainen, jäsen Airi Peltoniemi, jäsen Erkki Hietanen, jäsen
----------	--

1. Tavoitteet tilikaudelle 2018

Kohtuuhintaisen jääajan tarjoaminen kemijärveläisten jääurheiluseurojen toimintaedellytysten turvaamiseksi.

2. Toteuma tilikaudella 2018

Kemijärveläiset jääurheiluseurat Kemijärven Kiekko ry, Kemijärven Harrastekiekko ry ja Curling Club Northern Lights ry toteuttivat harjoitus- ja kilpailutoimintansa suunnitelmiensa mukaisesti.

3. Muut olennaiset tapahtumat tilikaudella 2018

Jäähallin valaistus kentän osalta uusittiin LED-valoiksi kesällä 2018. Jäähallissa tapahtui jäädytyskoneen tulipalo syksyllä 2018. Vahingot korvasi vakuutus.

4. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi ja raportointi kuntalain 115 §:n mukaisesti

Kemijärven Jäähalli Oy:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 24.6.2015 Jäähalli Oy:n sisäisen valvonnan/riskienhallinta asiakirjan, missä määritellään mm. vuosittaisia toimenpiteitä rakennukseen, irtaimistoon ja talouteen liittyen.

5. Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä kuntalain 115 §:n mukaisesti

Yhtiön käyttötalouden rahoitus toteutetaan nykymuotoisena eikä yhtiö käytä toimintaansa velkarahoitusta. Huollot, uusimiset ja korjaukset tulevat lisääntymään laitteiston vanhenemisen vuoksi.

Talous (1000 €)

	TP 2017 1000 €	TA 2018 1000 €	TP 2018 1000 €	Tot %	Erotus 1000 €
Toimintatuotot	158	161	175		
Toimintakulut	148	161	169		
Toimintakate/jäämä	10		6		
Satunnaiset tuotot ja kulut					
Rah.tuotot ja kulut					
Vuosikate	10		6		
Tase	34	34	50		
Investoinnit					
Henkilöstö lkm	1	1	1		
Henkilöstökulut	34	34	38		
Omavaraisuusaste					
Lainakanta	0	0	0		

3.7.4. Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kemijärvi -konsernin tuleva kehitys talouden näkökulmasta on tytäryhteisöjen hyvän tuloksen ansiosta positiivinen. Vuoden 2018 tulos on ennen tilinpäätössiirtoja, veroja ja muita vähennyksiä 1 594 851 euroa ja em. erien jälkeen 850 256 euroa, mikä osoittaa toiminnan olevan toimintaympäristöön ja markkinatilanteeseen nähden edelleen epätasapainossa. Tulosta painaa erityisesti kaupungin käyttötalousmenojen epäsuhtainen kehitys.

Haasteita tulevina vuosina ovat konsernissa mm. energiayhtiöille toimitusvarmuuden kautta tulevat mahdolliset investointitarpeet sekä vuokratulojen talouden tasapainottaminen.

Toimintaympäristöön nähden vahvimmalla pohjalla ovat Elwira Oy ja Kemijärven lämpö ja vesi Oy, joiden toimintavarmuus ja tuotto-odotukset vahvistavat konsernin taloutta. Elwira Oy maksoi kaupungille 88 000 euron lainan ja täysin velaton yhtiö. Kemijärven lämpö ja vesi Oy puolestaan tekee vahvaa positiivista tulosta ja tukee tuloksellaan kaupungin taloudellisen tasapainon saavuttamista.

Konsernin lainoitukseen ja kassavirtaan tulee jatkossa kiinnittää huomiota, sillä konsernitasolla lainojen korkokulut ovat korkeat ollen v. 2018 yhteensä 1 083 539 euroa, kun taas kaupungin korkokulut olivat 233 650 euroa, vaikka kaupungin lainapääoma on konsernilainoista 37,6 % (korkokulut 21,6 %).

Omistajaohjaukseen ja tavoitteiden asettamiseen tytäryhteisöille tulee jatkossa paneutua aiempaa vahvemmin. Tähän liittyen omistajaohjauslinjausten hyväksyminen kaupunginhallituksessa ja –valtuustossa tulee tehdä vuoden 2019 aikana. Konserniohje päivitetään tämän pohjalta myös vuoden 2019 aikana.

Konsernin tulevaan kehitykseen vaikuttaa oleellisesti vuoden 2019 aikana odotettavissa oleva biojalostamopäätös. Päätöksen vaikutukset ovat Kemijärven ja Itä-Lapin talousalueen osalta erittäin merkittävät.

Maakunta- ja sote-uudistuksen jäädessä toteutumatta, ei tältä osin ole odotettavissa merkittäviä muutoksia kaupunkikonsernin näkökulmasta vuosina 2019-2020.

3.7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1000 €	1000 €
TOIMINTATUOTOT	51 891	50 571
TOIMINTAKULUT	-101 202	-101 010
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-49 311	-50 440
Verotulot	29 446	29 153
Valtionosuudet	28 548	29 068
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	100	101
Muut rahoitustuotot	1 775	1 610
Korkokulut	-1 084	-1 118
Muut rahoituskulut	-708	-428
Rahoitustuotot ja -kulut	83	166
VUOSIKATE	8 766	7 948
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 171	-6 922
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-7 171	-6 922
Satunnaiset erät	0	9
TILIKAUDEN TULOS	1 595	1 035
Tilinpäätössiirrot	57	61
Vähemmistöosuudet	-316	-397
Laskennalliset verot	-485	-416
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	850	283
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	51,3	50,1
Vuosikate/Poistot, %	122,2	114,8
Vuosikate, euroa / asukas	1 189	1 055
Asukasmäärä	7 375	7 536
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista		
100*Toimintatuotot/Toimintakulut		
Vuosikate prosenttia poistoista		
100*Vuosikate/(Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)		

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
VASTAAVAA	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 366	1 432
Muut pitkävaikutteiset menot	505	580
Ennakkomaksut	29	19
Aineettomat hyödykkeet	1 900	2 032
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 830	8 862
Rakennukset	55 887	58 067
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 416	46 684
Koneet ja kalusto	12 815	12 666
Muut aineelliset hyödykkeet	407	431
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 570	2 768
Aineelliset hyödykkeet	126 925	129 478
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	467	568
Muut osakkeet ja osuudet	11 373	11 375
Muut lainasaamiset	737	740
Muut saamiset	-229	-230
Sijoitukset	12 347	12 453
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 010	876
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	817	855
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	162	559
Lyhytaikaiset saamiset	8 925	10 569
Saamiset	9 087	11 127
Rahoitusarvopaperit	1 360	1 386
Rahat ja pankkisaamiset	10 116	9 800
VASTAAVAA	163 563	168 006

	2018	2017
VASTATTAVAA	1000 €	1000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 460	39 460
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	34	34
Muut omat rahastot	2 547	2 223
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 664	6 960
Tilikauden yli-/alijäämä	850	283
OMA PÄÄOMA	49 555	48 960
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7 770	7 366
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	23	25
Muut pakolliset varaukset	1 023	1 302
PAKOLLISET VARAUKSET	1 047	1 327
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 392	1 203
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	56 973	57 803
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	18 485	18 483
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	9 266	13 859
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	19 076	19 005
VIERAS PÄÄOMA	103 780	109 150
VASTATTAVAA	163 563	168 006
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste	27	29
Suhteellinen velkaantuneisuus %	94,5	99,7
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	7 514	7 243
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 019	961
Konsernin lainat, €/asukas	8 982	9 509
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	66 239	71 662
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	737	740
Kunnan asukasmäärä	7 375	7 536

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 766	7 948
Tilikauden verot	-485	-416
Satunnaiset erät	0	9
Tulorahoituksen korjauserät	-300	40
Toiminnan rahavirta	7 981	7 580
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 226	-12 082
Rahoitusosuudet investointimenoihin	159	190
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulot	2 770	-204
Investointien rahavirta	-4 297	-12 096
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 684	-4 516
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-193	-925
Antolainasaamisten vähennykset	253	572
Antolainauksen muutokset	60	-353
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 771	7 698
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 730	-7 425
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 114	4 138
Lainakannan muutokset	-5 072	4 411
Oman pääoman muutokset	72	21
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut	55	141
Vaihto-omaisuuden muutos	18	-148
Saamisten muutos	1 498	-169
Korottomien velkojen muutos	-645	186
Muut maksuvalmiuden muutokset	926	10
Rahoituksen rahavirta	-4 014	4 089
Rahavarojen muutos	-331	-427
Rahavarat 31.12.	11 476	11 186
Rahavarat 1.1.	11 175	11 197
Rahavarojen muutos	301	-11

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta vuosina 2014-2018	2014	2015	2016	2017	2018
	867	-1 175	13 628	-4 099	4 052

	2018	2017
Investointien tulo-rahoitus, %	123,1	66,8
Lainanhoitokate	0,47	1,04
Kassan riittävyys	32,7	10,1
Asukasmäärä	7 375	7 536

Investointien tulo-rahoitus, %
 $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate
 $(\text{Vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)
 $365 \cdot \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

3.8. Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.8.1. Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

3.8.2. Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varauksia ja rahastosiirtoja on -1 237 919 euroa. Rahastojen lisäys on 10 561 euroa. Alijäämäksi muodostuu näiden siirtojen jälkeen yhteensä -1 227 359 euroa, jonka kaupunginhallitus esittää siirrettäväksi omaan pääomaan yli- tai alijäämän tilille.

3.8.3. Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Edellisvuoden taseessa oli alijäämäsiirron jälkeen alijäämää -2 877 925 euroa

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, koilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kaupungin alijäämäkehitys on jatkunut viisi vuotta peräkkäin, joten talouden tasapainottamiseksi suunnitellut toimenpiteet eivät ole olleet riittävän laajoja ja vaikutuksiltaan kohdentuneet ao. vuosille.

Kaupunginhallituksen toimenpiteet kertyneiden alijäämien kattamiseksi

Kaupunginhallitus on käsitellyt talouden kehitystä kuukausittain käyttötalouden toteutumaraaporttien kautta. Palvelualueiden toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi ovat olleet riittämättömät.

Kaupunginhallitus on käynnistänyt talouden tasapainottamiseksi 16.10.2017 § 366 selvitykset ja niiden osalta valtuusto on tehnyt päätökset vuonna 2018:

1. Selvitys kaupungin kiinteistöomaisuudesta ja laskelmat konsernin kiinteistöjen vuokraustoiminnan ja tiloihin liittyen tukipalvelujen yhtiöittämisestä. -> *Liikelaitoksen perustaminen 1.7.2019.*

2. Selvitys ja laskelmat varhaiskasvatuksen, perusopetus- ja lukiokoulutuksen sekä vapaa-ajan palvelujen palveluverkosta laskelmineen eri toteutusvaihtoehdoista. -> *Jyväskylän päiväkodin laajennus v. 2019-2020, Isokylän ja Särkelän koulujen yhdistäminen v. 2021 Hillatien kouluun.*

3. Selvitys ja laskelmat perusterveydenhuollon yhtiöittämisestä tai muista mahdollisista ratkaisuista osana valmistautumista sote- ja maakunta-uudistukseen. Selvityksessä laskelmat ulkoistamisen vaikutuksista kaupungin taseeseen ja tulokseen, Tässä yhteydessä myös valtuustoaloitteena tullut esitys selvitetään osana kokonaisuutta. -> *Itä-Lapin selvitys vapaaehtoisesta sote-palvelujen siirtämisestä shp:n toteutettavaksi. Ei ole selvitetty muita ulkoistamisen vaikutuksia kaupungin osalta*

4. Selvitys ja ratkaisuvaihtoehdot työllisyydenhoidon ja elinkeinopalvelujen toteuttamiseksi vuoden 2019 alusta. -> *Elinkeinopalvelut siirretty vuoden 2019 alusta Kemijärven kehitys Oy:n alaisuuteen. Työllisyydenhoidon osalta ei rakenteellisia muutoksia v. 2019.*

5. Selvitys sote- ja maakuntauudistuksen jälkeisestä kaupungin ja konsernin velanhoidokyvystä. -> *Laskelma velanhoidokyvystä tehty valtuuston TA-seminaariin, velanhoidokyky 0,5-0,7 riippuen liikelaitoksen investointitasosta. Investointisuunnitelmaa v. 2022-2026 ei ole tehty.*

Valtuusto on vuoden 2019 talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksynyt talouden tasapainottamistoimet vuosille 2019-2021. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että tytäryhtiöiden tuloksista ja liikevoitoista tuloutetaan omistajalle 4,2 milj. euroa vuoden

2018 kertyneiden alijäämien kattamiseen. Vuonna 2019 jo aiemmin kertyneet alijäämät tulee saada katettua lain velvoittamalla tavalla ja lisäksi tavoitteena on kääntää alijäämäkehitys positiiviseksi tulokseksi. Palvelualueiden käyttötalousuunnitelmissa on sen vuoksi edellytetty v. 2019 talousarvioon nähden lisäsäästöjä henkilöstömenoissa ja palvelutuotannon menoissa useiden satojen tuhansien eurojen verran.

Omaisuuksien myynti

Kaupungin kiinteistö- ja maaomaisuuden myyntiä on valmisteltu useissa yhteyksissä ja myyntiä aktivoidaan lähivuosina tuntuvasti. Vuonna 2017 allekirjoitettiin kauppakirja Puistolän hoivakodin kiinteistön myynnistä

4. Toteutumisvertailu

4.1. Tavoitteiden toteutuminen

Kaupunkitasoisina tavoitteina olivat kaupungin talouden tasapainottaminen ja varautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen.

Palvelualueitasoiset tavoitteet johdettiin kaupunkitasoisista tavoitteista ja vastasivat

4.2. Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteutumisessa esitellään valtuuston hyväksymän talousarviorakenteen mukaisesti palvelualueiden, vastuualueiden ja

Attendo Oy:lle. Kaupasta saadut ennakot on kirjattu v. 2017 tilinpäätökseen (taseessa) ja loppuosa kaupan toteuduttua v. 2018 tilinpäätökseen. Kaupasta kirjattiin tappiota 104 495 euroa tekniselle palvelualueelle.

Talouden tasapainottamisohjelma

Valtuusto hyväksyi 17.12.2018 § 93 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019-2021.

Tulostavoitteet tytäryhtiöille

Kaupungin omistajapoliittinen ohjelma käsitellään alkuvuonna 2019 KH/KV ja siinä määritellään tytäryhtiöille asetettavat tavoitteet, joita tarkennetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä.

käytännön tasolla kaupunkitasoisten tavoitteiden toteutumiseen mm. toimintojen uudelleen järjestelyt palvelutoiminnassa. Hyvinvointipalveluissa toimintoja on keskitetty sairaala Lapponian tiloihin.

Talouden tasapainottamiseen ja tulojen hankintaan tulee kiinnittää lähivuosina erityistä huomiota ennen maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumista.

palveluyksiköiden käyttötalouden toteutuma ja toiminnan painopisteiden toteutuminen vuonna 2018 vertailutietoineen.

PALVELUALUE: HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Palvelualueen tehtävänä on tuottaa koko kaupungin hallinto- ja tukipalvelut, johtaa ja valvoa kaupungin hallintoa, huolehtia kaupungin kehittämisedellytyksiin liittyvistä asioista, edunvalvonnasta, Itä-Lapin maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toiminnasta ja elinkeinopalveluista. Elinkeinopalveluja ja edunvalvontaa johtaa kaupunginjohtaja. Palvelualueen toimintaa ja toiminnan kehittämistä johtaa hallintosäännön mukaisesti palvelualuejohtaja.

Palvelualueen tehtävänä on lisäksi vastata koko kaupunkiorganisaation ja konsernin talouden ja toimintojen yhteensovittamisesta, kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätöksenteon tuesta, päätösten toimeenpanosta ja viestinnästä.

2. Toimintaympäristö ja sen muutokset

Sote- ja maakuntauudistukseen valmistautumisen myötä Kemijärven kaupungin tulee määritellä uuden kaupungin rooli. Hallinto- ja tukipalvelujen roolina on mahdollistaa kuntalaisten osallistuminen kaupungin palvelujen uudistamiseen, sillä kuntalaisille on jo kuntalain mukaankin taattava mahdollisuus mielipiteidensä ja kannanottojensa ilmaisemiseen ennen päätöksentekoa. Kemijärven aktiiviset kylät ja kyläläiset ovat kaupungin voimavara, josta pidetään huolta. Leader-toiminta tukee kylien kehittämistä ja kylissä järjestettäviä palveluja.

Elinkeinoelämän positiivinen kehitys näkyy monella tapaa yksityisellä palvelusektorilla ja sitä kautta myös kaupungin verotulokertymässä. Kaupungin roolina on tukea aktiivisilla maankäytön ratkaisuilla ja yritysneuvontapalveluilla yritysten sijoittumista Kemijärvelle ja liiketoiminnan edellytyksiä yritysten eri elinkaartilanteissa. Positiivista kehitystä tukee brändin mukaisen kaupunkikuvan vahvistuminen.

Toimintaprosessien ja palvelujen kehittämisessä voimakkaan muutosajurina toimii digitalisaation hyödyntäminen, sähköisiä prosesseja kehitetään niin sisäisten, kuin ulkoistenkin asiakkaiden käyttöön. Hallinto- ja tukipalveluiden toiminta vakiinnutetaan vuoden 2017 aikana lisäämällä asiakasymmärrystä. Onnistuneen johtamisen edellytyksenä on oikea asennekulttuuri, mikä näkyy osaltaan motivoituneena tekemisenä ja yhteisiin tavoitteisiin sitoutumisena.

Toteutuma 31.12.

Uuden kaupungin roolia on työstetty mm. huhtikuussa 2018 järjestetyssä Kemijärvi 2020 - Organisaation uudistaminen sote- ja maakuntauudistuksessa –työpajassa. Elinvoimaohjelmaa laatiminen aloitettiin työpaja- sekä seminaari työskentelynä loppuvuodesta 2018. Kaupungin rooli tulee selkeytymään sote- ja maakuntauudistuksen valtakunnallisten linjausten valmistuttua. Vuonna 2017 alkanut aktiivinen osallistuminen Lapin maakunnan rakentamiseen on jatkunut vuoden 2018 aikana. Kaupunkilaisia on osallistettu keskustelutilaisuuksien, tapahtumien sekä erilaisten kyselyiden kautta, keväällä 2018 toteutettiin palvelutytyväisyyskysely. Yhteistyötä kylien kanssa on toteutettu aktiivisesti kylätapahtumilla ja hankkeilla. Palveluasenteen ja toimintaprosessien kehittäminen on jatkuvaa yhteistyötä palvelualueiden ja eri sidosryhmien välillä.

3. Toiminnan painopistealueet

Kemijärvi – konsernin toiminnan ja asennekulttuurin vahvistaminen yhteistyön tavoitteita ja asiakasnäkökulmaa palvelevaksi. Hallinto- ja tukipalvelujen palveluprosessien kehittäminen ja toimintojen digitalisoiminen. Konsernijohtamisen järkevöittäminen ja palvelutoiminnan läpinäkyvyys. Brändin mukaisen kaupunkikuvan vahvistaminen sekä erilaisten viestintäkanavien ja keinojen hyödyntäminen.

Toteutuma 31.12.

Talous- ja henkilöstöraportoinnin käytäntöjä ja raporttipohjia on uudistettu. Toimintojen digitalisoitumista on lisätty ottamalla käyttöön tietojärjestelmien uusia ominaisuuksia mm. varhaiskasvatuksen sähköinen hakemusasiointi sekä uusimalla järjestelmiä, esim. hammashuollon tietojärjestelmä ja Safea kulunvalvontajärjestelmä. Konserni- ja elinkeinojaoston toiminta on ollut aktiivista ja vuoropuhelua tytäryhtiöiden kanssa on lisääntynyt. Päivitetty konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 11.6.2018 § 40. Viestinnässä on johdonmukaisesti käytetty brändin mukaista ilmettä ja viestinnän tehostamista on valmistelut elinkeinopalveluissa ja johtoryhmässä. Viestintätyöpajoissa on kehitetty ulkoisen viestinnän suunnitelmia ja perustettu mm. blogiryhmä. Kuntalaisten osallistamisen toimintamallina kokeiltiin avointa keskustelutilaisuutta 4.12.2018.

4. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-6 839 640	-6 361 180	-6 560 370	-6 271 827	-5 996 000	-4 590 700	-5 940 700
Toimintatulot	561 722	658 754	444 070	628 929	440 000	435 000	435 000
Toimintakate	-6 277 918	-5 702 427	-6 116 300	-5 642 898	-5 556 000	-4 155 700	-5 505 700

5. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	44	46	45	46	44	28	44
Henkilöstömenot €	-2 164 526	-2 494 442	-2 371 300	-2 284 295	-2 371 300	-1 529 900	-2 371 300
Muutos %	-2,8	15,2	4,9	-3,6	0,0	-35,6	0,0
Palvelujen ostot €	-3 822 277	-2 952 485	-3 127 170	-2 899 737	-2 590 000	-2 095 400	-2 590 000
Muutos %	26,5	-22,8	-4,3	-7,3	-17,1	-19,1	0,0
Toimintakate € /asukas	-820	-750	-810	-765	-741	-554	-741

6. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

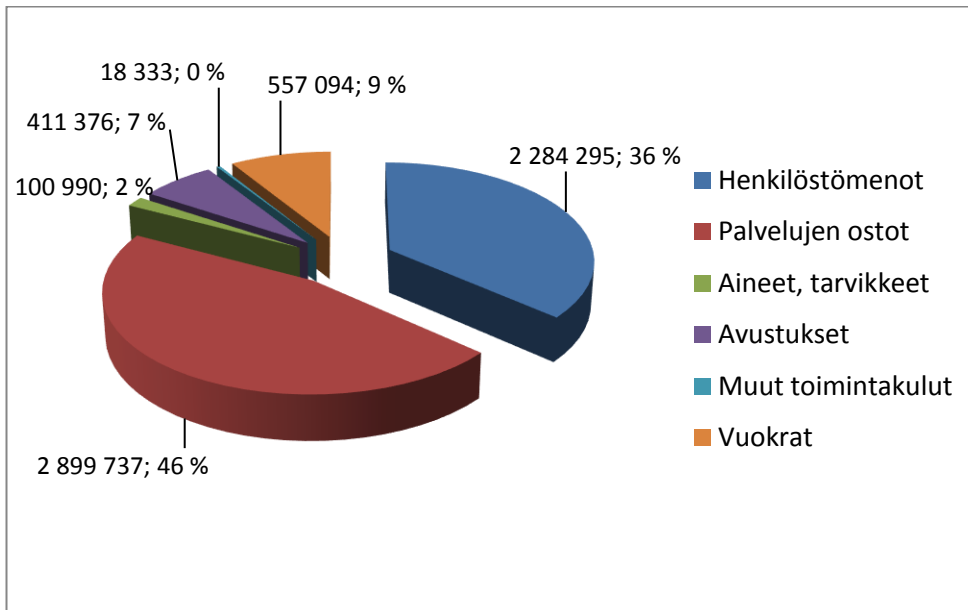
Hallinto- ja tukipalvelujen tehtävänä on valvoa palvelualueiden hallinnon toimivuutta ja hallintosäännön noudattamista. Päätösten laillisuus ja päätösten toimeenpanon sujuvuus. Kuntalain muutos vaikuttaa antolainauksiin siten, että kunnat eivät voi enää uuden kuntalain mukaan myöntää antolainoja tai takauksia kunnan ulkopuolisille toimijoille ja vain rajoitetusti omille tytäryhteisöilleenkään. Jo annettujen takausten ja antolainojen vastuiden seuranta. Vuoden 2018 aikana toteutetaan osavuosisikatsausten yhteydessä

arviointi palvelualueiden toiminnasta ja riskienhallinnasta. Palvelualuejohtajat vastaavat osaltaan tästä arvioinnista ja arvioinnit käsitellään kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa.

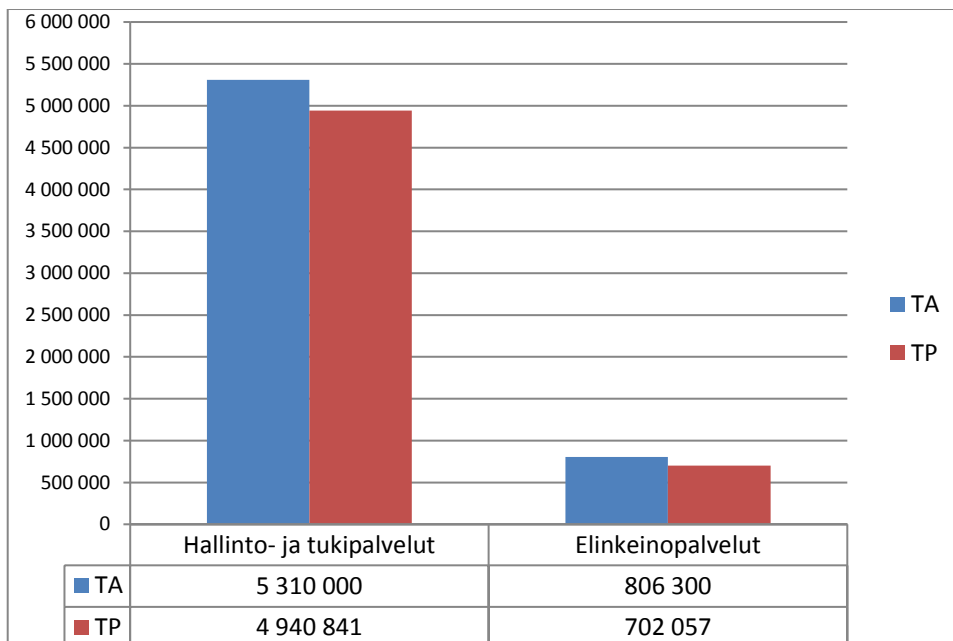
Toteutuma 31.12.

Sisäistä valvontaa on toteutettu päivittäisenä jatkuvana tarkkailuna. Havaittuihin epäkohtiin on pyritty tarttumaan välittömästi.

Hallinto- ja tukipalvelut palvelualueen kulujen toteutuma menolajeittain 2018

Hallinto- ja tukipalvelut palvelualueen vastuualueiden talousarvio ja toteutuma 2018

VASTUUALUE: HALLINTO- JA TUKIPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Vastuualueen tehtävänä on johtaa ja valvoa kaupungin hallintoa ja huolehtia kaupungin kehittämisedellytyksiin liittyvistä asioista sekä Itä-Lapin maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimivuudesta. Lisäksi vastuualue vastaa koko kaupunkiorganisaation talouden ja toimintojen yhteensovittamisesta, kaupunginvaltuuston ja –hallituksen päätöksenteon valmistelusta ja päätösten toimeenpanosta ja konsernijohtamisen tuesta.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja –hankkeet

Hallinto- ja tukipalvelut tukee kaupunkiorganisaation ja –konsernin toimintaa tuottamalla talous-, tietohallinto-, henkilöstö- ja hallintopalveluita. Asiakasymmärrystä lisätään kartoittamalla mitä palveluja ja miten tuotettuna palvelualueet tarvitsevat. Vastuualue tarjoaa asiantuntevat, laadukkaat ja kustannustehokkaat tukipalvelut johtamiseen, päätöksentekoon ja toimintaympäristön muutokseen.

Hallinto- ja tukipalveluiden alaisuuteen on koottu vuoden 2016 alusta toimistohinnoittelussa oleva toimistohenkilöstö ja hallinnon asiantuntijatehtävissä toimiva henkilöstö. Toiminnalla tehostetaan henkilöstöresurssien käyttöä ja mahdollistetaan kokonaisvaltaisten toimintaprosessien uudistaminen. Näin pystytään myös seuraamaan paremmin kustannusten muodostumista ja kaupungin toimintojen eri osa-alueiden toiminnan tehokkuutta.

Henkilöstöhallinnon osalta ohjeita ja sääntöjä päivitetään ja esimiesten osaamista vahvistetaan sekä omalla henkilöstöpalvelujen toteuttamalla koulutuksella, että ulkopuolisten kouluttajien toimesta. Henkilöstösuunnittelua ja raportointia kehitetään valmistelun ja päätöksenteon tueksi. Myönteistä työnantajakuvaa edistetään vahvistamalla keskitettyä rekrytointiprosessia sekä henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämisellä. Uudistetun työsuojeluorganisaation ja työsuojelutoimikunnan toimintaa kehitetään koulutuksella. Työsuojelun toimintaohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan sekä pidetään esillä työsuojeluorganisaation toimintaa ja työsuojelutietoisuutta.

Tietohallinnossa hyödynnetään hyvää yhteistyötä LapIT:n kanssa ja tietojärjestelmien uudistamisella tavoitellaan tuottavuuden tavoitteiden toteutumista. Kuiturakentamiseen tehdyillä panostuksilla tuetaan niin kaupungin omien palvelujen kuin elinkeinoelämän toimintaa ja palvelujen sähköistämistä. Uuden valtuustokauden myötä edistetään kokouskäytäntöjen digitalisointia.

Vuoden 2017 aikana toteutettujen kaupungin internet sivujen sekä henkilöstön sisäisen käyttöön tarkoitetun intranetin uudistusten kautta vahvistetaan brändin mukaista kaupunkikuvaa. Brändiviestintää toteutetaan erilaisilla viestinnällisillä keinoilla viestintäohjelmaa toteuttamalla sekä konkreettisilla bränditeoilla.

Vuorovaikutus kylien kanssa jatkuu vähintään pari kertaa vuodessa järjestettävien kylien iltojen ja kylille suunnattujen avustusten ja Leader-toiminnan kautta. Myös kylille suunnattujen palvelujen toteutusmahdollisuuksia kartoitetaan ja valmistellaan toteutusta. Kuntalaisten aktiivisuutta pyritään tukemaan avoimen keskusteluyhteyden, asiakaspalautteiden ja palveluihin liittyvien kuulemistilaisuuksien kautta.

Hallintopalvelut vastaavat valtiollisten vaalien ja kunnallisvaalien järjestämisestä. Vuonna 2018 järjestetään tammikuussa presidentinvaalit ja maakuntavaalit lokakuussa.

Tilintarkastus sisältää kaupunginvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan sekä varsinaisen ammattitilintarkastajan toiminnan. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvio ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunta seuraa tilintarkastusta sekä tekee tarvittaessa aloitteita ja esityksiä tilintarkastuksen kehittämisestä. Kaupungin sisäinen linja-autoliikenne on kilpailutettu vuonna 2017. Lakkautettuja linja-autovuoroja korvataan linja- ja kutsutakseilla, joilla hoidetaan myös liityntäyhteyksiä Suomulle Rovaniemi-Kemijärvi- Salla linja-autovuoroilta/-lle ja jatko- ja syöttöyhteyksiä Kemijärven rautatieasemalta/-lle. Näihin kutsutaksivuoroihin on varauduttu elinkeinopalveluiden talousarviossa.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Palvelualueen toiminnan kehittäminen, asiakasymmärryksen lisääminen ja prosessien kehittäminen kohti tiedolla johtamista	Tietojärjestelmien kehittäminen ja digitalisaation hyödyntäminen, paperittomien toimintamallien edistämien tiedonohjaussuunnitelman kautta	Uudistettu raportointi, uudet sähköiset asiointikanavat, tiedonohjaussuunnitelma	Toimielimille talous- ja henkilöstöraportit toteutetaan uudella raportointipohjalla. TOS-projekti on käynnistetty kevään 2018 aikana.
2. Työnantajakuvan vahvistaminen	Keskitetyn mallin mukaisen rekrytointiprosessin vahvistaminen, henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen,	Työpaikkoja hakeneiden määrät, Työkyvyttömyyspäivien määrä (pv/hlö) ja kustannukset (€/hlö)	Vuonna 2018 tuli yhteensä 165 hakemusta Työkyvyttömyyspäiviä 17,6 pv/hlö
3. Kemijärvi brändin mukaisen kaupunkikuvan vahvistaminen	Yhtenäisen brändin mukaisen viestintätavan vahvistaminen koulutuksen ja ohjeistuksen keinoin. Viestintäohjelman mukaisten toimenpiteiden jalkauttaminen	Positiivinen medianäkyvyys	Medianäkyvyys on ollut pääsääntöisesti brändikuvan mukaista

4. Henkilöstösuunnitelma

Hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärä vuoden 2018 alussa on yhteensä 42 vakituista. Eläköitymisiä hyödyntämällä ja toimintoja uudistamalla sekä työtehtäviä suunnittelemalla on henkilötyövuosissa saatu aikaan säästöjä.

Talousarviossa 2018 ja suunnitelmavuosina sote- ja maakuntauudistukseen valmistautumiseen ja kehittämishankkeiden läpivientiin varaudutaan määräaikaisella henkilöresurssilla.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-5 985 022	-5 572 410	-5 754 070	-5 488 535	-5 190 000	-3 785 000	-5 140 000
Toimintatulot	452 087	503 338	444 070	547 512	440 000	435 000	440 000
Toimintakate	-5 532 935	-5 380 000	-5 310 000	-4 940 841	-4 750 000	-3 350 000	-4 700 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	43	42	41	42	40	24	40
Henkilöstömenot €	-2 001 104	-2 047 860	-2 156 900	-2 103 260	-2 150 900	-1 295 000	-2 150 900
Muutos %	72,3	2,3	5,3	-2,5	-0,3	-39,8	0,0
Palvelujen ostot €	-3 376 119	-2 961 890	-2 859 960	-2 667 102	-2 350 000	-1 859 000	-2 350 000
Muutos %	-3,3	-12,3	-3,4	-6,7	-17,8	-20,9	0,0
Toimintakate € /asukas	-722	-700	-703	-670	-633	-447	-633

VASTUUALUE: ELINKEINOPALVELUT –YKSIKKÖ

1. Toiminta-ajatus

Elinkeinopalveluiden asiakkaita ovat alueella toimivat tai alueelle sijoittuvat tai alueelle perustettavat yritykset. Elinkeino toiminnan aktiivinen ja pitkäjänteinen kehittäminen on Kemijärven keskeinen menestystekijä. Riskinottokyvyn lisäksi tarvitaan olemassa olevien resurssien tehokasta hyödyntämistä sekä investointeja yksityiselle ja julkiselle sektorille. Elinkeinopalvelut tuottavat alueelle elinkeinojen edistämiseen liittyviä palveluita kuten yritysten perustamis-, kehittämis-, ja omistajanvaihdosneuvontaa, matkailuneuvontaa sekä matkailumarkkinointia ja kehittämistä yhteistyössä Kemijärven Matkailu ry kanssa. Palveluita tarjotaan henkilöstön työpanoksen lisäksi erilaisten hankkeiden, koulutusten, työpajojen ja sähköisten työkalujen avulla. Niitä tuotetaan tiiviissä yhteistyössä Lapin muiden toimijoiden kanssa. Keskeisiä kehittämisaloja ovat biotalous (metsä, puu, energia), luonnontuoteala sekä matkailu.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja –hankkeet

Viimeisten vuosien aikana yritysten liiketoimintaympäristössä tapahtunut merkittäviä muutoksia. Uudet teknologiat, tietotekniset ratkaisut tuovat mukanaan uusia mahdollisuuksia niin päivittäisten rutiinien, tuotannon kuin markkinoinnin

ja viestinnän toteutukseen. Perinteisillä toimintamalleilla ja –tavoilla toimineet yritykset joutuvat uudelleen arvioimaan toimintaansa kasvaneiden asiakasodotusten, palveluvaatimusten ja toimintaympäristön vaatimusten myötä. Alueelle etabloituneet uudet yritykset ovat tuoneet uusia liiketoimintamahdollisuuksia myös alueella toimiville muille yrityksille. Isot hankkeet tuovat myös elinvoimaa, toivoa ja uskoa alueen vahvuksiin ja mahdollisuuksiin. Biojalostamoinvestoinnin toteutuminen käynnistää tuo alueelle uusia yrityksiä ja antaa jo toimiville yrityksille merkittävästi parantuneen toimintaympäristön toimia ja kehittyä. Kaupungin tulee varautua tähän mahdollisuuteen kaikin mahdollisin keinoin.

Matkailun kasvu Lapissa näkyy myös Kemijärvellä lisääntyneenä kysyntänä ja matkailupalveluiden kasvuna ja parantumisena. Systemaattinen matkailun kehittäminen on lisännyt yritysten sitoutumista, yritysten välistä yhteistyötä sekä alueen näkyvyyttä ja saavutettavuutta. Kemijärven brändin rakentaminen on toteutettu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hanketoiminnassa tullaan keskittymään kaupungin imagon ja tunnettuuden kehittämiseen. Tarvitsemme alueelle uusi asukkaita ja yrityksiä. Patokankaan teollisuusalueen kehittäminen ja sinne potentiaalisesti etabloituvien yritysten tukeminen on ensiarvoisen tärkeää.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Aktiivisen elinkeinoelämän toteuttaminen ja kehittäminen	Laadukkaiden yrityspalveluiden tuottaminen ja kehittäminen. Yhteistyön edelleen kehittäminen ja tukeminen	Palautteen laatu. Asiakkaiden määrä (perustettavat, kehitettävät).	Yritysneuvontaan saati lisäresursseja 0,5 henkilö yhteistyöhankkeen avulla. Yrityshankkeita aktivoitu.
2. Omat ja yhteistyössä muiden kanssa toteutettavat kehittämishankkeet	Aktiivinen hanketoiminta päätoimialoille. Yhteistyöhankkeissa selkeät toimenpiteet alueelle ja alueen yrityksiin. Elinkeinopalveluilla aktiivinen rooli.	Hankkeiden volyyymi ja vaikuttavuus sekä sitoutuneet ja mukana olevat yritykset	Tällä hetkellä uusia hankkeita useita vireillä ja menossa rahoittajille. Käynnistynyt Forest in hanke sekä parasta pohjoisesta hanke

3.	Kaupunki ja matkailumarkkinointi	Erilaiset markkinointitoimenpiteet (esitteet, sähköinen markkinointi, messut) yhteistyössä teknisen palvelualueen kanssa. Matkailumarkkinointi- ja kehittäminen yhteistyössä Kemijärven Matkailu ry:n ja yritysten kanssa.	Yhteydenottojen määrä. Rekisteröidyt yöpymiset. Liikevaihdon kehittyminen	Uusia yrityksiä on kiinnostunut siirtymään Kemijärvelle sekä keskustan alueelle että Suomulle.
	Selvitys ja ratkaisuvaihtoehdot työllisyydenhoidon ja elinkeinopalvelujen toteuttamiseksi vuoden 2019 alusta	Selvitys ja ratkaisuvaihtoehdot valtuuston päätettäväksi vuoden 2018 aikana	Päätöksen toimeenpano talousarviovalmistelun 2019 yhteydessä.	Valtuusto teki päätöksen elinkeinopalvelujen järjestämisestä 11.6.2018 § 43, elinkeinopalvelut siirtyivät Kemijärven kehityksen alaisuuteen 1.1.2019 alkaen

4. Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstön lisärekrytointiin olisi tarvetta, mutta tiukasta taloustilanteesta johtuen rekrytointeja tehdään vain hankerahoituksen kautta.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-854 617	-788 758	-806 300	- 783 474	-806 000	-805 700	-805 700
Toimintatulot	109 634	155 415	0	81 417	0	0	0
Toimintakate	-744 982	-633 342	-806 300	-702 057	-806 000	-805 700	-805 700

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	2	4	4	4	4	4	4
Henkilöstömenot €	-163 422	-239 700	-214 400	-181 036	-214 400	-214 400	-214 400
Muutos %	-19,3	46,7	-2,0	-15,6	0,0	0,0	0,0
Palvelujen ostot €	-446 158	-351 980	-232 120	-232 636	-232 000	-232 000	-232 000
Muutos %	1,3	-21,1	-13,9	0,2	-0,1	0,0	0,0
Toimintakate € /asukas	-97	-106	-107	-95	-107	-107	-107

PALVELUALUE: HYVINVOINTIPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Palvelualueen toiminnan tarkoituksena on vastata ja huolehtia siitä, että Kemijärven kaupungissa on laadukkaat ja riittävät sosiaali-, terveys-, opetus-, sivistys- ja vapaa-ajan palvelut, jotka tukevat kuntalaisten fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä edistävät väestön terveyttä.

2. Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kemijärven kaupungin ja seutukunnan väestömäärä on vähentynyt, tosin lasku ei ole enää yhtä jyrkkää kuin takavuosina. Väestörakenne on painottunut ikäihmisiin ja ikääntyvän väestön osuus kasvaa edelleen. Syntyvyys on huomattavan alhaista kuolleisuuteen verrattuna. Myönteisiä merkkejä ovat paluumuuton vahvistuminen, työttömyyden väheneminen ja tulevien suurinvestointien valmistelu. Kaupungin taloustilanne asettaa toisaalta haasteita palvelutuotannolle.

Sosiaali- ja terveysalan uudistus lykkääntyi vuodella. Valmistelutyö jatkuu mm. maakunnan yhteisten toimintatapojen suunnittelulla ja käyttönotolla, palveluiden painopisteiden muutoksilla sekä varmistamalla paikkakunnan hyvät palvelut jatkossakin. Sairaala Lapponian toimintoja kehitetään edelleen tavoitteena hyvinvointikeskus, joka palvelee laaja-alaisesti kaupunkilaisia ja muita palveluiden tarvisijoita. Toimintojen kehittämisessä painopisteenä ovat ennaltaehkäisevät, kuntouttavat, kotiin annettavat ja sähköiset palvelut.

Kaupungin organisaatorakenne mahdollistaa monialaisen yhteistyön, mutta asettaa edelleen haasteita syvemmälle ulottuvaan johtamiseen. Sote-uudistuksen lykkääntymisestä huolimatta organisaation rakenne on muutettava hyvissä ajoin vastaamaan sote-palveluja ja kaupungin omaa toimintaa. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen jää kaupungin vastuulle ja sen valmistelu ja konkreettiset toimenpiteet ovat vuoden 2018 tärkeimpiä tavoitteita.

Toteutuma 31.12.

Väestörakenne asettaa edelleen haasteita varsinkin ikäihmisten palveluiden järjestämisessä ja kohdentamisessa. Työllisyys on parantunut. Pitkäaikaistyöttömyys on alentunut merkittävästi pitkäjänteisen moniammatillisen työn tuloksena. Sosiaali- ja terveysalan uudistuksen toteutuminen on epävarmaa. Maakunnan valmistelutyötä on jatkettu. Hyvinvointikeskus Lapponian palveluja on

koottu ja kehitetty painopisteiden mukaisesti. Vuodeosastojen yhdistämisen myötä tilaa vapautui kotihoidolle, joka siirtyi Lapponiaan. Puistolan toiminta siirtyi Attendolle. Itä-Lapin sote-selvitys valmistui ja se käsiteltiin kuntien valtuustoissa.

3. Toiminnan painopistealueet

Hyvinvointipalvelut vastaa omalta osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Terveiden, hyvinvoinnin ja myös turvallisuuden edistämisen koordinoinnista päätetään ja työ aloitetaan suunnitellusti. Palvelualueen toimintaa kehitetään laajan hyvinvointikertomuksen perusteella. Ennaltaehkäisevässä työssä korostuvat sivistyspalvelut, jotka jäävät kaupungin omaksi toiminnaksi jatkossa.

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvuun vastataan ennakoivasti. Palvelutarpeen muutoksiin reagoidaan suunnitellusti, esimerkiksi kaupungissa tapahtuvan suurinvestoinnin vuoksi. Tavoitteena on edelleen pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistyvien aktivointi ja työmarkkina-aseman parantaminen sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden alentaminen. Laitoshoitopaikkoja vähennetään ja resursseja kohdennetaan kotiin annettaviin palveluihin. Ulkopuolisten toimijoiden palveluita hyödynnetään mm. palvelusetelijärjestelmän avulla.

Palveluiden laatua arvioidaan säännöllisesti ja keskeiset tulokset julkistetaan.

Toteutuma 31.12.

Päivähoito-, kouluverkko- ja vapaa-ajan toimintojen selvitykset valmistuivat vuoden aikana. Hyvinvointifoorumi pidettiin toukokuussa ja 3. sektorin vastaava tilaisuus syksyllä. Kaupungin sisäinen työnjako ja vastuutus terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen koordinoinnissa on vielä päättämättä. Varhaiskasvatuksen palvelutarve on kasvanut erityisesti vuorohoidon osalta ja sen vuoksi jouduttiin ottamaan käyttöön lisätilaa Elinkaaritalosta. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli vuoden aikana pienimmillään 11,1 %. Vuodeosaston paikkamäärä on vähennetty 35 paikkaan. Palveluseteliä käytetään ikäihmisten tehostetussa palveluasumisessa.

4. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA+MUUT 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-56 038 552	-56 250 711	-52 694 540	-55 888 467	-51 340 000	-13 943 500	-51 927 000
Toimintatulot	6 200 994	5 827 240	5 121 880	5 645 932	4 396 000	1 199 500	4 163 000
Toimintakate	-49 837 558	-50 423 471	-47 572 660	- 50 242 535	-46 944 000	-12 744 000	-47 764 000

5. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	413	419	389	376	394	170	394
Henkilöstömenot €	-23 636 463	-25 081 241	-21 572 280	- 21 672 605	-20 174 480	-8 213 000	-20 174 480
Muutos %	8,8	6,1	-17,9	0,5	-2,0	-59,3	0,0
Palvelujen ostot €	-21 190 098	-20 425 086	-19 121 680	- 22 035 954	-19 330 770	-1 453 000	-19 330 770
Muutos %	12,5	-3,6	-5,5	15,2	0,1	-92,5	0,0
Toimintakate € /asukas	-6 509	-6 637	-6 270	-6 813	-6 259	-1 779	-6 259

6. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

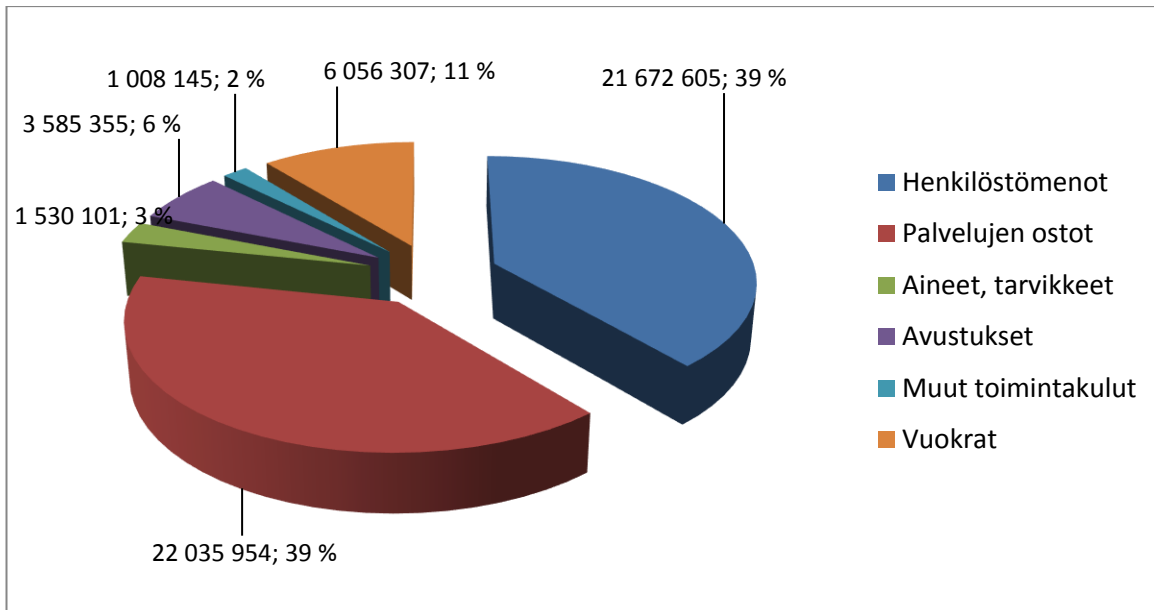
Valvonta jakaantuu sisäiseen ja ulkoiseen valvontaan. Ulkoista valvontaa harjoittaa tarkastuslautakunta, kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus, hyvinvointilautakunta, ministeriöt, opetushallitus sekä esim. Lapin ELY ja AVI. Palvelualueen sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet. Esimiehet vastaavat tiedonkulusta ja raportoinnista sekä ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa. Sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa toteutetaan myös

kehityskeskusteluissa ja henkilöstökokouksissa. Erityisenä sisäisen valvonnan kohteena on tulevana vuonna tietoturva.

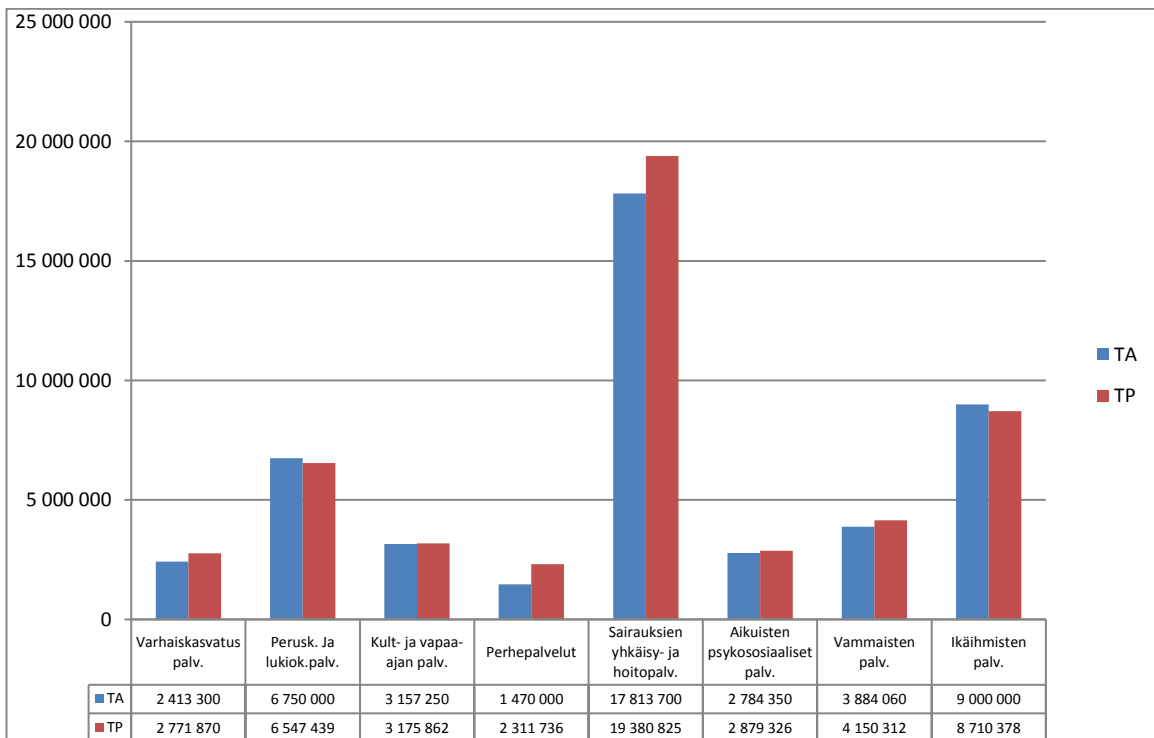
Toteutuma 31.12.

Valvontaa suoritettiin omana työnä ja mm. yhteistyössä AVIn kanssa. Tietosuojaan ja tietoturvaan kiinnitetään edelleen jatkuvaa huomiota. Ostopalvelujen ja palvelusetelitoimijoiden toiminnan valvontaa lisättiin.

Hyvinvointipalvelut kulujen toteutuma menolajeittain 2018

Hyvinvointipalvelut talousarvio ja toteutuma vastuualueittain 2018

VASTUUALUE: VARHAISKASVATUSPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoavat lakisääteisiä varhaiskasvatuspalveluja päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetusta toteutetaan Jyväskylänpuiston ja Kallaan päiväkodeissa sekä Särkelän koulun tiloissa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutetaan Hillatien, Särkelän ja Isokylän kouluilla. Aamupäivätoimintaa toteutetaan pääosin lähipäiväkodin tiloissa.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää.

1.8.2017 voimaan tullut

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuslain perusteella Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan sekä paikalliset että lasten varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan ja varhaiskasvatus toteutetaan.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava määräys. Määräyksen mukaan kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta niin laajasti ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa on tarvetta. Varhaiskasvatuksen valtakunnallisen ohjauksen tarkoituksena on luoda yhdenvertaiset edellytykset varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Varhaiskasvatuksen palvelutarve jatkaa kasvuaan, ehkä jopa 10 % vuoden 2017 määrään nähden. Työelämän muutokset sekä lapsiperheiden paikkakunnalle muutto ovat lisänneet varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää ja

varhaiskasvatuslaki vaatii järjestämään tarvittavan palvelun. Lisäksi palvelutarve on kasvanut vuorohoidossa, jota järjestetään tarpeen mukaisesti ilta-, yö- ja viikonloppuhoitona.

Suunnitelmissa tarpeen vastaamiseen on selvittää lisäresurssin tarve henkilöstön ja tilojen osalta. Palvelujen mitoituksen ennakoitiin haasteellista, jonka vuoksi ruuhkatilanteissa voidaan joutua tekemään myös väliaikaisia ja räätälöityjä ratkaisuja. Vapaita varhaiskasvatuspaikkoja tulisi olla tarjolla läpi toimintakauden. Vuorohoidon tarpeen lisääntymiseen vastataan jatkamalla vuorohoidon keskittämistä Särkelän ja Jyväskylänpuiston päiväkoteihin.

Otetaan käyttöön sähköinen asiointimahdollisuus. Tämän myötä asiakkaat tekisivät jatkossa sähköisesti varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan hakemukset sekä muut tarvittavat muutositilaukset.

Toteutuma 31.12.

Vuorohoidon tarpeeseen vastattiin keskittämällä toiminta Jyväskylänpuiston ja Särkelän päiväkoteihin. Vuorohoidon tarve lisääntyi edelleen joten sen järjestämiseen jatkossa tarvittiin kestävämpi ja toimivampi ratkaisu. 1.8.2018 alkaen Jyväskylänpuiston päiväkodissa aloittaa vuorohoitoryhmä, johon sijoitetaan kaikki vuorohoittoa tarvitsevat lapset koko kaupungin alueelta. Tämän järjestelyn myötä saadaan myös lisättyä varhaiskasvatuspaikkoja muista päiväkodeista, kun niiden lapsiryhmistä vapautuu vuorohoitoryhmään siirtymisen myötä paikkoja.

Sähköinen asiointi otettiin käyttöön suunnitelman mukaisesti huhtikuussa 2018.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto	Päiväkotien ja perhepäivähoidon yksikkökohtaisten kehittämissuunnitelmien laadinta	Käyttöönotto 1.1.2018 (tot/ei tot) ja toteutumisen arviointi.	Kehittämissuunnitelmat on laadittu ja otettu käyttöön 1.3.2018 alkaen. Suunnitelmien toteutumista on arvioitu ja sitä jatketaan tehostetummin v.2018 asti.

2.	Sähköisen asioinnin käyttöönottoaminen	Sähköisten hakemusten käyttöönottoaminen	Sähköinen asiointi on käytössä	Sähköinen asiointi otettiin käyttöön huhtikuussa 2018.
3.	Palvelutarpeen kysyntään vastaaminen	Tarvittavien tilojen rakentaminen ja henkilöstön lisääminen tarpeen mukaisesti	Palvelutarpeeseen on vastattu toimivilla ja terveellisillä tiloilla sekä henkilöstömäärällä	Jyväskylänpuiston päiväkotiin perustettiin vuorohoitoryhmä 1.8.2018 alkaen. Ryhmään sijoitettiin kaikki vuorohoitoa tarvitsevat lapset koko kaupungin alueelta.
4.	Palveluverkkoselvityksen osana varhaiskasvatuspalvelujen palveluverkko	selvityksen mukaiset esitykset valtuustolle kevään 2018 aikana päätettäväksi	päätös palveluverkosta ja tarvittavista investoinneista vuoden 2018 aikana	Palveluverkkoselvitys on tehty ja jatkotyöskentely tapahtuu sen mukaisesti.

4. Henkilöstösuunnitelma

Varhaiskasvatuksessa on ollut palvelutarpeen jatkuvaa kysyntää ja tarve on edelleen kasvavaa. 1.4.2017 aloitti uutena yksikkönä 21-paikkainen Metsämiehentien päiväkotitoiminta. Puistolankatuksen liikkeenluovutuksessa siirtyy neljä (4) hoitoapulaista päiväkotiapulaisen tehtäviin päiväkoteihin 1.1.2018 alkaen.

Päivähoitajan eläköitymisen myötä tehtävänimike muutetaan lastentarhanopettajaksi. Vuorohoidon lisääntymisen vuoksi tarvitaan yksi (1) päivähoitaja lisää 1.1.2018 alkaen. Päiväkotien yhteiseksi varahenkilöksi tarvitaan yksi (1) päivähoitaja. Varahenkilö sijaistaa päiväkodeissa henkilöstön poissaoloja. Kahteen päiväkotitoimintaan tarvitaan lapselle henkilökohtainen erityisavustaja eli yhteensä kaksi (2) päivähoitajaa.

Toteutuma 31.12.

Hoitoapulaiset siirtyivät Jyväskylänpuiston, Särkelän ja Kallaan päiväkoteihin 1.1.2018 alkaen. Kaksi heistä eläköityi 1.5.2018 alkaen.

Päivähoitajan eläköitymisen myötä tehtävänimike muutettiin lastentarhanopettajaksi.

Määräaikaisessa työsuhteessa oleva päivähoitaja toimi varahenkilönä 30.7.2018 saakka. Tehtävään siirtyi 1.8.2018 alkaen Attendolta aiemmin kaupungin palveluksessa ollut lähihoitaja.

Henkilökohtaisen avustajan tarve muuttui siten, että sitä tarvittiin vain yhdessä päiväkodissa.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA+MUUT 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintamenot	-2 314 557	-2 800 687	-2 773 800	-3 047 793	-2 770 000	-2 770 000
Toimintatulot	314 464	323 895	366 500	275 923	353 000	353 000
Toimintakate	-2 000 093	-2 476 792	-2 413 300	-2 771 870	-2 417 000	-2 417 000

6.Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	46	47	53	49	58	58
Henkilöstömenot €	-1 640 230	-1 972 252	-1 851 430	- 2 145 237	-1 880 000	-1 880 000
Muutos %	-4,1	20,2	-5,2	15,8	0,6	0,0
Palvelujen ostot €	-154 748	-191 911	-223 230	-218 995	-210 000	-210 000
Muutos %	2,8	24,0	13,7	-1,9	-3,8	0,0
Toimintakate € /asukas	-261	-326	-323	-376	-325	-325

VASTUUALUE: PERUSOPETUS- JA LUKIOKOULUTUSPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Vastuualue vastaa lakisääteisen perusopetuksen toteuttamisesta Kemijärven kaupungin alueella. Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tehtävänä on toisaalta tarjota yksilölle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus ja toisaalta antaa yhteiskunnalle väline kehittää sivistyksellistä pääomaa sekä lisätä yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Lisäksi yksikkö vastaa Kemijärven lukio-opetuksen toteuttamisesta. Lukiokoulutuksen tehtävä on antaa opiskelijalle laaja yleissivistys, jatko-opintokelpoisuus ja tulevassa työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Koulutuksen tulee tukea opiskelijan edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Vastuualueella toimii neljä taloudellisesti pientä, mutta toiminnallisesti merkittävää hanketta. Kerhotoiminnan kehittäminen on hanke, jonka varoilla kustannetaan kerhoja koulupäivän jälkeen peruskoulussa. Tutoropettaja –hankkeen myötä kouluille on valittu tutoropettajat, joiden tehtävä on toimia toisten opettajien tukena digitalisaatioon liittyvissä asioissa. Kielenopetuksen varhentaminen

–hankkeen tavoitteena on opettaa kouluissa englannin kieltä tunti viikossa sekä 1. että 2. luokan oppilaille. Perusopetuksen tasa-arvo ja laatu – hankkeen myötä kouluille on voitu palkata osa-aikaisia koulunkäynninohjaajia oppimisen tueksi.

Toteutuma 31.12.

Tutoropettaja -hanke on päättynyt. Kielenopetuksen varhentaminen –hanke jatkuu edelleen. Perusopetuksen tasa-arvo ja laatu – hankkeelle on saatu jatkorahoitusta ja hanke jatkuu 2019 vuoden loppuun. Lukion kansainvälistymiseen on saatu hankerahoitus kesällä 2018. Samoin on saatu liikkuva koulu –hankerahoitusta, joka tavoitteena on lisätä liikuntaa koulupäivään ja liikunnallistaa koulun toimintakulttuuria. Tämä hanke on voimassa kevääseen 2019 saakka. Kerhotoiminnan kehittäminen –hanke on päättynyt vuoden 2018 lopussa. Rajana 50 tuntia –niminen hanke pyrkii vähentämään koulupoissaoloja ja puuttumaan nopeasti kasvavaan oppilaan poissaolomäärään. Tässä hankkeessa ei ole määrärahaa, mutta toiminnallisesti se on merkittävä.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Uuden opetussuunnitelman mukainen laadukas opetus.	Koulutyön toteuttaminen uusien opetussuunnitelmien mukaisesti.	Kouluissa tehtävä monipuolinen arviointi (koulujen itsearviointit, huoltajien tekemä lukuvuosiarviointi, huoltajien kanssa tehdyt arviointikeskustelut, opettajien arviointit).	Arviointia on tehty lukuvuosi- ja vuosikyselyjen, arviointikeskustelujen sekä koulujen itsearviointityön avulla säännöllisesti.
2. Oikea-aikaisen oppimisen tuen järjestäminen ja resursointi	Tuen tarjoaminen joustavasti oppilaan tilanne huomioiden.	Pienryhmämahdollisuuksien määrä perusopetuksessa, erityisopettajien määrä, koulunkäynninohjaajien määrä kouluissa. Erityisopetushenkilöstön pätevyys.	Erityisopettajaresurssi on riittävä. Hankerahoituksella saatiin perustettua vuodeksi Särkelän kouluun yläkoulun pienryhmä, joka helpottaa akutteja tilanteita ja pienryhmätarvetta yläluokkien osalta. Koulunkäynninohjaajien määrää on

				parannettu hankerahoituksen turvin.
3.	Toimiva oppilashuolto eri yhteistyötahojen kesken.	Yhteistyön tiivistäminen oppilashuollon eri tahojen kesken. Toimiva koulun sisäinen oppilashuolto.	Kouluissa tehtävä monipuolinen arviointi (koulujen itsearviointit, huoltajien tekemä lukuvuosiarviointi, huoltajien kanssa tehdyt arviointikeskustelut, opettajien arviointit).	Koulujen itsearviointia on toteutettu kevätlukukaudella 2018 oppimisen tuen kartoitusten, perusopetuksen laatukriteerien sekä huoltajille suunnatun kyselyn muodossa. Lukiossa on tehty opiskelijoille lukuvuoden palautekysely. Lisäksi 2. ja 6. vuosiluokalla on toteutettu lukuvuoden päättävä arviointikeskustelu huoltajien kanssa. Näillä tavoilla on saatu tietoa mahdollisista toimivista ja kehitettävistä asioista oppilashuoltoon liittyen. Lisäksi vuonna 2018 kaupungin oppilas- ja opiskelijahuollon ohjausryhmä on kokoontunut kaksi kertaa ja kehittänyt omalta osaltaan oppilas- ja opiskeluhuoltotyötä.
4.	Kouluverkkoselvitys	Toteutetaan kouluverkkoselvitys konsulttityönä.	Päätös kouluverkosta v. 2018 aikana.	Päätös kouluverkosta tehty kesäkuussa 2018.

4. Henkilöstösuunnitelma

Tässä vaiheessa tiedossa olevat mahdolliset opettajien irtisanoutumiset saadaan todennäköisesti hoidettua ilman rekrytointia sisäisillä järjestelyillä.

Talousarvioon varataan palkkarahaa pienryhmäopetukselle ja keväällä 2018 selviää, saadaanko pienryhmäopetuksen tarve hoidettua sisäisillä järjestelyillä, johon pyritään, vai pitääkö rekrytoida uusi työntekijä. Koulunkäynninohjaajien kohdalla tulee jäämään pois yksi osa-aikainen työntekijä. Paikkaa ei näillä näkymin täytetä.

Toteutuma 31.12.

Pienryhmäopettajaa varten on varattu hankerahoitusta ja palkkaus on toteutettu sillä vuoden 2018 loppuun saakka. Irtisanoutunut vakituinen opettaja korvattiin määräaikaisella työntekijällä, koska kouluverkon supistuessa ei ole tarvetta täyttää paikkaa vakinaisesti. Koulunkäynninohjaajan tehtävä täytettiin sisäisellä haulla. Luokanopettaja siirtyi toisen vastuualueen työntekijäksi ja tämä tehtävä täytettiin vastuualueen sisäisillä järjestelyillä. Isokylän koulun rehtori siirtyi toiselle vastuualueelle. Ko. tehtävä on täytetty sisäisillä järjestelyillä.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintamenot	-6 943 767	-6 710 544	-6 875 090	-6 793 314	-6 825 000	-6 770 000
Toimintatulot	164 413	90 819	125 090	245 875	125 000	120 000
Toimintakate	-6 779 354	-6 619 725	-6 750 000	-6 547 439	-6 700 000	-6 650 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	72	71	75	71	75	75
Henkilöstömenot €	-4 218 801	-4 092 283	-4 333 500	-4 096 927	-4 335 000	-4 330 000
Muutos %	0,4	-2,9	6,0	-5,5	-0,1	-0,1
Palvelujen ostot €	-1 057 367	-1 046 808	-962 650	-1 094 021	-945 000	-935 000
Muutos %	15,3	-0,9	-8,0	13,6	-1,8	-1,1
Toimintakate € /asukas	-885	-871	-894	-888	-893	-887

VASTUUALUE: KULTTUURI- JA VAPAA-AJANPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut tarjoaa seutukuntansa asukkaille, yhdistyksille ja matkailijoille kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä musiikki- ja kansalaisopiston palvelut. Vastuualueen tavoitteita ovat hyvinvoinnin edistäminen, palveluiden asiakaslähtöisyys, toiminnan yhteisöllinen kehittäminen ja seutukunnallinen yhteistyö. Painopistealueita ovat toiminnan monipuolisuus, ajanmukaisuus, tasokkuus, saavutettavuus, toimintakulttuurien ja oppimisympäristöjen kehittäminen sekä luovuuden ja hyvinvoinnin tukeminen.

Kemijärven kansalaisopisto järjestää monipuolista kurssitoimintaa ja kuvataiteen taiteen perusopetusta Kemijärven, Pelkosenniemen ja Savukosken kuntien alueella. Koillis-Lapin musiikkiopisto järjestää taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta musiikissa ja tanssissa Kemijärvellä, Pelkosenniemellä, Sallassa ja Savukoskella. Opistojen tavoitteena on tarjota mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen ja kouluttautumiseen. Musiikkiopisto tuottaa kelpoisuuden alan ammatti- ja korkeakouluopintoihin, ja opinnot voi lukea hyväksi seutukunnan toisen asteen oppilaitoksissa. Kirjastopalveluja tarjoavat pääkirjasto ja kirjastoauto Kyläluuta sekä kirjaston tarjoamat verkkopalvelut. Liikunnan toimipisteitä ovat uimahalli, liikuntahalli ja jäähalli. Nuorisopalvelut vastaavat Kemijärven nuorisotyön palveluiden järjestämisestä, koordinoinnista ja kehittämisestä.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Kansalaisopisto pyrkii järjestämään kurssiopetuksen kaupungin ja kuntien omistamissa tiloissa. Matkakustannuksissa säästetään suunnitteleamalla kurssit samalle suunnalle samana päivänä. Muuttajat mukaan –hankerahoituksella (9 000 €) tuetaan maahanmuuttajia ja kakkosasunnon omistajia kotoutumaan paikkakunnalle.

Toteutuma 31.12.

Matkakustannuksissa säästettiin n. 4 %. Muuttajat mukaan -hanke kohdentui 2.asunnon ostaneisiin ja kuntien paluumuuttajiin, koska maahanmuuttajien osuus kuntien asukkaista väheni.

Kirjastopalvelut: Hankerahoituksen avulla kehitetään kirjastopalveluja asiakasraateja kuuntelemalla.

Toteutuma 31.12.

Hankerahoituksella (LAAVI/1228 Kirjastotila muutoksessa –jatkohanke 14.560 €) hankittu kirjastoon laitteita, mm. lainaus/palautusautomaatti, digitointilaitteita, mikrofilmien lukulaite. Pidetty kaksi asiakasraatia (Kirjastotila muutoksessa 300 €). Osallistuttu yleisten kirjastojen käyttäjäkyselyyn ja tehty kysely lehtikokoelmasta.

Kulttuuripalvelut Kulttuurilla hyvinvointia kyliin -hanke (OKM) vie kulttuuritoimintaa kaupunkikeskuksen ulkopuolelle. Hallitusohjelman kärkihanke Taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen lapsille ja nuorille (OKM) jatkuu kevätlukukauden 2018.

Toteutuma 31.12.

Kulttuurilla hyvinvointia kyliin hanketyötekijä aloitti tammikuussa 2018 ja toiminta on tavoittanut 13 kemijärveläistä kylää. Lisäksi toimintaa on järjestetty Sallassa ja Pelkosenniemellä. Hallitusohjelman kärkihanke Taiteen ja kulttuurin saatavuuden parantaminen lapsille ja nuorille jatkuu syyskauden Isokylän koululla.

Liikuntapalvelut: Uimahalli Poukaman toiminta jatkuu vuonna 2018 normaalisti ja peruskorjaus alkaa mahdollisesti vuonna 2019. Korjauksen on arvioitu kestävän 12–18 kuukautta eli vuonna 2019 uimahalli on kiinni puoli vuotta ja vuonna 2020 koko vuoden. Tämä on huomioitu arvioitaessa uimahallin käyttötalousmenoja suunnitelmakaudella (v.2019-2020).

Toteutuma 31.12.

Uimahallin Poukaman peruskorjaus ei toteutunut ja toiminta jatkui normaalisti. Kahvio- ja asiakaspalvelutoiminta siirtyivät kaupungin omaksi toiminnaksi kesäkuussa 2018.

Musiikkiopisto: Hankkeiden avulla kehitetään toimintakulttuuria ja oppimisympäristöä, ja parannetaan taiteen perusopetuksen saavutettavuutta ja tasa-arvoa. Etäopetuslaitteistot uudistetaan Kemijärven ja Savukosken toimipisteissä OPH-hankerahoituksella (9 000 €). Oppilaat osallistuvat Lapin alueen nuoriso-orkesteriin (kolmen musiikkiopiston OPH-yhteishanke yht. 9 000 €, koordinaattorina Lapin musiikkiopisto). Uusia hankerahoituksia haetaan keväällä 2018 kurssitoimintaan. Uusi opetus suunnitelma astuu voimaan 1.8.2018.

Toteutuma 31.12.

Laitteistot uudistettiin syksyllä 2018. Oppilaat osallistuivat nuoriso-orkesteriin. Uusi hanke Improvisaatio instrumenttipedagogiikassa (8 000 €) alkoi syksyllä ja jatkuu 2019 loppuun.

Nuorisopalvelut: Edistetään nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Jatketaan etsivää nuorisotyötä. Lapin Aluehallintovirasto on myöntänyt valtionavustusta 2018 etsivän nuorisotyön toteuttamiseen (40.500 €) 1,5 etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen. Hankerahoituksen avulla kehitetään nuorille suunnattuja palveluja.

Toteutuma 31.12.

Nuorten ja päättäjien keskustelutilaisuus järjestettiin 26.4. ja tilaisuudessa esille nousseista toiveista järjestetään Nuorten harrastepäivä 14.9. Liikuntahallilla. Nuorisovaltuuston ja päättäjien keskustelutilaisuuksia järjestetään jatkossa 2-3 kertaa vuodessa. Etsivään nuorisotyöhön saatiin valtionavusta vuodelle 2019 55 000 € kahden työntekijän palkkaukseen, Liikuttaja tsemppaa liikkeelle –hankkeeseen 6 000 € ja lasten ja nuorten paikalliseen harrastustoimintaan (loma-aikojen toimintaan) 6 600€.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Asiakaslähtöiset, eri ikäryhmien hyvinvointia tukevat laadukkaat, ajanmukaiset ja monipuoliset kulttuuri-, koulutus- ja vapaa-ajan palvelut	Monipuolinen palvelu-, aine- ja kurssivalikoima. Palveluja kehitetään yhteistyössä paikallisesti, seutukunnallisesti ja yhteisöllisesti.	Opetustunnit Osallistujamäärät	Kans.op. tunnit: 4 602 Musiikkiop.: Osallistujamäärät Kans.opisto: 2 088 Kulttuuritilaisuudet: 81 Kulttuuritilojen varaukset: 157 Osallistujam. 11 096 Liikuntapalvelut: uimahallin kävijämäärä 63 950, Liikuntahallin kävijämäärä 45 713 Kirjasto tilais./osallis.: 57/1 320 Musiikkiopistolla ja kirjastolla on tiivistä yhteistyötä maakunnan muiden oman alan toimijoiden kanssa ja tapaamisia on kerran kuukaudessa.
2. Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen.	Päätetään hyvinvoinnin koordinoinnista ja laaditaan vuosisuunnitelma toiminnan pohjaksi.	Toteutunut / ei toteutunut	Vuosisuunnitelman laatiminen kesken.

3.	Henkilöstön työhyvinvointi	Yleinen työhyvinvoinnin edistäminen työympäristön ja –pisteiden kartoituksen kautta.	Kartoituksen perusteella tehdyt muutokset	Kansalaisopisto ja liikunta: työpisteet kartoitettu ja tarvittavat muutokset tehty. Kartoitus kulttuurikeskuksessa on sovittu helmikuulle 2019.
4.	Ajanmukaiset toiminta- ja oppimisympäristöt	Laitteistojen, sovellusten ja pedagogiikan ajanmukaistaminen ja opetussuunnitelman uudistaminen (KO ja MO)	Uusien laitteistojen ja sovellusten hankinta ja niihin liittyvät koulutukset	TPO opetussuunnitelma 2018 on hyväksytty .
	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluverkko	selvitys palveluverkosta ja palveluista vuoden 2018 aikana valtuustolle	valtuuston päätökset ei-lakisääteisistä palveluista ja palveluverkosta	Palveluverkkoselvitys annettu. Käsittelyssä kevään 2019 aikana.

4. Henkilöstösuunnitelma

Kansalaisopisto: Kansalaisopiston rehtorin virka on täytetty määräaikaisesti 31.7.2018 saakka. Talousarvioon on varattu koko vuoden palkkamääräraha.

Toteutuma 31.12.

Rehtorin kokoaikainen virka on täytetty 1.12.2018 alkaen sisäisenä siirtona.

Kirjastopalvelut: Kirjastonjohtaja on opintovapaalla 31.10.2018 asti. Talousarvioon on varattu koko vuoden palkkamääräraha.

Toteutuma 31.12.

Kirjastonhoitaja toimi vs. kirjastonjohtajana 1.7.2017 lähtien, työsopimus oli 31.10.2018 asti. Hänen tilalleen oli palkattu kirjastovirkailija ko. ajaksi. Opintovapaalla ollut kirjastonjohtaja irtisanoutui 1.11.2018 alkaen. Kirjastonhoitajan nimeke muutettiin johtavaksi kirjastonhoitajaksi. Kirjastonjohtajan vastuutehtäviä on liitetty kansalaisopiston rehtorin virkaan. SLKT puolsi täyttöluvan myöntämistä kirjastonhoitajan toistaiseksi voimassa olevaan toimeen (HL 20.11.2018 § 152), mutta KH jätti asian pöydälle kesken olevan palveluverkkoselvityksen vuoksi (KH 26.11.2018 § 335). Tämän vuoksi kirjastovirkailijan määräaikaista työsuhdetta jatkettiin vuoden loppuun, jotta kirjaston aukioloaikoja ei tarvinnut supistaa.

Kulttuuripalvelut: Kulttuurihajaajan tehtävä on täytetty määräaikaisesti 31.10.2018 saakka.

Talousarvioon on varattu koko vuoden palkkamääräraha.

Toteutuma 31.12.

Kulttuurihajaajan tehtäviä määräaikaisesti hoitanut huilunsoiton opettaja palasi omaan virkaansa 1.8. alkaen. Kulttuurihajaajan toimi täytettiin sisäisenä siirtona 1.8.2018 alkaen toistaiseksi voimassa olevana.

Musiikkiopisto: Harmonikansoiton opettajan viransijaisuus jatkuu 31.7.2018 saakka ja huilunsoiton opettajan viransijaisuus, liittyen kulttuurihajaajan määräaikaisen tehtävän hoitoon, jatkuu 31.10.2018 saakka.

Toteutuma 31.12.

Harmonikansoiton opettajan virka täytettiin 1.8. alkaen. Huilunsoiton opettaja palasi virkaansa kulttuurihajaajan toimesta 1.8. alkaen. Vs. rehtori aloitti 1.8. vakinaisen rehtorin virkavapaan ajan 1.8.2018-21.6.2019. Pianonsoiton päätoimiseksi tuntiopettajaksi on yo. ajaksi palkattu sijainen.

Nuorisopalvelut: Hankerahalla haetaan lisäresursseja etsivään nuorisotyöhön (0,5 htv).

Toteutuma 31.12.

Hankerahoitus 55 000 € (AVI) v. 2019 kahden etsivän nuorisotyöntekijän palkkaukseen. Liikuttaja Tsemppaa liikkeelle – hanke 6 000 € (AVI) ajalle 1.6. - 31.12.2018, hankkeessa työntekijä 50 %:n työajalla.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintamenot	-3 840 824	-3 931 582	-3 870 400	-3 848 840	-3 455 000	-3 027 000
Toimintatulot	622 515	607 151	713 150	672 979	628 000	400 000
Toimintakate	-3 218 309	-3 324 421	-3 157 250	-3 175 862	-2 827 000	-2 627 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	32	33	34	35	34	34
Henkilöstömenot €	-1 721 700	-1 810 146	-1 739 610	-1 754 227	-1 735 000	-1 735 000
Muutos %	-13,7	5,1	- 4,2	0,8	-0,1	0
Palvelujen ostot €	-294 324	-302 494	-290 520	-249 698	-258 400	-258 400
Muutos %	14,9	-2,7	-12,3	-14,1	-2,6	0
Toimintakate € /asukas	-420	-437	-387	-431	-377	-430

VASTUUALUE: PERHEPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Perhepalvelut vastaa perhe- ja aikuissosiaalityön palveluiden tuottamisesta. Perhesosiaalityön tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia ja vanhempia heidän kasvatustehtävässään sosiaalityön keinoin. Perhesosiaalityöhön kuuluvat lapsiperheiden kanssa tehtävä sosiaalityö, lastensuojelu, lastenvalvojan palvelut, sosiaalihuoltolain mukaiset tukitoimet perheille; perhetyö, tukiperhe ja –henkilö sekä lapsiperheiden kotipalvelu.

Aikuissosiaalityössä vahvistetaan tuen tarpeessa olevien kuntalaisten voimavaroja ja tuetaan yksilöiden omaehtoista toimintaa ja selviytymistä. Taloudellisissa vaikeuksissa voidaan tukea talous- ja velkaneuvonnalla, sosiaalisella luotolla sekä täydentävällä ja ehkäisevällä toimeentulotuella. Palveluihin kuuluvat myös välitystilitt, välivuokraus, kotouttava sosiaalityö ja sosiaalipäivystys.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Oman palvelutuotannon kehittäminen painottuen matalan kynnyksen ja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Lapsia ja perheitä tuetaan aiempaa varhaisemmin jotta tilanteet eivät ajaudu kalliita ostopalveluita vaativiin ratkaisuihin.

Aikuissosiaalityössä tehdään tiiviimpää yhteistyötä aikuisten psykososiaalisten palveluiden kanssa välivuokrauksen osalta ja pyritään sen avulla alentamaan välivuokraukseen liittyviä kokonaiskustannuksia.

Perhepalvelujen aikuissosiaalityö on mukana STM:n ja THL:n Osallistava sosiaaliturva-kokeiluhankkeessa. Hankkeeseen on valittu kuusi kuntaa ja Kemijärvi on yksi valituista kunnista. Hankkeeseen osallistuvat kunnat ottavat vuoden 2018 alusta käyttöön osallistavan sosiaaliturvan mallin ja osallistuvat THL:n toteuttamaan

osallistavan sosiaaliturvan mallin koulutukseen. Hankerahoituksella palkataan koordinoiva sosiaalityöntekijä ja katetaan myös muita hankkeesta aiheutuvia kustannuksia.

Toteutuma 31.12

Perhepalveluiden palveluohjaus otettiin käyttöön 3.9.2018. Palveluohjauksen käyttöönotossa oli tukena Lape-hanke. Palveluohjauksen tavoitteena on madaltaa perheiden kynnystä ottaa yhteyttä vaikeissa elämäntilanteissa. Palveluohjaaja kartoittaa asiakkaan tilanteen ja ohjaa oikean avun piiriin. Erilaisia ryhmäpalveluita on järjestetty erityisesti koulukuraattorin ja perheohjaajien yhteistyönä. Kaupunki on rahoittanut Mannerheimin lastensuojeluliiton lastenhoitotoimintaa ja toiminnan kautta perheillä on mahdollisuus saada korvausta vastaan lastenhoitaja kotiin.

Aikuissosiaalityön ja aikuisten psykososiaalisten palveluiden yhteistyö on tiivistynyt. Välivuokrausasiakkaiden palvelutarve arvioidaan yhteisesti sovitun toimintamallin mukaisesti. Välivuokrauksen kriteereitä on tarkennettu yhteistyössä vuokratilojen kanssa ja tavoitteena on että välivuokraus on määräaikainen tukitoimi. Välivuokralaisten määrä kääntyi loppuvuodesta 2018 laskuun.

Osallistavan sosiaaliturvan kokeilussa on luotu Kemijärvellä osallistavan sosiaaliturvan-malli. Kokeilun puitteissa on avattu kesäkuussa keskustaan kaikille avoin kohtaamispaikka Sydäntupa ja lokakuussa avattiin Joutsijärvelle kohtaamispaikka Aseman Pirtti. Kohtaamispaikkojen tavoitteena on lisätä asukkaiden osallisuutta. Koordinoiva sosiaalityöntekijä on ollut tavattavissa matalalla kynnyksellä muun muassa kirjastolla ja seurakunnan kirpputorilla.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Palveluiden tuottaminen lakisääteisesti (prosessi ja määräajat)	Riittävä resurssointi	Määräaikojen toteutuminen Asiakasmäärä/ työntekijä	Palvelut on tuotettu lakisääteisissä määräajoissa. Perhesosiaalityössä on täytetty yksi uusi sosiaalityöntekijän virka. Lastensuojelu ja perhesosiaalityö 46 asiakasta/henkilötyövuosi
2. Perheiden palveluiden palveluohjauksen kehittäminen	Osallistuminen Lape-hankkeeseen Palveluohjauksen mallintaminen	Palveluohjaus on otettu käyttöön	Palveluohjaus on aloittanut 3.9.2018
3. Aikuissosiaalityön kehittäminen	Välivuokrausasiakkaiden palvelutarpeen arvioinnit sosiaalityöntekijän ja asumispalveluohjaajan yhteistyönä.	Tehdyt palvelutarpeen arvioinnit Välivuokrauksen nettokustannukset	15 13835e

4. Henkilöstösuunnitelma

Perhepalveluissa on viisi sosiaalityöntekijän virkaa. Kaikki virat on täytetty vakituisesti. Tilapäinen sosiaalityöntekijä palkataan ajalle 1.1.- 30.4.2018. Yhden sosiaalityöntekijän työpanos on käytettävissä vammaispalvelujen (50 %) ja ikäihmisten (50 %) palvelualueella ja toisen sosiaalityöntekijän työpanoksesta (80 %) on käytettävissä työllisyshoidossa. Tilapäisen sosiaalityöntekijän avulla resurssoidaan lisää sosiaalityöntekijän työpanosta vammaispalveluun (50 %) ja perhesosiaalityöhön (50 %). Lisäksi perhepalveluissa on talous- ja velkaneuvoja, kaksi perhetyöntekijää ja sosiaaliohjaaja (50 %). Talousarviossa on varattu määräraha lapsiperheiden kotipalvelulle ja mikäli palvelua ei saada järjestettyä ostopalveluna, niin vaihtoehtona on ko. määrärahalta palkata työntekijä.

Toteutuma 31.12.

Vuoden 2018 aikana täytettiin kaksi uutta sosiaalityöntekijän virkaa. Toinen virka sijoittui perhesosiaalityöhön ja toinen ikäihmisten palveluihin. Ennen virkojen vakituista täyttöä oli palkattuna tilapäinen sosiaalityöntekijä vuoden verran. Yksi vakituinen sosiaalityöntekijä on pitkällä virkavapaalla ja hänelle on palkattu viransijainen. Muilta osin sosiaalityöntekijöiden virat on täytetty vakituisesti. Perhetyöntekijöiden nimikkeet on muutettu perheohjaajaksi jotta nimike vastaa paremmin tehtävänkuvaa. Toinen perheohjaajan tehtävistä täytettiin vakituisesti 1.6.2018 alkaen. Lapsiperheiden kotipalvelua on järjestetty ostopalveluna sekä yhteistyössä kotihoidon kanssa. Talous- ja velkaneuvoja siirtyy edunvalvonta- ja oikeusapupiiriin työntekijäksi 1.1.2019.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-2 537 937	-1 740 676	-1 625 000	-2 611 770	-1 625 000	0	-1 620 000
Toimintatulot	336 190	253 879	155 000	300 034	150 000	0	150 000
Toimintakate	-2 201 747	-1 486 797	-1 470 000	-2 311 736	-1 475 000	0	-1 470 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	7	7	8	10	8	0	8
Henkilöstömenot €	-448 522	-440 021	-409 880	-529 209	-409 880	0	-405 000
Muutos %	-14,6	-1,9	-6,8	29,1	0	-100	-1,2
Palvelujen ostot €	-1 371 891	-1 025 351	-967 370	-1 799 153	-967 370	0	-947 250
Muutos %	37,1	-25,3	-5,6	85,9	0	-100	-2,1
Toimintakate € /asukas	-288	-196	-195	-313	-197	0	-193

VASTUUALUE: SAIRAUKSIEN EHKÄISY JA HOITOPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Toiminta-ajatuksena on perusterveydenhuollon palveluiden tuottaminen kuntalaisille asiakaslähtöisesti, oikea-aikaisesti ja taloudellisesti siten, että saavutetaan optimaalinen terveyshyöty. Tavoitteena ovat joustavat ja saumattomat palveluketjut hyvässä yhteistyössä Kemijärven kaupungin muiden vastuualueiden ja erikoissairaanhoidon kanssa. Terveystieteiden palvelut tuotetaan tasapuolisesti, kustannustehokkaasti ja palveluprosessin läpinäkyvyyttä lisäämällä.

Palveluihin kuuluvat avoterveydenhuolto, akuuttiosasto, kotiutustiimi, laboratorio, radiologia, lääkinnällinen kuntoutus, lääkehoito, ensihoito, suun terveydenhuolto, työterveyshuolto, erikoissairaanhoidon palvelut, terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Akuuttiosasto ja osasto 2 yhdistetään nykyisiin akuuttiosaston tiloihin. Laitoshoitopaikkoja vähennetään edelleen hyödyntäen kotihoitoa ja tehostettua palveluasumista. Kotihoidon osaamista lisätään terveydenhoidon osalta mm sisäisellä koulutuksella. Kotiuttamistiimin, kotihoidon ja akuuttiosaston yhteistyötä tehostetaan, varsinkin kun tehostettu palveluasuminen siirtyy pitkälti yksityisille palveluntuottajille.

Terveystieteiden toiminnasta yksityisissä sosiaalihuollon toimintayksiköissä (mm Tunturila, Esperi, Attendo) vastaa kaupunki. Lääkäripalvelut tuotetaan kaikkiin yksiköihin tasapuolisesti riippuen ko. yksikön toiminnasta. Terveystieteiden toiminta koordinoidaan kotihoidosta käsin. Toimintaa kehitetään yhdessä kaikkien toimijoiden kanssa siten että lukuun ottamatta akuuttia sairaalahoitoa, hoito voidaan järjestää asukkaana omassa hoitopaikassa.

Erikoissairaanhoidon kustannusten/käytön kasvua hillitään terveyskeskuksen hoidon ja diagnostiikan kehittämisellä ja jalkauttamalla erikoissairaanhoidon omaan terveyskeskukseen. Erikoissairaanhoidon jalkautuminen terveydenhuoltolain hengessä ei kuitenkaan ole lähtenyt liikkeelle. Lapponia hankkii itse erikoislääkäreiden palvelut paikkakunnalle. Tämä tehostaa huomattavasti terveyskeskuksen toimintaa.

Paljon palveluita käyttävien asiakkaiden palveluiden koordinointi yhdessä muiden toimijoiden kanssa on edelleen kehittämisen alla. Kokemuksen myötä haetaan hyviä käytännön toimintamalleja. Palveluohjauksella on keskeinen rooli erityisesti ikäihmisten ja vammaisten osalta.

Toteutuma 31.12.

Toteutunut suunnitellun mukaisesti.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Turvataan potilaan hoidon tarpeen arviointi ja hoitoon pääsy lain edellyttämässä ajassa	Optimoidaan terveydenhuollon henkilöstön työnjako siten, että oikeita palveluja on riittävästi tarjolla oikea-aikaisesti	Hoitoon pääsy, jonot (jonojen)	Toteutunut, kiireetön hoito 1-3 vk
2. Akuuttiosaston toiminnan sopeuttaminen tarpeeseen	Pitkäaikaispotilaiden vähentäminen Luhtavillan toiminnan hyödyntäminen Akuuttihoitojaksojen hoitoaikojen lyhentäminen Kotiuttamistiimin hyödyntäminen	Sairaansijamäärä lkm Kuormitus %	Sairaansijat 40, Hoitopäivät 5826, kuormitus 80,4 %

3.	Hammashuollon uuden ohjelmiston käyttöönotto	Hankinta, koulutus	Käyttöönotto	Otettu käyttöön
----	--	--------------------	--------------	-----------------

4. Henkilöstösuunnitelma

Vuoden 2018 alkupuolella akuuttiosasto ja osasto 2 yhdistetään yhdeksi akuuttiosastoksi, jonka sairaansijamäärä on 40. Osa potilaista on edelleen pitkäaikaislaitospotilaita. Akuutihoidon tarve on n. 20 sairaansijaa. Yhdistetyn osaston henkilöstötarve optimoidaan tarpeeseen, mikä voi tarkoittaa henkilöstön sijoittamista muuhun toimintaan.

Avoterveydenhuollon henkilöstömäärä ja rakenne suunnitellaan ja sijoitetaan kysynnän ja tarpeen mukaan.

Lääkärityövoiman täyttöasteeksi on suunniteltu 8,5 henkilötyövuotta. Viikonloppupäivystykset tehdään ilman vapaa-aikakorvauksia paikallisella sopimuksella jotta virkatyöaikainen toiminta saadaan tehokkaaksi ja hoitoon pääsy asetusten mukaiseksi. Lääkäreiden eläköitymiseen varaudutaan tehtävien uudelleenjärjestelyllä ja koulutuksella.

Toteutuma 31.12.

Toteutunut suunnitellusti.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-20 424 992	-20 082 215	-19 659 200	-21 443 024	-19 500 000	0	-20 300 000
Toimintatulot	2 002 741	1 681 797	1 845 500	2 062 199	1 800 000	0	1 800 000
Toimintakate	-18 422 251	-18 400 418	-17 813 700	-19 380 825	-17 700 000	0	-18 500 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	76	81	100	94	100	0	100
Henkilöstömenot €	-5 434 748	-5 710 882	-6 116 130	-5 914 229	-5 985 000	0	-5 985 000
Muutos %	-2,0	5,0	7,1	-3,3	-2,1	0	0,0
Palvelujen ostot €	-12 843 312	-12 207 528	-11 342 010	-13 001 434	-11 350 000	0	-12 150 000
Muutos %	2,0	-4,9	-7,1	14,7	0,1	0	7,0
Toimintakate € /asukas	-2 408	-2 242	-2 359	-2 628	-2 360	0	-2 467

VASTUUALUE: AIKUISTEN PSYKOSOSIAALISET PALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Aikuisten psykososiaalisten palveluiden asiakkaille pyritään luomaan aukoton, osaava ja yksilöllinen sekä osallisuutta lisäävä palvelu.

Palvelut: Kasvatus ja perheneuvolanpalvelut, päihde- mielenterveyspalvelut, asumis- ja kuntoutuspalvelut, päivä- ja työtoimintapalvelut sekä työllisyyden hoito.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Valpas-hanke kehittää nuorten ja nuorten aikuisten moniammatillista ja sektorirajat ylittävää konkreettista matalan kynnyksen toimintaa (1.8.2016- 31.7.2019).

Lapin yritys- ja työvoimapalvelujen alueellisen työllisyyskokeiluhankkeen tavoitteena on kehittää pitkäaikaistyöttömille suunnattuja palveluja ja luoda toimintamalli, jota voidaan hyödyntää tulevassa maakunnassa osana kasvupalveluja. Kokeilulla tuetaan maakuntamallin käynnistymistä. Toimintamallin vaikutuksesta syntyy uusia

työpaikkoja, yrittäjyyttä ja yritysten kasvua. Työttömyydestä aiheutuvat menot vähenevät julkiselle taloudelle (1.8.2017- 31.12.2018).

OSMA- hankkeen tavoitteena on nopeuttaa maahanmuuttajien kotouttamista ja vahvistaa työelämään kiinnittymistä, taitojen, työelämätaitojen ja Suomen kielen oppimista. Hanke parantaa maahanmuuttajien mahdollisuutta työllistyä ja integroitua yhteiskuntaan (1.8.2016- 31.7.2019).

Toteutuma 31.12.

Lapin yritys- ja työvoimapalvelujen alueellinen kokeilu päättyi vuoden 2018 lopussa. Kokeilujen työnjako tarkoitti sitä, että kunnat ottivat vastuulleen vaikeimmin työllistettävät ja TE- toimistoihin jäivät helpommat. Kokeilut ja TE-toimistot saavuttivat rinta rinnan tulokset, jotka näkyvät merkittävinä myönteisinä muutoksina työttömien aktivoinnissa, työllistymisessä ja työttömyysetuuksien säästöissä. Kokeilun aikana pitkäaikaistyöttömyys väheni yli puolella Kemijärvellä.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Tukiasumispalveluiden kehittäminen	Tukiasumispalvelujen kehittäminen ja päivittäminen vastaamaan tämän päivän haasteita.	Yhteistyön lisääminen ja yhteisten toimintamallin kehittäminen eri asiantuntijoiden kanssa	Osittain toteutunut
2. Päihde- ja mielenterveyskuntoutuksen kehittäminen	Verkostotyön kehittäminen ja yhteistyö eri ammattilaisten välillä	Yhtenäiset käytännöt ja toimintamallien luominen Tilastoinnit	Osittain toteutunut
3. Neuropsykiatrisen palvelukokonaisuuden kehittäminen	Asiakkaan palvelupolkujen mallintaminen ja asiantuntijatiimin luominen	Palvelupolut kuvattu	Tiimin suunnittelu aloitettu
4. Tulevaan soteen valmistautuminen	Aluekokeiluhanke v.2017-2018	Toimintamallin luominen ja siirtäminen maakuntaan	Valmistelussa

5.	Selvitys ja ratkaisuvaihtoehdot työllisyshoidon ja elinkeinopalvelujen toteuttamiseksi vuoden 2019 alusta	Selvitys ja ratkaisuvaihtoehdot valtuuston päätettäväksi vuoden 2018 aikana	Päätöksen toimeenpano talousarviovalmistelun 2019 yhteydessä	Valmistelussa
----	---	---	--	---------------

4. Henkilöstösuunnitelma

Toteutuma 31.12.

Henkilöstöresurssit kasvavat perhe- ja mielenterveysklinikalla yhdellä päihdesairaanhoidajalla. Tällä pyritään vastaamaan asiakaskunnan tuomiin haasteisiin esim. korvaushoidon asiakkuuksien kasvuun.

Kuntoutusyksikkö Karpalon henkilöstöresurssi pysyy samana, mutta määräaikaisien yöhoitajien tilalle tulee kaksi vakinaista yöhoitajaa vuoden 2018 alusta.

Päihdekuntoutuksen henkilöstöresurssiin tulee nykyisen päihdetyöntekijän työpariksi ensivuoden alusta lähtien toinen vakinainen päihdetyöntekijä. Aikaisempi työpari oli oppisopimuskoulutuksessa ja hänen työsuhteensa on nyt loppunut.

Aikuisten psykososiaalisissa palveluissa tapahtui henkilöstön osalta jonkin verran muutoksia. Molemmat psykologit irtisanoutuivat ja palvelu muuttui ostopalvelutoiminnaksi.

Henkilöstö:

Karpalossa: 1 osastonhoitaja ja 1 sairaanhoitajaa + 1 mielenterveyshoitaja + 5 lähihoitajaa, 1 x yöhoitajaa

Avomielenterveys- ja päihdekuntoutus: 1 sh, mielenterveyshoitaja, 2 päihdetyöntekijää, 1 puutyöohjaaja, 1 asumispalveluohjaaja, lähihoitaja

Perhe- ja mielenterveysklinikka: 4 x sairaanhoitaja, 1 x puheterapeutti, 1 johtaja/perhepsykoterapeutti, 1 sosiaalityöntekijä (kasvatus- ja perheneuvola), lisäksi ostopalveluna: psykologi lapset, nuoret ja aikuiset 1-2krt/viikko, psykologi 1krt/vko, 1 puheterapeutti 1krt /vko, aikuispsykiatri 1 x vko, toimintaterapeutti 1 x joka toinen viikko, 1-2 x kk nuorten psykiatri, 1-2 krt kk lasten psykiatri.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-3 043 644	-3 270 315	-2 985 350	-3 241 033	-2 895 000	-950 000	-2 900 000
Toimintatulot	280 235	269 660	201 000	361 707	200 000	100 000	200 000
Toimintakate	-2 763 409	-3 000 655	-2 784 350	-2 879 326	-2 695 000	-850 000	-2 700 000

TP2016 luvut on muutettu nykyistä rakennetta vastaavaksi. Vuoden 2020 luvut (ilman sotea) ovat työllisyshoidon osa-alueen lukuja (arvio).

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	19	24	31	28	31	3	31
Henkilöstömenot €	-1 637 855	-1 790 700	-1 773 180	-1 870 671	-1 694 600	-148 000	-1 694 600
Muutos %	4,8	9,3	-0,9	5,5	-4,5	-91,3	0,0
Palvelujen ostot €	-261 965	-379 692	-243 230	-378 334	-240 000	-50 000	-245 000
Muutos %	55,5	44,9	-35,9	55,5	-1,3	-20,8	2,1
Toimintakate € /asukas	-361	-398	-369	-390	-359	-113	-360

TP2016 luvut on muutettu nykyistä rakennetta vastaavaksi. Vuoden 2020 luvut (ilman sotea) ovat työllisyshoidon osa-alueen lukuja (arvio, ei päätöksiä).

VASTUUALUE: VAMMAISTEN PALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Kehitysvammaisten erityispalvelujen ja vammaispalvelulain mukaisten palvelujen tuottaminen kuntalaisille.

Kehitysvammaiset henkilöt tarvitsevat yleensä vaihtelevia, pitkäkestoisia ja monimuotoisia tuki- ja palvelumuotoja elämän eri vaiheissa ja solmukohdissa. Kehitysvamman lisäksi henkilöllä saattaa olla muita sairauksia tai lisävammoja, jotka rajoittavat tai estävät päivittäistoimintoja. Kehitysvammaisten erityispalveluilla turvataan yleisten palvelujen lisäksi suoriutuminen päivittäisistä toiminnoista, sopeutuminen yhteiskuntaan sekä muu hoito ja huolenpito. Palvelut perustuvat lakiin kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977). Erityishuoltoon kuuluvia palveluksia ovat muun muassa tutkimus, tarpeellinen ohjaus, kuntoutus sekä toiminnallinen valmennus, työtoiminnan ja asumisen

järjestäminen sekä muu vastaava yhteiskunnallista sopeutumista edistävä toiminta.

Vammaisuuden perusteella järjestettävillä palveluilla ja tukitoimilla edistetään vammaisten henkilöiden edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisina yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä.

Toiminta-ajatus tukee Kemijärven kaupungin arvoja kuntalaisten välisestä tasa-arvoisuudesta ja toimiville ja laadukkaille palveluille asetettua strategista tavoitetta.

Palveluja kehitetään sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan vahvistaman Kehitysvammahuollon ohjelma 2015 – 2020 mukaisesti.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Palvelujen sopeuttaminen palvelutarpeiden muutoksiin.

Raskaan laitoshoidon vähentäminen ja laitoshoidon palvelujen korvaaminen ympärivuorokautisilla asumispalveluilla.

Toteutuma 31.12.

Toteutunut suunnitelman mukaisesti.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Valinnanvapautta palveluissa lisätään palvelusetelin avulla. Palveluseteliä palvelujen tuottamistapana kehitetään.	Palvelusetelin käyttöönotto tehostetussa palveluasumisessa.	Palveluseteli käytössä siinä vaiheessa, kun Ainola-koti muuttaa uusiin toimitiloihin. Palvelusetelien määrä 12	Palvelusetelin sääntökirja on valmis ja palveluseteli otetaan käyttöön kun uudet toimitilat otetaan käyttöön.
2. Palvelu ja toiminta lakien, asetusten ja viranomaismääräysten mukaiset.	Päätökset palveluista tehdään säädösten mukaisissa aikarajoissa. Henkilöstömitoitus valtakunnallisten suositusten ja omavalvontaohjelman mukainen.	Päätösten kattavuus % (päätös palveluista kaikilla asiakkailla). Yksikkökohtainen henkilöstömitoitus 30.6.2018 ja 31.12.2018.	Päätösten kattavuus 100 %. Henkilöstömitoitus suunnitelman mukainen.
3. Vammaisten palvelujen valmistautuminen sote-uudistukseen.	Osallistuminen työryhmien työskentelyihin.	Keskustelut käyty.	Toteutunut suunnitelman mukaisesti.

4. Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstö vähenee 10 työntekijän verran Ainola-kodin liikkeenluovutuksen myötä 1.1.2018. Muutoin henkilöstöresurssi pysyy samana.

Toteutuma 31.12.

Toteutunut suunnitelman mukaisesti, paitsi sosiaalityöntekijä siirretty vammaisten palvelujen vahvuuteen.
Ainola-kodin liikkeenluovutus toteutunut 23.4.2018.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA+MUUT 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-4 285 607	-4 726 185	-4 332 270	-4 630 451	-4 200 000	0	-4 370 000
Toimintatulot	371 004	492 350	448 210	480 139	370 000	0	370 000
Toimintakate	-3 914 603	-4 233 835	-3 884 060	-4 150 312	-3 830 000	0	-4 000 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	39	41	32	31	32	0	32
Henkilöstömenot €	-1 702 267	-2 261 143	-1 795 590	-1 802 066	-1 500 000	0	-1 500 000
Muutos %	-0,1	32,8	-31,3	0,4	-3,4	0	0,0
Palvelujen ostot €	-2 051 409	-1 859 684	-1 956 830	-2 185 984	-2 200 000	0	-2 370 000
Muutos %	18,6	-9,3	18,0	1,1	0,2	0	7,7
Toimintakate € /asukas	-511	-561	-514	-563	-511	0	-533

VASTUUALUE: IKÄIHMISTEN PALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Ikäihmisten palveluiden tehtävänä on tarjota ikääntyneille mahdollisuus terveeseen ja täysipainoiseen elämään tukemalla heidän hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä, itsenäistä suoriutumista ja osallisuutta.

Ikäihmisten palvelut sisältävät kuntouttavat ja kotiin tarjottavat palvelut, palveluasumisen, laitoshoidon, omaishoidon, veteraanikuntoutuksen ja veteraanien kotona asumista tukevat palvelut.

lääkään asiakkaan tarvitsemat palvelut perustuvat palvelutarpeen arviointiin. Hoidon porrastuksen myötä tavoitteena on oikea ja asianmukainen palvelu ja hoito ikäihmisten hoitoketjussa.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Tavoitteena on palvelurakenteen keventämisen tueksi kehittää ennalta ehkäiseviä palveluita ja omahoitoa. Luodaan toimintamallit kotikuntoutukseen sekä palveluneuvontaan ja – ohjaukseen.

Toteutuma 31.12.

Ikäihmisten palveluja on kehitetty linjassa maakunnallisen ikäihmisten palvelujen suunnittelun kanssa. Kemijärvi osallistui aktiivisesti hallituksen

kärkihankkeeseen Toimiva kotihoito Lappiin. Ikäihmisten sosiaalipalvelut (palvelutarpeen arviointi, kotihoito, omaishoidon tuki, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen) pystyttiin tarjoamaan sosiaalihuoltolain aikarajojen puitteissa hyvin ja jonot palveluihin on saatu purettua.

Ympäri vuorokautisen tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon tarpeen vähenemiseksi kotona asumisen tueksi on kehitetty kotikuntoutuksen ja ennakoivan kotiutuksen toimintamallit. Ikäihmisten palveluohjaus on tavoittanut ikäihmiset hyvin, kun palvelua on markkinoitu. Palveluohjaaja kartoittaa asiakkaan palvelutarpeen (RAI-CA) ja opastaa ikäihmisiä ensisijaisesti omaehtoiseen palveluihin jakamalla tietoa ja tarv. ohjaa avopalveluihin. Mm. asiakkaan kotihoidon tarve pyritään kartoittamaan ohjaamalla asiakas ensin kotihoidon arviointijaksolle.

Ensimmäiset perhehoitajat valmistuivat toukokuussa ja perhehoidon toimintaohje on laadittu ja hyväksytty, mutta toistaiseksi yhtään perhehoitajan toimeksiantosopimusta ei ole tehty. Omaishoitajille ryhdyttiin tarjoamaan terveystarkastuksia ja ohjattua kuntosaliliikuntaa. Muistiongelmien varhaista toteamista ja muistipotilaiden hoitoa on tehostettu ja geriatrin vastaanottokäyntejä lisättiin syksyllä.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Ikäihmisten palvelurakenteen kehittäminen laitoshoidosta ja ympärivuorokautisesta hoivasta kotiin annettaviin palveluihin.	Perhehoidon jalkauttaminen kuntaan. Asumispalvelujen myöntämisperusteiden laatiminen. Henkilöstöresursseja suunnataan kotiin annettaviin palveluihin.	Laitoshoitopotilaiden määrä. Perhehoidon toteuttamissuunnitelma laadittu. Asumispalveluiden myöntämisperusteet laadittu. Henkilöstöresurssien määrä kotihoidossa	Laitoshoidon purku toteutunut suunnitelmallisesti. Laitoshoidossa 6 potilasta (13 pot. 31.12.2017). Perhehoidon toimintasääntö laadittu ja ensimmäiset perhehoitajat valmistuneet toukokuussa. Asumispalvelujen myöntämisen perusteet hyväksytyt. Henkilöresursseja lisätty kotihoitoon suunnitelman mukaan ja yli suunnitellunkin,

				kun työntekijöitä siirtynyt toiselta vastuualueelta kotihoitoon.
2.	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Palveluohjauksen ja –neuvonnan kehittäminen. Kotikuntoutustoimintamallin laajentaminen ja kehittäminen	Palveluohjaus ja –neuvontamalli luotu ja käyttöönoton toteutuminen Kotikuntoutusmalli luotu ja käyttöönoton toteutuminen	Palveluohjausmalli luotu ja on käytössä. Yhteydenottoja v. 2018 yht. 411 ja v. 2017 yht. 121. Kotikuntoutusmalli kehitetty ja malli käytännössä.
3.	Valinnanvapautta palveluissa lisätään palvelusetelin avulla. Palvelusetelin käyttöä palvelujen tuottamistapana jatketaan ja edelleen kehitetään.	Palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen kotipalveluihin.	Palvelusetelin käyttöönoton toteutuminen	Kotipalvelun palvelusetelin sääntökirja laadinta kesken. Sääntökirjan hyväksyminen ja palvelusetelin käyttöönotto siirtyy vuodelle 2019.

4. Henkilöstösuunnitelma

Osasto 2:n ja akuuttiosaston yhdistymisen myötä os. 2:n henkilökunta sijoittuu pääosin 40-paikkaiselle akuuttiosastolle. Kotihoitoon siirtyy 1 sairaanhoitajan, 1 lähihoitajan ja ½ fysioterapeutin työpanos. Sijaistarve vähenee sekä akuuttiosastolla että kotihoidossa. Toteutetaan hoitohenkilökunnan joustavaa ja tarpeenmukaista työkiertoa.

Toteutuma 31.12.

Kotihoitoon siirrettiin vuoden 2018 aikana lisähoitajaresurssia edellä mainitun lisäksi 2 lähihoitajaa ja 1 hoitoapulainen, joka aloitti syksyllä

lähihoitajan oppisopimuskoulutuksen. Lisäksi vakinaistettiin 1 hoitoapulainen, joka oli siihen saakka pitkään tehnyt vuosilomia määräaikaisena. 1 lähihoitajan avoin toimi jätettiin syksyllä täyttämättä johtuen vuodeosaston supistamissuunnitelmista, jotta tarvittaessa vuodeosastolta voidaan siirtää hoitaja/hoitajia kotihoitoon. Muut vuoden 2018 aikana avoimiksi tulleet toimet täytettiin vakinaisilla työntekijöillä. Työkiertoa toteutettiin mm. vuodeosaston sairaanhoitaja toimi kotihoidossa, kun kotihoidon sairaanhoitaja sijaisti hoiva- ja hoitotyönjohtajaa viime syksynä.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA+MUUT 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-11 479 448	-12 350 935	-9 945 160	-9 758 678	-9 770 000	0	-9 870 000
Toimintatulot	1 887 481	1 909 668	945 160	1 048 300	770 000	0	770 000
Toimintakate	-9 591 967	-10 441 267	-9 000 000	-8 710 378	-9 000 000	0	-9 100 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020	TS 2020
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	107	113	55	57	55	0	55
Henkilöstömenot €	-6 074 513	-6 512 739	-3 234 500	-3 285 206	-2 420 000	0	-2 420 000
Muutos %	-16,1	7,2	-61,7	1,0	-3,0	0	0,0
Palvelujen ostot €	-2 993 865	-3 353 739	-3 126 410	-3 090 974	-3 110 000	0	-3 210 000
Muutos %	19,4	12,0	-7,1	-1,1	-0,1	0	3,1
Toimintakate € /asukas	-1 252	-1 385	-1 192	-1 181	-1 200	0	-1 213

PALVELUALUE: TEKNISET PALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut tuottaa kuntalaisille hyvät toimintaedellytykset palveluillaan.

Teknisen palvelualueen toiminta-ajatuksena ja tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää laadukkaita toimitiloja eri hallintokuntien käyttöön, tarjota ruoka- ja siivous ja laitoshuoltopalveluja kunnan eri toimintoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään huomioita suunnittelun ja rakentamisen laatuun sekä asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

2. Toimintaympäristö ja sen muutokset

Toimintaympäristössä haasteita on aiheuttanut heikko kuntatalous. Tämä on näkynyt palvelualueen toiminnassa taloudellisten resurssien supistumisena ja palvelutason heikkenemisenä.

Myönteiset merkit elinkeinotoiminnan vahvistumisesta ja työttömyyden parantaminen asettaa haasteita tekniselle palvelualueelle mm. terveellisten ja turvallisten toimitilojen järjestämiselle lisääntyville palveluille. Suurhankkeiden realisoituminen tuo työtehtäviä ja investointitarpeita yhdyskuntapalveluihin ja kaupungin toimitiloihin.

Ruokapalveluissa ja laitoshuoltopalveluissa noin puolet tehtävistä on tulevan Sote-alueen tehtäviä. Tilapalveluissa Sote- palvelujen käyttämät tilat vuokrataan valtakunnalliselle kiinteistöyhtiölle vähintään kolmeksi vuodeksi. Kaupungille jää huonokuntoiset Sote-tilat, jotka palvelujen ulkoistamisen myötä jäävät tyhjiksi ja kaupungin rasitteeksi.

Digitalisaation ja sähköisten palveluiden yleistymisen mahdollistaa palvelujen tehostamisen, joskin haasteena on riittävä resursointi sähköisiin palveluihin.

3. Toiminnan painopistealueet

Sote-uudistuksen astuessa voimaan 2020 kaupungin organisaatorakenne tulee muuttaa vastaamaan kaupungin uutta toimintaa. Tavoitteena on teknisten tukipalvelujen tuottaminen alueella. Sote-uudistuksella on vaikutus teknisellä palvelualueen jokaisella vastuualueella. Organisaatiouudistuksen yhteydessä selvitetään myös toimintojen yhtiöittämisvaihtoehdot mm. ruokahuollon, laitoshuoltopalveluiden ja

kiinteistönhoidon osalta. Muutoksessa henkilökunnan vaikutusmahdollisuudet tulee huomioida entistä paremmin.

Toimivien ja laadukkaiden palvelujen saamiseksi toiminnassa pyritään suunnitelmalliseen ja ennakoivaan toimintaan. Eri vastuualueille tehtyjen ja tehtävien toimenpideohjelmilla ja ohjelmien päivityksillä päästään suunnitelmalliseen toimintaan ja tätä myötä parempaan palvelutasoon. Palvelujen kehittämisessä jatketaan sähköisten palvelutarjonnan laajentamista sekä sähköisen asioinnin ja tiedonhallinnon kehittämistä.

Olenainen painopiste on kaupungin toimitilojen ja kaupunki-infran säilyttäminen kohtuullisessa kunnossa ja kertyneen korjausvelan vähentäminen pitkällä tähtäimellä sekä ennakoiva huoltotoiminta. Kunnallistekniikkaan ja toimitiloille on laadittu pitkän tähtäimen ohjelmat, joiden mukaan toimitaan resurssien puitteissa. Pitkän tähtäimen ohjelmille haetaan laajapohjainen sitoutuminen. Ohjelmia laajennetaan kattamaan koko elinympäristöä, ja tällä tavoin vastataan kaupunkistrategian määrittelemiä tavoitteisiin.

Talousarviovuoden ja suunnitteluvuosien investointitarve on pelkästään toimitilojen peruskorjausten osalta 4-5 miljoonaa euroa/vuosi ja kunnallistekniikan peruskorjausten osalta noin 1 miljoonaa euroa/vuosi. Aiempien vuosien investointien siirrot aiheuttavat investointien kumuloitumista tuleville vuosille. Peruskorjausinvestointien siirtyessä korjausvelan määrä ja korjauskustannukset kasvavat nopeasti. Tarkasteluun otetaan myös vaihtoehtoisia rahoitus- ja omistajuusmalleja. Suunnitteluvuosille uimahallin peruskorjaus on suurin investointi. Lisääntyvä palvelutarve varhaiskasvatuksessa edellyttää toimitilainvestointeja. Kunnallistekniikan investoinneissa edetään hankesuunnitelman mukaisesti.

Teknisellä palvelualueella työskentelevällä henkilöstöllä on riittävä osaaminen toiminnan painopisteiden toteuttamiseen. Tosin osaamisen säilyminen ja kehittäminen vaativat aktiivisuutta ja jatkuvaa kouluttautumista.

Maankäytön suunnitelmissa painopisteenä on keskustan maankäytön suunnitelmallinen kehittäminen.

Toteutuma 31.12.

Palvelualueella varautuminen Sote-uudistukseen etenee, vaikka varsinainen Sote-uudistus siirtyikin vuodelle. Kaupunginvaltuusto on kesäkuussa 2018 päättänyt tilapalvelujen sekä laitoshuolto- ja ruokapalvelujen uudelleen organisoitumisesta tilaliikelaitokseksi. Liikalaitoksen hallintaan tulevat myös kaupungin omistamat taloyhtiöt.

Puistojen hoito- ja käyttösuunnitelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa syksyllä 2018.

Investointien tavoitteisiin korjausvelan vähentämiseksi ei talousarviovuonna päästy.

Valtuusto päätti luopua uimahallin peruskorjauksesta 2019, mikä luultavasti merkitsee, että tulevaisuudessa uimahalli tehdään uudisrakennuksena.

4. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintameno	-12 215 275	-12 955 489	-12 361 100	-12 650 267	-12 080 000	-12 200 000	-12 200 000
Toimintatulo	13 255 577	13 365 312	12 646 260	13 406 179	12 180 000	12 600 000	12 600 000
Toimintakate	1 040 302	409 823	285 160	755 913	100 000	400 000	400 000

Toimintamenojen toteuma on 102,3 % ja toimintatulojen toteuma 106,0 %. Tilinpäätöksen toimintakate on 470 753 euroa parempi kuin talousarviossa on arvioitu toteutuvan.

5.Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	95	94	93	89	88	61	88
Henkilöstömenot €	-4 151 895	-4 294 144	-4 236 000	-3 959 516	-4 090 000	-2 960 000	-4 090 000
Muutos %	-8,7	3,4	-0,3	-6,5	-3,5	-27,6	0,0
Palvelujen ostot €	-2 446 310	-2 608 556	-2 603 830	-2 805 887	-2 478 300	-2 463 300	-2 463 300
Muutos %	-1,5	6,6	2,4	7,7	-2,5	-0,6	-0,6
Toimintakate € /asukas	136	54	38	102	40	40	40

6. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Palvelualueen sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet. Esimiehet vastaavat tiedonkulusta ja raportoinnista sekä ohjaavat ja valvovat alaistensa toimintaa. Esimiesten vastuulla on valvonnan keinoin varmistaa, että tehtävät hoidetaan oikeaan aikaan, hyväksytyllä tavalla ja tehtävään osoitettujen voimavarojen puitteissa.

Sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa toteutetaan työpaikkakokouksissa. Lautakunnat valvovat, että palvelualue toimii vahvistetun talousarvion ja kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti. Lautakunta

saa raportteja ja tiedonantoja osaston toiminnasta ja ajankohtaisista asioista.

Toiminnan riskit talousarviovuonna

- toiminnassa olevien korjaustarpeissa olevien tilojen terveellisyyttä ja turvallisuutta koskevat ongelmat voivat edellyttää pikaisten toimimattomien väistötilaratkaisujen hakemista tai palveluiden tuottamista selvästi kalliimmilla menetelmillä
- sote-tukipalveluiden järjestämisen onnistuminen ja tukipalveluiden järjestäminen paikkakunnalla riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

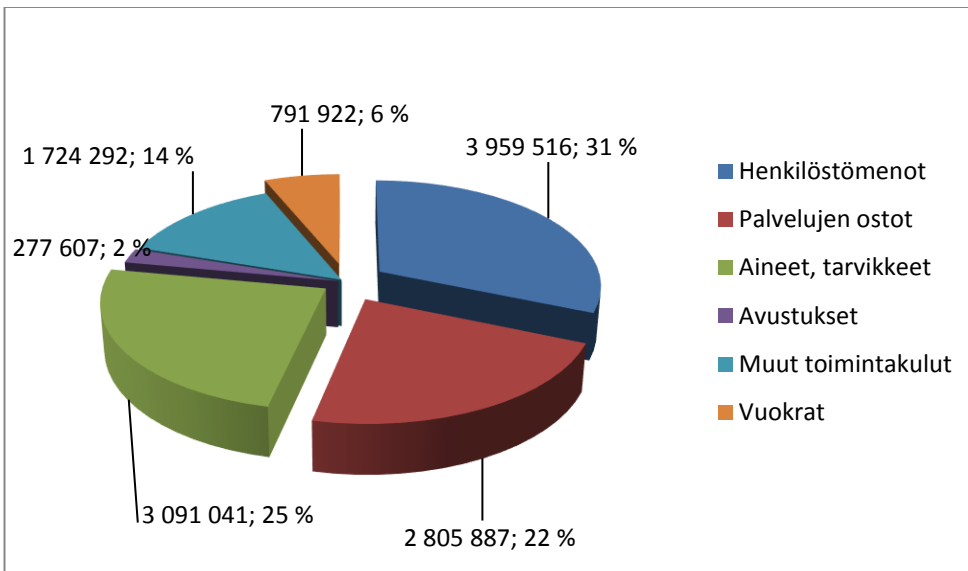

Toteutuma 31.12.

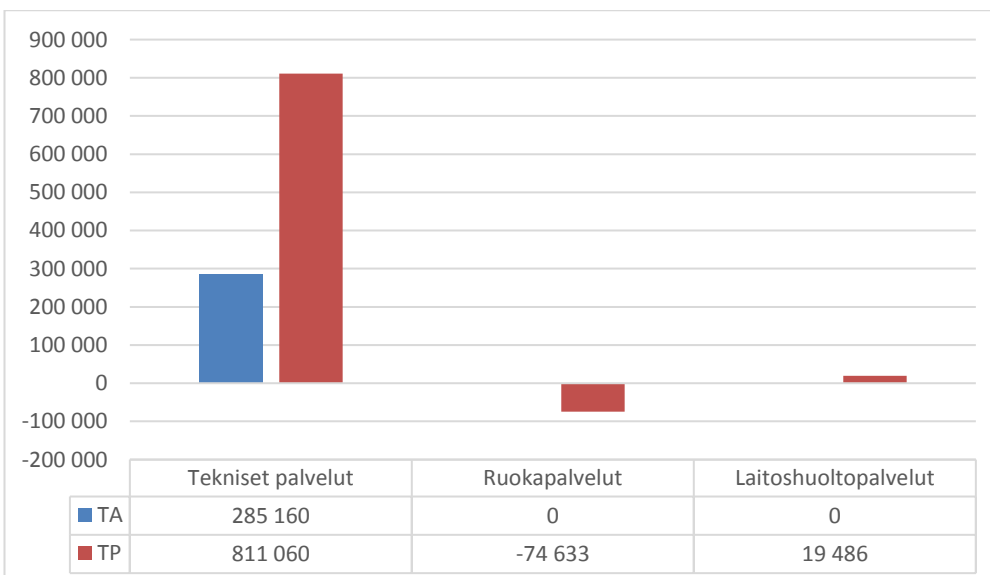
Niukan taloudenpidon johdosta investointi- ja kunnossapidon taso ei riitä selättämään korjausvelan kasvua, ja rakennusten kunto tuo

ajoittain yllätyksiä sekä synnyttää peruskorjausinvestointien kumuloitumisen lähivuosille. Pitkän tähtäimen suunnittelua ei ole pystytty toteuttamaan.

Tekninen palvelualue kulujen toteutuma menolajeittain 2018

Tekninen palvelualue talousarvio ja toteutuma 2018

VASTUUALUE: TEKNISET PALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Palvelualueen toiminnan tarkoituksena on tuottaa kuntalaisille riittävän tasokkaat tekniset palvelut, joita ovat

Viranomaistehtävät

- maankäytön suunnittelu ja kaavoitus
- rakennusvalvonta
- yksityisteiden viranomaisasiat
- kadunpito
- ostopalveluina tuotetaan ympäristönsuojelu- sekä palo- ja pelastustoimen tehtävät

Muut tekniset palvelut

- kaupungin toimitilojen sekä osin ulkopuolisille vuokrattavien tilojen ylläpito ja rakennuttaminen
- kunnallistekniikan ylläpito ja rakennuttaminen

Maankäytön palveluihin sisältyy kaupungin maaomaisuuden hallinta, maankäytön suunnittelu ja kaavoitus sekä rakennusvalvonta.

Kunnallistekniikka vastaa liikenneväylien, puistojen ja yleisten alueiden yllä- ja kunnossapidosta sekä niiden rakennuttamisesta.

Tilapalvelut - palveluyksikkö vastaa kaupungin toimitilojen yllä- ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta. Lisäksi tilapalvelut vuokraa toimi- ja teollisuustiloja yksityisille yrityksille ja julkisille yhteisöille.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Kiinteistöjen ja kaupunkinfran kunnan säilyttäminen niukassa kaupunkitaloudessa	Kiinteistöohjelman ja katujen hankesuunnitelman toteuttaminen, puistojen, liikuntapaikkojen ja muiden yleisten alueiden suunnitelmallinen kehittäminen.	Ohjelmien toteutuminen % Korjausvelka M€ Kuntoluokka Tyhjät kiinteistöt (k-m2) Asiakastyytyväisyyskysely.	Korjausvelka 45 M€. Tyhjät kiinteistöt 11.000 m2. Puistojen kehittämissuunnitelma laadittu.
2. Digitalisaation hyödyntäminen teknisissä palveluissa	Sähköisen asioinnin, kiinteistöautomaatiikan kehittäminen, katusovellusten ja koneiden telematiikkaohjelmiston käyttöönotto, koulutus ja osaamisen kehittäminen	Sähköisten työkalujen käyttöaste Koulutuspäivät	Rakennusvalvonassa 100 % sähköinen käsittely <i>Kaupunkikartta otettu käyttöön internetissä</i> <i>Telematiikkaohjelmisto otettu</i>

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Vastuualueen tuottavuuteen vaikutetaan kehittämällä työympäristöä ja organisaation toimintaa. Tuottavuuden parantaminen edellyttää työtapojen ja työvälineiden kehittämistä. Keskeisessä roolissa on tietotekniikka ja tietojärjestelmät ja tätä myötä osaamisen parantaminen.

Työtapojen arvioinnissa keskitytään tietotekniikan käytön tehostamisen lisäksi työprosessien avaamiseen, niin että oikeaa osaamista kohdistetaan oikeaan paikkaan. Kasvava palveluntarve edellyttää suorituskyvyn parantamista; jatkuvilla säästötoimenpiteillä palveluntarpeeseen ei voida vastata. Sähköinen asiointi, toimitilojen käytön tehostaminen ja omistajuudesta huolehtiminen ovat keskeisessä asemassa tuottavuuden nostamisessa.

Palveluverkkosuunnittelun, kiinteistöohjelman sekä kunnallistekniikan käyttö- ja hoitosuunnitelmien pohjalta laaditaan kaupungin pitkän tähtäimen investointisuunnitelma.

Palvelujen ostosta syntyviä kustannuksia verrataan edelleen vastaaviin oman tuotannon kustannuksiin, laatuun ja toimitusvarmuuteen. Mikäli nähdään taloudellisesti ja toiminnallisesti järkeväksi, siirretään ostopalvelutyötä omaksi työksi tai päinvastoin. Tämä saattaa tarkoittaa myös lisärekytintarvetta.

				<i>käyttöön</i>
3.	Ennakoiva kaavoitus ja kysyntää vastaavan tonttitarjonnan varmistaminen	Keskustan ja Isokylän yleiskaavojen hyväksyntä 2018. Tonttitarjonnan markkinointi ja varautuminen lisäkysyntään vuonna 2018 (liiketontit)	Hyväksytyt yleiskaavat 2018 Tonttitarjonta kpl	Keskustan yleiskaava siirtyi vuodelle 2019. Liike- ja teollisuustonttien esittely viety internettiin
4.	Selvitys kaupungin kiinteistö-omaisuudesta sekä laskelmat konsernin kiinteistöjen vuokraustoiminnan ja tiloihin liittyvien tukipalvelujen yhtiöittämisestä.	Selvitys pitää sisällään päätöksentekoa varten eri toteutusvaihtoehdot ja selkeän esityksen Kemijärven ”Infra” Oy:n perustamiseksi sisältäen yhtiön liiketoiminnalliset laskelmat ja yhtiöjärjestyksen.	Selvityksen perusteella tehtävät päätökset valtuustossa.	Valtuusto on tehnyt päätöksen tilaliikelaitoksen perustamisesta. Käynnistys heinäkuu 2019.

4. Henkilöstösuunnitelma

Vakituisessa henkilöstössä on suunnitteluvuosilla laskua, talousarviovuonna pidetään vakituinen henkilöstö samana kuin vuonna 2017, mikäli ei tule muutosta suhteeseen palvelujen ostot/oma työ.

Toteutuma 31.12.

Henkilöstön määrä alittuu talousarviosta.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-9 213 783	-9 633 255	-9 179 440	-9 435 104	-8 900 000	-9 000 000	-9 000 000
Toimintatulot	10 509 990	10 103 246	9 464 600	10 246 164	9 000 000	9 400 000	9 400 000
Toimintakate	937 216	469 991	285 160	811 060	100 000	400 000	400 000

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	39	36	38	36	37	33	37
Henkilöstömenot €	-2 009 686	-2 000 656	-2 136 100	-1 837 512	-2 100 000	-1 830 000	-2 100 000
Muutos %	-17,7	-0,4	10,7	-13,9	-1,7	-12,8	0,0
Palvelujen ostot €	-2 371 579	-2 518 201	-2 528 050	-2 717 110	-2 400 000	-2 400 000	-2 400 000
Muutos %	-10,4	6,2	2,3	7,5	-2,6	0,0	0,0
Toimintakate € /asukas	122	62	38	108	13	53	53

VASTUUALUE: RUOKAPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Tulosalueen muodostavat kaksi aluekeittiötä ja kahdeksan (8) palvelu- eli jakelukeittiötä. Asiakkaita palvellaan kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Tarjottavat ateriat suunnitellaan vastaamaan kunkin ikäkauden mieltymyksiä siten, että ruoalla on myönteinen vaikutus asiakkaiden hyvinvointiin. Ruokalistaa uudistetaan asiakastytyväisyyskyselyn pohjalta huomioiden ikäluokkien ravintosuosituksat. Lähiruokaa pyrimme tarjoamaan kerran viikossa ruokalistalla. Tavoitteenamme on vastata taloudellisesta ja asiakaslähtöisestä toiminnasta ja sen kehittämisestä yhteistyössä tilaajan, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa. Toimipisteiden ajatusta tuetaan säilyttämällä eri asiakasryhmien erityispiirteet.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja – hankkeet

Tuotamme ja tarjoamme tasalaatuista, turvallista ja hyvää ruokaa asiakkaillemme, hyödyntäen tuotannon ohjausjärjestelmää monipuolisesti. Toiminnassa varmistetaan kehittämisen, laadun, turvallisuuden, jäljitettävyyden seuranta ja valvonta jatkuvan parantamisen mallilla. Toiminnan kehittämisessä ja päätöksissä huomioidaan ruokapalvelun ulkoisen selvityksen ehdotukset.

Toteutuma 31.12.

Toiminnassa on huomioitu kehittäminen, laatu, turvallisuus, jäljitettävyys ja valvonta tuotannon ja palvelujen prosessien tarkastelulla ja muutoksilla yksiköissä. Aluekeittiö 2:n remontin valmistuttua toimintaympäristön kehittyminen ja toiminnallisuus on huomioitu. Aluekeittiö remontin aikaisesta väistöstä aiheutui määrärahojen ylimääräisiä kuluja, kuten henkilöstökuluja, palvelujen ostoa ja aineiden sekä tavaroiden ostoa.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuma 31.12.
1. Tuotamme palvelut asiakas-lähtöisesti, tarvelähtöisesti ja laadukkaasti	Kehittäminen yhteistyössä asiakas- ja sidosryhmien kanssa	Valvontajärjestelmät Tiedonkeruu	Asiakaskartoitus toteutui sote ja sivistys. Tulos 3,8
2. Hyödynnämme tietotekniikan innovaatiot tehokkaasti	Versiopäivitykset huolehditaan ajallaan. Varmistetaan olemassa olevien järjestelmien osaaminen ja varautuminen	Raportit Asiakirjat	Jamix, FredmanPro, versioiden kehittäminen sekä laajennus toteutuivat.
3. Henkilöstöressurssien käytön tehokkuus, joustavuus ja valmius	Varmistetaan palvelujen joustavuus ja korjaukset tehdään nopeasti	Prosessit Suunnitelmat Kalenterit	Titanian työsuunnitelman kokeilu ja kehittäminen toteutui. Lomakalenteri toimii.
4. Selvitys kaupungin kiinteistö-omaisuudesta sekä laskelmat konsernin kiinteistöjen vuokraustoiminnan ja tiloihin liittyvien tukipalvelujen yhtiöittämisestä	Selvitys pitää sisällään päätöksentekoa varten eri toteutusvaihtoehdot ja selkeän esityksen Kemijärven "Infra" Oy:n perustamiseksi sisältäen yhtiön liiketoiminnalliset laskelmat ja yhtiöjärjestyksen	Selvityksen perusteella tehtävät päätökset valtuustossa	KV 12.6.2018 § 54

4. Henkilöstösuunnitelma

Ruokapalvelun henkilöstösuunnitelman avulla on pyritty luonnollisen poistumien kautta vähentämään työntekijöiden määrää tasaisesti optimaaliselle tasolle. Organisaatio muutosten myötä asiakasmäärä tulee pienenemään vuoden 2018 lopulla. Sopeuttamalla hyödynnämme henkilöstöresurssit optimaaliseksi.

Toteutuma 31.12.

Useat pitkät työlomat ja määräaikaisten sijaisten palkkaaminen aluekeittiö 2 remontin poikkeusolojen mahdollistamiseksi kesän ajalle, näkyvät sijaismäärärahojen ylittymisenä.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-1 638 034	-1 802 183	-1 765 550	-1 812 274	-1 730 440	-1 087 000	-1 750 000
Toimintatulot	1 733 621	1 711 944	1 765 550	1 737 641	1 730 440	1 087 000	1 750 000
Toimintakate	95 587	-90 238	0	-74 633	0	0	0

6. Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	24	24	24	24	22	15	22
Henkilöstömenot €	-818 810	-884 288	-843 420	-885 172	-790 000	-470 000	-790 000
Muutos %	2,9	7,9	-1,2	4,9	-6,3	-40,5	0,0
Palvelujen ostot €	-58 160	-74 244	-62 790	-78 051	-65 000	-50 000	-65 000
Muutos %	4,0	27,7	7,4	24,3	3,5	-23,1	0,0
Toimintakate € /asukas	12	-12	0	10	0	0	0

VASTUUALUE: LAITOSHUOLTOPALVELUT

1. Toiminta-ajatus

Me tuotamme puhtaan ja viihtyisän ympäristön tilojen käyttäjille kilpailukykyisesti. Teemme myös jonkin verran ylläpito- ja perussiivouspalvelua Redu:lle, Terveystalo Oy:lle sekä Attendolle. Tuotamme myös materiaalihuoltopalveluita muille palvelualueille keskitetysti sekä Lapponiaan vaatehuoltopalvelua ammattitaidolla ja tehokkaasti.

2. Tuottavuustoimenpiteet ja –hankkeet

Tuotamme tukipalveluita eri palvelualueille kustannustehokkaasti mm. prosesseja tehostaen, tuotteistamalla, sekä seuraamalla ostopalveluiden kustannuskehitystä suhteessa omaan toimintaan. Näin toimiessa olemme valmiimpia sote- maakunta uudistukseen 2020.

Toteutuma 31.12.

Tehostamisesta ja prosessien hiomisesta saatu hyöty on saavutettu. Tällaista toimintaa jatketaan, vaikka siitä ei enää suuria säästöjä tulisikaan.

3. Toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	TOT 31.12.
1. Laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	2017 tehdyn laitoshuoltopalvelun tuotteistamisen prosessien hiominen	tehokkuus m ² / t	615 m ² / t
	Työmäärä mitoitus	Työmäärä mitoitus kpl	2 kpl
2. Asiakas – ja tarvelähtöiset palvelut	Siivouspalvelun tuotteistamisen päivittäminen	Palvelusopimukset kpl	9 kpl
3. Sairaala Lapponian muutokset toiminnassa ja tilojen käytössä	Henkilömitoituksen oikea säätö Vuosiloma /sijaisten kierto	tehokkuus m ² / t € / m ² / kk	615 m ² / t 6,74 € / m ² / kk
4. Selvitys kaupungin kiinteistö-omaisuudesta sekä laskelmat konsernin kiinteistöjen vuokraustoiminnan ja tiloihin liittyvien tukipalvelujen yhtiöittämisestä	Selvitys pitää sisällään päätöksentekoa varten eri toteutusvaihtoehdot ja selkeän esityksen Kemijärven ”Infra” Oy:n perustamiseksi sisältäen yhtiön liiketoiminnalliset laskelmat ja yhtiöjärjestyksen	Selvityksen perusteella tehtävät päätökset valtuustossa	KV 12.6.2018 § 54

4. Henkilöstösuunnitelma

Sote palveluiden ulkoistaminen vähentää meidän laitoshuoltajien tarvetta Puistolassa sekä Lapponiassa. Tämä muutos on ollut niin nopeaa, ettemme ole siihen pystyneet reagoimaan riittävän nopeasti. Vuonna 2018 meillä on henkilöstössä ylimiehitystä jonkin verran. Käytämme heitä sijaisuuksissa. Luonnollisella poistumalla olemme todennäköisesti jo 2019 tasapainossa.

Toteutuma 31.12.

Henkilöstön ylimiehitystä ei tullutkaan. Vuodeosastolle piti lisätä yksi laitoshuoltaja nk. U-vuoroon sekä pitkät sairauslomat näkyvät laitoshuoltopalvelun sijaismäärärahojen ylittymisenä. Muissa kustannuspaikoilla saimme aikaan säästöjä. Näin pääsimme plussalle keskiarvona.

5. Talouden tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Toimintamenot	-1 363 458	-1 520 051	-1 416 110	-1 402 889	-1 450 000	-650 000	-1 450 000
Toimintatulot	1 370 957	1 550 122	1 416 110	1 422 375	1 450 000	650 000	1 450 000
Toimintakate	7 499	30 071	0	19 486	0	0	0

6.Toiminnan tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TS 2019	TS 2020 (ilman sotea)	TS 2020 (sis. sote)
Vakinaiset virat ja toimet 31.12.	34	32	31	29	29	13	29
Henkilöstömenot €	-1 323 399	-1 409 199	-1 256 480	-1 236 833	-1 200 000	-540 000	-1 200 000
Muutos %	-3,0	6,5	-14,1	-1,5	-4,5	-55,2	0,0
Palvelujen ostot €	-16 572	-16 110	-12 990	-10 726	-13 300	-13 300	-13 000
Muutos %	-43,6	-2,8	3,4	-17,4	2,4	0,0	0,0
Toimintakate €/asukas	1	4	0	3	0	0	0

4.3. Tuloslaskelman toteutuminen (sisäiset mukana)

	Alkuperäinen TA	TA/KS muutokset	TA muut. jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	3 869 260	0	3 869 260	4 556 885	-687 625
Maksutuotot	2 614 700	125 340	2 740 040	2 740 170	-130
Tuet ja avustukset	636 330	82 070	718 400	838 230	-119 830
Vuokratuotot	8 123 610	120 180	8 243 790	8 710 803	-467 013
Muut toimintatuotot	2 716 740	50	2 716 790	2 834 953	-118 163
TOIMINTATUOTOT	17 960 640	327 640	18 288 280	19 681 041	-1 392 761
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-27 204 020	-975 560	-28 179 580	-27 916 416	-263 164
Palvelujen ostot	-25 039 310	186 630	-24 852 680	-27 741 578	2 888 898
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 141 430	-56 980	-4 198 410	-4 722 133	523 723
Avustukset	-5 601 790	910 020	-4 691 770	-4 274 339	-417 431
Vuokrat	-7 053 150	-379 900	-7 433 050	-7 405 324	-27 726
Muut toimintakulut	-2 324 740	-11 850	-2 336 590	-2 750 771	414 181
TOIMINTAKULUT	-71 364 440	-327 640	-71 692 080	-74 810 561	3 118 481
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-53 403 800	0	-53 403 800	-55 129 520	1 725 720
Verotulot	29 453 000	0	29 453 000	29 446 429	6 571
Valtionosuudet	25 450 000	0	25 450 000	25 357 084	92 916
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	411 000	0	411 000	423 048	-12 048
Muut rahoitustuotot	1 294 000	0	1 294 000	1 717 635	-4 23 635
Korkokulut	-301 000	0	-301 000	-233 650	-67 350
Muut rahoituskulut	-380 000	0	-380 000	-400 429	20 429
Rahoitustuotot ja -kulut	1 024 000	0	1 024 000	1 506 604	-482 604
VUOSIKATE	2 523 200	0	2 523 200	1 180 597	1 342 603
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 209 650		-2 209 650	-2 418 516	208 866
Poistot ja arvonalentumiset	-2 209 650	0	-2 209 650	-2 418 516	208 866
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset					
Rahastojen muutos				10 561	-10 561
Varausten ja rahastojen muut.					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	313 550		313 550	-1 227 359	1 540 909

KS-muutos tehty hyvinvointilautakunnassa 30.10.2018/131 §-132 § koskien Puistolan tehostetun palveluasumisen yksikön ja Ainola -kodin liikkeenluovutuksen viivästymistä ja siitä aiheutuneita kustannusmuutoksia. Sitovuustaso valtuustoon nähden ei ole muuttunut, koska määrärahamuutokset tiliryhmien välillä ja tulojen ja menojen välinetto nettomääräaha ei ole muuttunut.

Verotulojen erittely

Verotulot	TA 2018	TOTEUMA / €	POIKKEAMA / €
Kunnan tulovero	23 780 000	23 821 951	-41 951
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 320 000	1 298 045	21 955
Kiinteistövero	4 353 000	4 326 433	26 567
Verotulot yhteensä	29 453 000	29 446 429	6 571

Verovuosi ja tuloveroprosentti	Tulovero %	Verotuotto 1000 €	Muutos %
Verovuosi 2010	19,5	21 075	-3,8
Verovuosi 2011	20,0	21 670	2,8
Verovuosi 2012	20,0	22 067	1,8
Verovuosi 2013	20,0	22 654	2,7
Verovuosi 2014	20,5	23 348	3,1
Verovuosi 2015	20,5	23 378	0,1
Verovuosi 2016	21,0	23 640	1,1
Verovuosi 2017	21,0	23 514	-0,5
Verovuosi 2018	21,5	23 822	1,3

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuudet	TA 2018	TOTEUMA / €	POIKKEAMA / €
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, josta verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	25 450 000	25 692 552	-242 552
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus		-335 468	335 468
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus			
Valtionosuudet yhteensä	25 450 000	25 357 084	92 916

4.4. Investointien toteutuminen

Kohde	Kust.arvio ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2018	TA- muutos	TA muutoksen jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama	Poikkeama %	Kustannus- arviosta käytetty
Kaupunginhallitus									
Koneet ja kalusto									
Menot			-205 000		-205 000	-119 713	-85 287	-42	
Käyttöomaisuuden myynti						7 059	-7 059	100	
Netto			-205 000	0	-205 000	-112 654	-92 346	-45	
<i>Hammashuollon tietojärjestelmä</i>			-60 000			-53 244	-6 756	-11	
<i>Hyvinvointipalvelut muu sovelluskehitys</i>			-30 000			-17 316	-12 684	-42	
<i>Tekninen sovelluskehitys</i>			-20 000			-9 000	-11 000	-55	
<i>Taloushallinnon sovelluskehitys</i>			-30 000			-5 443	-24 557	-82	
<i>Tiedonohjausjärjestelmä</i>			-20 000			-12 447	-7 553	-38	
<i>Sähköinen arkistointi</i>			-10 000			0	-10 000	-100	
<i>Pienhankinnat, projektorit, dokumenttikamerat</i>			-15 000			0	-15 000	-100	
<i>Fleksim-päivittäminen</i>			-20 000			-22 263	2 263	11	
Osakkeet ja os./Itä-Lapin Energia									
Menot			-133 500		-133 500	-133 500	0	0	
Rahoitusosuus investointeihin							0		
Netto		0	-133 500	0	-133 500	-133 500	0	0	
Muut osakkeet ja osuudet									
Menot						-500	500	100	
Tulot						100 500	-100 500	100	
Netto			0	0	0	100 000	-100 000	100	
Kemijärven Kaukolämpö Oy SVOP sijoitus									
Menot						304 400	-304 400	100	
Tulot									
Netto						304 400	-304 400	100	

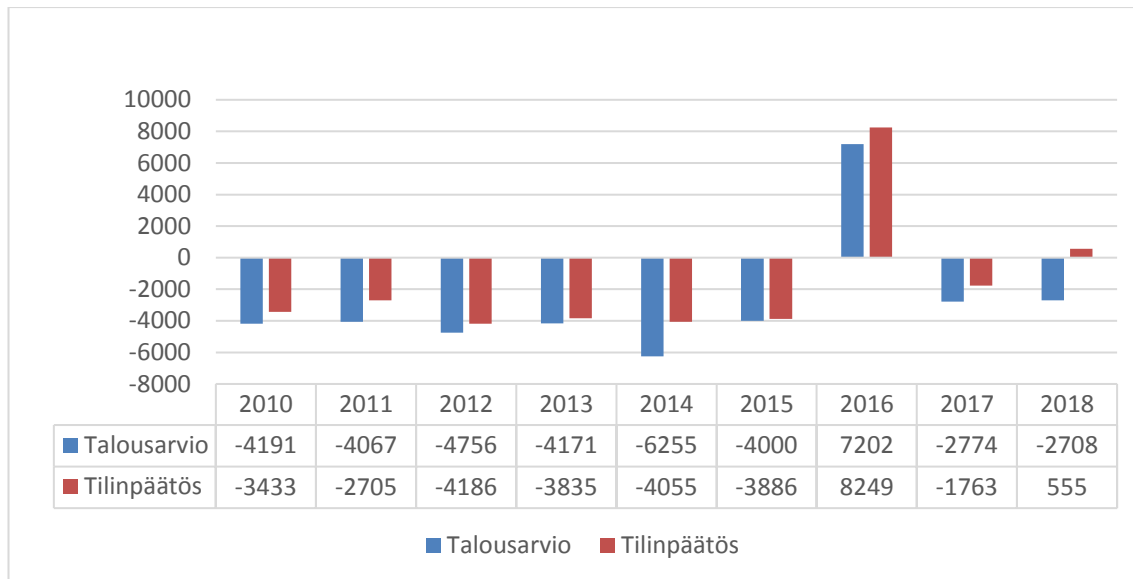
Kohde	Kust.arvio ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2018	TA- muutos	TA muutoksen jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama	Poikkeama %	Kustannus- arviosta käytetty
Kaupunginhallitus yhteensä									
Menot			-338 500	0	-338 500	50 687	-389 187		115
Rahoitusosuudet investointeihin / Tulo			0	0	0	100 500	-100 500		100
Käyttöomaisuuden myynti			0	0	0	7 059	-7 059		100
Netto			-338 500	0	-338 500	158 246	-496 246		214
Tekninen lautakunta									
KIINTEÄ OMAISUUS									
Maa- ja vesialueet									
Menot	-100 000		-100 000		-100 000	-45 624	-54 376		-54
Rahoitusosuus investointeihin						71 222	-71 222		100
Käyttöomaisuuden myynti									
Netto	-100 000		-100 000	0	-100 000	25 598	-125 598		-126
RAKENNUKSET									
Uimahallin peruskorjaus									
Menot	-6 360 000		-200 000	60 000	-140 000	-24 649	-115 351		-82
Rahoitusosuus investointeihin	800 000								
Netto	-5 560 000		-200 000	60 000	-140 000	-24 649	-115 351		-82
Lapponian keittiön korjaus ja kylmälaitteiden uudistaminen									
Menot	-150 000		-150 000		-150 000	-168 163	18 163		12
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-150 000	0	-150 000	0	-150 000	-168 163	18 163		12
Vesikatkon saneeraus, Pöylijärventie 4-8									
Menot	-150 000		-150 000		-150 000	-133 995	-16 005		-11
Rahoitusosuus investointeihin							0		
Netto	-150 000	0	-150 000	0	-150 000	-133 995	-16 005		-11

Kohde	Kust.arvio ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2018	TA- muutos	TA muutoksen jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama Poikkeama	Poikkeama %	Kustannus- arviosta käytetty
Muut liikenneväylät									
Menot	-480 000		-480 000		-480 000	-521 902	41 902		9
Rahoitusosuus investointeihin									
Natto	-480 000	0	-480 000	0	-480 000	-521 902	41 902		9
<i>Routavauriot, päällysteet, Kanavapolku</i>									
Kallaanvaaran katujen kunnostus									
Menot	-250 000		-250 000		-250 000	-354 898	104 898		42
Rahoitusosuus investointeihin							0		
Netto	-250 000	0	-250 000	0	-250 000	-354 898	104 898		42
Puistot ja liikuntapaikat									
Menot	-70 000		-70 000		-70 000	-28 477	-41 523		-59
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-70 000		-70 000	0	-70 000	-28 477	-41 523		-59
Liikuntapaikat ja ympäristötyöt									
Muut hankkeet									
Menot	-70 000		-70 000		-70 000	-9 090	-60 910		-87
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-70 000		-70 000	0	-70 000	-9 090	-60 910		-87
Kemijärven säännöstelyn kehittäminen									
Menot	-60 000		-60 000		-60 000	-48 839	-11 161		-19
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-60 000		-60 000	0	-60 000	-48 839	-11 161		-19
			0	0	0	0	0		0

Kohde	Kust.arvio ja sen muutokset	Ed.vuosien käyttö	Alkuperäinen TA 2018	TA- muutos	TA muutoksen jälkeen	Totetuma 2018	Poikkeama	Poikkeama %	Kustannus- arviosta käytetty
IRTAIN OMAISUUS									
Pienet hankkeet									
Menot	-50 000		-50 000		-50 000	-46 953	-3 047		-6
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-50 000		-50 000	0	-50 000	-46 953	-3 047		-6
<i>Katepesuri kuoma-autoon, pelastustoimen investointiosuus</i>									
Tukipalvelut									
Pienet hankkeet									
Menot	-35 000		-35 000		-35 000	-4 440	-30 560		-87
Rahoitusosuus investointeihin									
Netto	-35 000		-35 000	0	-35 000	-4 440	-30 560		-87
<i>Jääkaappi/kylmäsäilytys/Isokylän koulu, Astianpesukone AK 1</i>									
Tekninen lautakunta yhteensä									
Menot	-12 180 000	-591 171	-2 370 000	0	-2 370 000	-1 774 184	-595 849		-25
Käyttöomaisuuden myynnit	0	0	0	0	0	2 171 222	-2 171 222		100
Rahoitusosuus investointeihin	800 000	0	0	0	0	0	0		
=Netto	-11 380 000	-591 171	-2 370 000	0	-2 370 000	397 038	-2 767 071		117
INVESTOINNIT YHTEENSÄ									
Menot			-2 708 500	0	-2 708 500	-1 723 497	-985 036		-36
Rahoitusosuus investointeihin			0	0	0	100 500	-100 500		100
Netto			-2 708 500	0	-2 708 500	-1 622 997	-1 085 536		
Käyttöomaisuuden myynnit			0	0	0	2 178 281	-2 178 281		100
Netto			-2 708 500	0	-2 708 500	555 284	-3 263 817		121

Investoinnit 2010-2018 Talousarvio / Tilinpäätös

4.5. Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen TA2018	TA2018 muutokset	TA muut. jälkeen	Toteuma TP2018	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 523 200	0	2 523 200	1 180 597	1 342 603
Satunnaiset erät	0				
Tulorahoituksen korjaukset	-5 000		-5 000	-535 471	530 471
Toiminnan rahavirta	2 518 200	0	2 518 200	645 126	1 873 074
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 708 500	0	-2 708 500	-1 723 497	985 003
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	100 500	-100 500
Investointimenojen oikaisut	0	0	0	147 058	-147 058
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulot	5 000	0	5 000	2 302 201	-2 297 201
Investointien rahavirta	-2 703 500	0	-2 703 500	826 262	-3 529 762
Toiminnan ja investointien rahavirta	-185 300	0	-185 300	1 471 387	-1 656 687
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-50 000	50 000
Antolainasaamisten vähennykset	389 000	0	389 000	141 500	247 500
Antolainauksen muutokset	389 000		389 000	91 500	297 500
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 200 000	0	7 200 000	7 200 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 990 000		-4 990 000	-4 961 133	-28 867
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000 000		-1 000 000	-4 000 000	3 000 000
Lainakannan muutokset	1 210 000	0	1 210 000	-1 761 133	2 971 133
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut				68 200	-68 200
Vaihto-omaisuuden muutos				-13 348	13 348
Saamisten muutos				855 066	-855 066
Korottomien velkojen muutos				-379 409	379 409
Muut maksuvalmiuden muutokset				530 510	-530 510
Rahoituksen rahavirta	1 599 000	0	1 599 000	-1 139 123	2 738 123
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	1 413 700	0	1 413 700	332 264	1 081 436

HUOM! Investointimenojen oikaisu käyttötalouteen tehty Myllylammentien 23 keittiön ja uimahallin peruskorjauksen suunnittelumenojen osalta yhteensä 147 058,25 euroa.

4.5. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA	TA 2018	TA/KS MUUTOS	TA+MUUTOS	TP 2018	Poikkeama
HALLINTO- JA TUKIPALVELUT PALVELUALUE YHTEENSÄ	-6 116 300	0	-6 116 300	-5 642 898	-473 402
Keskitettyt hallinto- ja tukipalvelut	-5 310 000	0	-5 310 000	-4 940 841	-369 159
Elinkeinopalvelut	-806 300	0	-806 300	-702 057	-104 243
HYVINVOINTIPALVELUT PALVELUALUE YHTEENSÄ	-47 572 660	0	-47 572 660	-50 242 535	2 669 875
Johtaminen	-300 000	0	-300 000	-314 788	14 788
Varhaiskasvatuspalvelut	-2 413 300	0	-2 413 300	-2 771 870	358 570
Perusopetus- ja lukiokoulutuspalvelut	-6 750 000	0	-6 750 000	-6 547 439	-202 561
Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	-3 157 250	0	-3 157 250	-3 175 862	18 612
Perhepalvelut	-1 470 000	0	-1 470 000	-2 311 736	841 736
Sairauksien ehkäisy ja hoitopalvelut	-17 813 700	0	-17 813 700	-19 380 825	1 567 125
Aikuisten psykososiaaliset palvelut	-2 784 350	0	-2 784 350	-2 879 326	94 976
Vammaispalvelut	-3 884 060	0	-3 884 060	-4 150 312	266 252
Ikäihmisten palvelut	-9 000 000	0	-9 000 000	-8 710 378	-289 622
TEKNISET PALVELUT PALVELUALUE YHTEENSÄ	285 160	0	285 160	755 913	-470 753
Tekniset palvelut	285 160	0	285 160	811 060	-520 900
Ruokapalvelut	0	0	0	-74 633	74 633
Laitoshuoltopalvelut	0	0	0	19 486	-19 486
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	-53 403 800	0	-53 403 800	-55 129 520	1 725 720
TULOSLASKELMAOSA					
Verotulot	29 453 000	0	29 453 000	29 446 429	6 571
Valtionosuudet	25 450 000	0	25 450 000	25 357 084	92 916
Korkotuotot	411 000	0	411 000	423 048	-12 048
Muut rahoitustuotot	1 294 000	0	1 294 000	1 717 635	-423 635
Korkokulut	-301 000	0	-301 000	-233 650	-67 350
Muut rahoituskulut	-380 000	0	-380 000	-400 429	20 429

	TA 2018	TA MUUTOS	TA+MUUTOS	TP 2018	Poikkeama
INVESTOINTIOSA	-2 708 500	0	-2 708 000	555 284	-3 263 817
Kaupunginhallitus	-338 500	0	-338 500	158 246	-496 746
Koneet ja kalusto	-205 000	0	-205 000	-112 654	-92 346
Osakkeet ja osuudet/Itä-Lapin Energia	-133 500	0	-133 500	-133 500	0
Osakkeet ja osuudet/Pyhä-Luosto Vesi Oy	0	0	0	97 500	-97 500
Osakkeet ja osuudet/ArcticCare Tecknologies Oy	0	0	0	3 000	-3 000
Osakkeet ja osuudet/Monetra Oy	0	0	0	-500	500
SVOP-sijoituksen palautus (Kem. Kaukolämpö Oy)	0	0	0	304 400	-304 400
Tekninen lautakunta	-2 370 000	0	-2 370 000	397 038	-2 767 071
Maa- ja vesialueet (osto ja myynti)	-100 000	0	-100 000	25 598	-125 598
Rakennusten myynti, Puistola	0	0	0	2 100 000	-2 100 000
Uimahallin peruskorjaus	-200 000	60 000	-140 000	-24 649	-115 351
Lapponian keittiön korjaus ja kylmälaitteiden uudist.	-150 000	0	-150 000	-168 163	18 163
Pöylijärventie 4-6 vesikatton saneeraus	-150 000	0	-150 000	-133 995	-16 005
Muut rakennushankkeet	-505 000	0	-505 000	-108 043	-396 990
Jyväskylänpuiston päiväkodin laajennus	0	-60 000	-60 000	-16 806	-43 194
Katuvalojen uusiminen	-250 000	0	-250 000	-262 305	12 305
Muut liikenneväylät	-480 000	0	-480 000	-521 902	40 902
Kallaanvaaran katujen kunnostus	-250 000	0	-250 000	-354 898	104 898
Puistot ja liikuntapaikat	-70 000	0	-70 000	-28 477	-41 523
Liikuntapaikat ja ympäristötyöt, muut hankkeet	-70 000	0	-70 000	-9 090	-60 910
Kemijärven säännöstelyn kehittäminen	-60 000	0	-60 000	-48 839	-11 161
Irtain omaisuus, pienet hankkeet	-50 000	0	-50 000	-46 953	-3 047
Tukipalvelut, pienet hankkeet	-35 000	0	-35 000	-4 440	-30 550
		0			
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	-2 708 500	0	-2 708 500	555 284	-3 263 817
RAHOITUSOSA					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-50 000	50 000
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	141 500	-141 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 200 000	0	7 200 000	7 200 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 990 000	0	-4 990 000	-4 961 133	3 133

5. Tilinpäätöslaskelmat

5.1. Kemijärven kaupungin tuloslaskelma (ulkoinen)

	31.12.2018	31.12.2017
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	3 097 947,81	2 490 728,69
Maksutuotot	2 740 169,94	3 186 432,30
Tuet ja avustukset	796 912,31	809 518,15
Vuokratuotot	2 298 905,31	2 396 152,09
Muut toimintatuotot	548 202,98	436 304,91
Muut toimintatuotot	2 847 108,29	2 832 457,00
TOIMINTATUOTOT	9 482 138,35	9 319 136,14
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut	-27 916 415,99	-31 869 828,17
Palvelujen ostot	-26 412 591,10	-24 562 944,04
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 720 417,87	-4 777 908,33
Avustukset	-4 233 020,88	-2 418 562,98
Vuokrat	-993 060,58	-907 033,70
Muut toimintakulut	-336 152,15	-498 934,41
Muut toimintakulut	-1 329 212,73	-1 405 968,11
TOIMINTAKULUT	-64 611 658,57	-65 035 211,63
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-55 129 520,22	-55 716 075,49
Verotulot	29 466 429,05	29 153 369,18
Valtionosuudet	25 357 084,00	25 906 740,00
Rahoitustuotot ja –kulut		
Korkotuotot	423 047,69	410 747,06
Muut rahoitustuotot	1 717 634,65	1 406 397,09
Korkokulut	-233 650,02	-281 426,83
Muut rahoituskulut	-400 428,61	-352 900,00
Rahoitustuotot ja –kulut	1 506 603,71	1 182 817,32
VUOSIKATE	1 180 596,54	526 851,01
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 418 515,85	-2 385 096,35
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-2 418 515,85	-2 385 096,35
Satunnaiset tuotot	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-1 237 919,31	-1 858 245,34
Varausten ja rahastojen muutokset		
Rahastojen muutos	10 560,52	14 520,45
Varausten ja rahastojen muutokset	10 560,52	14 520,45
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 227 358,79	-1 843 724,89

5.2. Kemijärven kaupungin rahoituslaskelma

	31.12.2018	31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 180 596,54	526 851,01
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-535 470,83	-8 074,53
Toiminnan rahavirta	645 125,71	2 897 892,29
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 723 497,27	-1 813 805,80
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100 500,00	10 000,00
investointien oikaisut	147 058,25	0
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulot	2 302 200,54	48 478,54
Investointien rahavirta	826 261,52	8 235 880,38
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 471 387,23	-1 236 550,78
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-50 000,00	-25 400,00
Antolainasaamisten vähennykset	141 500,00	8 554,06
Antolainauksen muutokset	91 500,00	-16 845,94
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 200 000,00	2 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 961 133,00	-4 951 133,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 000 000,00	4 000 000,00
Lainakannan muutokset	-1 761 133,00	1 548 867,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut	68 200,25	128 153,82
Vaihto-omaisuuden muutos	-13 347,67	-1 926,95
Saamisten muutos	855 066,47	-326 410,03
Korottomien velkojen muutos	-379 409,40	190 715,83
Muut maksuvalmiuden muutokset	530 509,65	-9 467,33
Rahoituksen rahavirta	-1 139 123,35	1 522 553,73
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 216 715,62	1 884 451,74
Rahavarat 1.1.	1 884 451,74	1 598 448,79
Rahavarojen muutos	332 263,88	286 002,95

5.3. Kemijärven kaupungin tase

	31.12.2018	31.12.2017
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	323 237,25	341 655,63
Muut pitkävaikutteiset menot	177 236,73	185 112,67
Aineettomat hyödykkeet	500 473,98	526 768,10
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 628 764,64	7 654 363,15
Rakennukset	24 818 910,51	27 753 604,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 441 580,36	8 766 675,42
Koneet ja kalusto	637 740,61	837 968,87
Muut aineelliset hyödykkeet	31 054,74	31 054,74
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	979 848,28	422 390,27
Aineelliset hyödykkeet	42 537 899,14	45 466 057,34
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	15 731 279,45	16 002 179,95
Muut lainasaamiset	11 529 030,38	11 620 530,38
Muut saamiset	1 265 374,58	1 265 374,58
Sijoitukset	28 525 684,41	28 888 084,91
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	719,80	-72 737,02
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	9 757,63	9 080,67
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10 477,25	-63 656,35
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	171 410,26	160 965,05
Ennakkomaksut	11 043,99	8 141,53
Vaihto-omaisuus	182 454,25	169 106,58
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	57 500,00	0
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 177 465,29	2 216 668,09
Lainasaamiset	203 880,92	207 826,83
Muut saamiset	913 749,04	802 513,97
Siirtosaamiset	717 259,73	697 912,56
Saamiset	3 069 854,98	3 924 921,45
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	28 394,47	28 394,47
Rahat ja pankkisaamiset	2 188 321,15	1 856 057,27
V A S T A A V A A	77 043 559,81	80 795 733,97

VASTATTAVAA	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 460 394,33	39 460 394,33
Muut omat rahastot	68 628,59	79 189,11
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	-2 877 925,36	-1 034 200,47
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 227 358,79	-1 843 724,89
OMA PÄÄOMA	35 423 738,77	36 661 658,08
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	142 240,42	6 074,93
Lahjoitusrahastojen pääomat	199 703,65	199 157,22
Muut toimeksiantojen pääomat	40 656,31	35 034,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	382 600,38	240 266,35
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	24 664 505,00	22 548 623,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut velat / Liittymismak. ja muut velat		
Pitkäaikainen	24 664 505,00	22 548 623,00
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat	3 000 000,00	5 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 034 118,00	6 511 133,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0	400 000,00
Saadut ennakot	142 806,99	1 181 272,80
Ostovelat	3 852 847,52	3 393 714,69
Muut velat / Liittymismak. ja muut velat	698 857,15	676 672,13
Siirtovelat	3 844 086,00	3 666 347,44
Lyhytaikainen	16 572 715,66	20 829 140,06
VIERAS PÄÄOMA	41 237 220,66	43 377 763,06
VASTATTAVAA	77 043 559,81	80 795 733,97

Konsernitilinpäätös

5.4. Konsernituloslaskelma

	2018	2017
TOIMINTATUOTOT	51 890 890,78	50 570 705,64
TOIMINTAKULUT	-101 202 255,22	-101 010 239,25
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-49 311 364,44	-50 439 533,61
Verotulot	29 446 429,05	29 153 369,18
Valtionosuudet	28 548 080,00	29 068 445,17
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	99 582,21	101 011,99
Muut rahoitustuotot	1 774 618,91	1 610 318,00
Korkokulut	-1 083 538,79	-1 117 520,07
Muut rahoituskulut	-707 712,08	-427 955,98
Rahoitustuotot ja -kulut	82 950,25	165 853,94
VUOSIKATE	8 766 094,86	7 948 134,68
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 171 243,75	-6 921 820,55
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-7 171 243,75	-6 921 820,55
Satunnaiset erät	0	8 542,79
TILIKAUDEN TULOS	1 594 851,11	1 034 856,92
Tilinpäätössiirrot	57 004,82	61 102,48
Vähemmistöosuudet	-316 199,64	-396 695,13
Laskennalliset verot	-485 399,85	-416 250,01
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	850 256,44	283 014,26

5.5. Konsernirahoituslaskelma

Toiminnan rahavirta	2018	2017
Vuosikate	8 766 094,86	7 948 134,66
Tilikauden verot	-485 399,85	-416 250,01
Satunnaiset erät	0	8 542,79
Tulorahoituksen korjauserät	-300 020,83	39 621,20
Toiminnan rahavirta	7 980 674,18	7 580 048,64
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 226 241,29	-12 081 650,54
Rahoitusosuudet investointimenoihin	158 817,69	190 479,86
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulot	2 770 402,74	-204 546,99
Investointien rahavirta	-4 297 020,86	-12 095 717,67
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 683 653,32	-4 515 669,03
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-193 042,92	-925 400,00
Antolainasaamisten vähennykset	252 710,00	572 219,90
Antolainauksen muutokset	59 667,08	-353 180,10
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 771 484,71	7 698 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 729 673,33	-7 424 670,89
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 113 853,00	4 137 369,16
Lainakannan muutokset	-5 072 041,62	4 411 298,27
Oman pääoman muutokset	71 819,08	20 715,39
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muut	54 667,25	140 865,22
Vaihto-omaisuuden muutos	18 316,88	-147 898,91
Saamisten muutos	1 498 159,43	-168 925,01
Korottomien velkojen muutos	-645 235,80	185 730,27
Muut maksuvalmiuden muutokset	925 907,76	9 771,57
Rahoituksen rahavirta	-4 014 647,70	4 088 605,13
Rahavarojen muutos	-330 994,38	-427 068,90
Rahavarat 31.12.	11 476 355,86	11 186 482,95
Rahavarat 1.1.	11 174 897,00	11 197 296,83
Rahavarojen muutos	301 458,86	-10 813,88

5.6. Konsernitase

VASTAAVAA	2018	2017
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 365 611,47	1 432 183,54
Muut pitkävaikutteiset menot	504 981,57	580 190,64
Ennakkomaksut	29 557,00	19 142,39
Aineettomat hyödykkeet	1 900 150,04	2 031 516,57
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 829 797,58	8 861 572,23
Rakennukset	55 886 569,96	58 067 437,36
Kiinteät rakenteet ja laitteet	47 416 325,54	46 684 439,64
Koneet ja kalusto	12 815 284,45	12 666 080,67
Muut aineelliset hyödykkeet	407 067,39	430 647,37
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 570 264,05	2 767 588,50
Aineelliset hyödykkeet	126 925 308,97	129 477 765,77
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	467 202,11	567 702,11
Muut osakkeet ja osuudet	11 372 623,17	11 374 528,50
Muut lainasaamiset	736 500,00	740 000,00
Muut saamiset	-228 835,06	-229 665,59
Sijoitukset	12 347 490,22	12 452 565,02
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 009 845,43	875 835,77
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	816 542,61	854 702,85
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	162 086,00	558 582,61
Lyhytaikaiset saamiset	8 925 305,02	10 568 808,45
Saamiset	9 087 391,02	11 127 391,06
Rahoitusarvopaperit	1 360 422,47	1 386 311,53
Rahat ja pankkisaamiset	10 115 933,39	9 800 171,42
VASTAAVAA	163 563 084,15	168 006 259,99

VASTATTAVAA	2018	2017
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	39 460 394,33	39 460 394,33
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	33 637,59	33 637,59
Muut omat rahastot	2 547 288,05	2 223 267,77
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	6 663 817,65	6 960 090,19
Tilikauden yli-/alijäämä	850 256,44	283 014,26
OMA PÄÄOMA	49 555 394,06	48 960 404,13
VÄHEMMISTÖOSUUDET	7 769 821,62	7 366 321,11
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	23 145,00	24 674,73
Muut pakolliset varaukset	1 023 421,00	1 301 816,97
PAKOLLISET VARAUKSET	1 046 566,00	1 326 491,70
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 391 766,38	1 203 193,92
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	56 972 479,77	57 802 745,58
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	18 484 708,91	18 482 854,81
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	9 266 310,03	13 858 753,07
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	19 076 037,38	19 005 495,67
VIERAS PÄÄOMA	103 799 536,09	109 149 849,13
VASTATTAVAA	163 563 084,15	168 006 259,99

6. Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

6.1. Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.1.1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai

todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimukset

Kaupungilla ei ole johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

Aikaisempiin tilikausiin kohdentuvat korjaukset

Lisätty vuoden 2018 rahoituslaskelmaan kohtaan Toiminnan rahavirta rivi tilikauden verot ja sama korjaus tehty vuoden 2017 laskelmaan. Korjauksella on vaikutus toiminnan rahavirran lukuihin ja sitä kautta toiminnan ja investointien rahavirtaan.

6.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kaupungin tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu

huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty, koska ne eivät ole olennaisia konsernitilinpäätöksen kannalta.

Pyhä-Luoston Vesi Oy:n osakassopimuksen käsittely on edelleen kesken 31.12.2017. Hallinto-oikeus kumosi v. 2017 syksyllä Sodankylän kunnan tekemät päätökset koskien Pyhä-Luosto Vesi Oy:n osakkeita ja rahoitusta, joten osakassopimusasia tulee käsittelemään v. 2019. Osakepääoman lisäys palautetaan omistajille. Osakkeista kirjattu 97 500 euroa vähennys.

Johdannaisopimukset

Kemijärven konserniyhteisöillä on koronvaihtosopimuksia.

Koronvaihtosopimusten pääoma vuoden 2018 lopussa on 9,44 milj. euroa Kemijärven lämmöllä ja vedellä, josta vuosina 2019-2022 pääoma vähenee 3,8 milj. euroa. Korkeus on sidottu 6 kk:n Euriboriin ja marginaali on 0,0 % p.a.

6.3. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain				
	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Yleishallinto	516 624	532 114	379 983	376 826
Sosiaali- ja terveystoimet	23 884 364	23 671 673	4 251 161	4 607 354
Opetus- ja kulttuuritoimet	3 958 400	3 076 600	1 186 552	1 219 886
Tekninen toimi	11 842 137	11 515 627	3 664 442	3 182 246
Muut palvelut	11 689 366	11 774 692		
Toimintatuotot yhteensä	51 890 891	50 570 706	9 482 138	9 319 136

Verotulojen erittely				
	2018	2017	2016	
Kunnan tulovero	23 821 951	23 513 797	23 640 372	
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 298 045	1 292 350	1 045 588	
Kiinteistövero	4 326 433	4 347 222	4 419 457	
Muut verotulot				
Verotulot yhteensä	29 446 429	29 153 369	29 105 417	

Valtionosuuksien erittely				
	2018	2017	2016	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, Siitä:verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	25 692 552	25 870 297	27 292 408	
Muu opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	4 416 488	4 476 027	4 374 708	
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	-335 468	36 443	-197 201	
Valtionosuudet yhteensä	25 357 084	25 906 740	27 095 207	

Palvelujen ostojen erittely				
	2018	2017	2016	
Asiakaspalvelujen ostot	19 408 103	17 711 387	19 023 322	
Muiden palvelujen ostot	7 004 488	6 851 557	7 311 438	
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	26 412 591	24 562 944	26 334 760	

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kuluvan pysyvien vastaavien poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista taloudellisen käyttöiän mukaan tasa-poisto-menetelmällä

noudattaen kuntaliiton yleisohjetta suunnitelman mukaisista poistoista kunnille.

Aineettomat hyödykkeet	2-5 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-40 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	20-50 vuotta
Koneet ja kalusto	5-15 vuotta

Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluksi.

Selvitys suunnitelmien mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2014-2019:

Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	15 410 992
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno	24 947 201
Ero (€)	-9 536 209
Ero %	-38,23

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Eläkevastuu 1.1.	24 675	26 196		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	1 530	1 521		
Eläkevastuu 31.12.	23 145	24 675		
Muut pakolliset varaukset 1.1.	1 301 817	1 316 423	516 046	
Lisäykset tilikaudella				516 046
Vähennykset tilikaudella	516 046	14 606	516 046	
Muut pakolliset varaukset	785 771	1 301 817	0	516 046
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	785 770	800 376		
Lisäykset tilikaudella	237 651			
Vähennykset tilikaudella		14 606		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	1 023 421	785 770		

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
	Muut toimintatuotot			
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	126 919	26 798	126 919	26 798
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot	10 976			
Myyntivoitot yhteensä	137 895	26 798	126 919	26 798
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen myyntitappio	104 495	18 724	104 495	18 724
Muut myyntitappiot	2 999		2 999	
Myyntitappiot yhteensä	107 494	18 724	107 494	18 724

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset tuotot				
Kemijärven kaupunki				
KT Oy Kemijärven Vuokratalot				
Avustus Kemijärven kaupungilta	70 000	70 000		
Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä				
Vahingonkorvaus		3 203		
Satunnaiset tuotot yhteensä		73 203		
Satunnaiset kulut				
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä		64 661		
Kiinteistön alaskirjaus				
Satunnaiset kulut yhteensä		64 661		

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	2018	2017
Osinkotuotot muista yhteisöistä	5 253	11 673
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä (LKS, Kolpene)	39 392	41 134
Pvo/Pool/sähkö sopimus/tuotot	1 586 540	1 271 954
Takausprovisiot konserni	44 652	51 752
Yhteensä	1 675 838	1 376 513

6.4. Tasetta koskevat liitetiedot

6.4.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ole

Arvonkorotukset

Ei ole

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht- yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 187 668	567 702	4 882 378	284 138	16 002 180		12 426 805		459 100	12 885 905
Lisäykset	133 999				133 999		50 000			50 000
Vähennykset		43 000					138 000		3 500	141 500
Siirrot erien välillä	304 400				304 400					
Hankintameno 31.12.	10 097 561	524 702	4 882 378	284 138	15 788 799		12 338 805		455 600	12 794 405
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 097 561	524 702	4 882 378	284 138	15 788 779		12 338 805		455 600	12 794 405

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kaupunkikonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää-omasta	vieraasta pää-omasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Kemijärven Töveli	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	351	2 664	83
Kiinteistö Oy Kemijärven Vuokratalot	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	1 355	10 795	65
Kemijärven lämpö ja vesi Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	3 887	24 054	2 100
Kemijärven Kehitys Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	512	8	-89
Kemijärven Jäähalli Oy	Kemijärvi	87,45 %	87,45 %	30	22	5
Kiinteistö Oy Kemijärven Kaarlonkeskus	Kemijärvi	7,69 %	84,39 %	1 256	8	8
Kiinteistö Oy Kemijärven Toimitalo	Kemijärvi	55,63 %	55,63 %	1 201	8	2
Koillis-Lapin Sähkö Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	1 906	14 476	6
Keski-Lapin Voima Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	84	684	1
Itä-Lapin Energia Oy	Kemijärvi	61,57 %	61,57 %	3 790	2 622	0
Kemijärven Roikka Oy	Kemijärvi	0,00 %	100,00 %	95	200	-12
Elwira Oy	Kemijärvi	100,00 %	100,00 %	969	150	63
Kuntayhtymät						
Itä-Lapin kuntayhtymä	Kemijärvi	59,14 %	59,14 %	132	30	0
Kolpeneen palvelukeskuksen ky.	Rovaniemi	10,88 %	10,88 %	412	812	-17
Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Rovaniemi	9,23 %	9,23 %	3 218	3 041	78
Lapin liitto kuntayhtymä	Rovaniemi	4,03 %	4,83 %	67	209	-4
Lapin Jätehuolto kuntayhtymä	Sodankylä	22,17 %	22,17 %	527	288	72
Rovaniemen koulutuskuntayhtymä	Rovaniemi	9,50 %	9,50 %	2 991	2 557	144
Säätiöt						
Saura säätiö	Kemijärvi	100,00 %	100 %	61	150	-4
Yhdistelemättömät						
Osakkuus- ja muut omistusyhteisyhteisöt						
*Pyhä-Luosto Vesi Oy	P-niemi	32,50 %	32,50 %	182	1 447	5
Asunto Oy Särkelänrinne	Kemijärvi	27,88 %	37,97 %	75	20	0
Kiinteistö Oy Vaskikallas	Kemijärvi	28,80 %	28,80 %	14	2	1
Kiinteistö Oy Kallaanvaaran Kassala	Kemijärvi	23,10 %	23,10 %	23	2	2
*)Pyhä-Luoston Vesi Oy:n osakassopimuksen käsittely kesken						

Saamisten erittely	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		97 499		12 354
Lainasaamiset	11 077 530		11 165 530	200 000
Muut saamiset	1 261 275		1 261 275	
Siirtosaamiset				
Yhteensä	12 338 805	97 499	12 426 805	212 354
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		81 195		68 059
Lainasaamiset				
Muut saamiset				303 464
Siirtosaamiset		16 993		371 523
Yhteensä		98 188		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus- yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	329 000		329 000	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	329 00			
Saamiset yhteensä	12 667 805	195 687	12 755 805	583 877

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot				
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä		28 955		
Siirtosaamiset muilta	848 385	116 026	355 397	116 026
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	215 120	322 397	195 487	262 000
Työttömyysvakuutusmaksurahasto			84 199	
Muut tulojäämät	202 709	292 470		
Projektisaamiset (kuntayhtymät)				
Tulojäämät yhteensä (lop.kons.taseesta)				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 266 213	759 848	635 083	378 026

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	39 460 394	39 460 394	39 460 394	39 460 394
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	39 460 394	39 460 394	39 460 394	39 460 394
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	33 638	33 638		
Muut omat rahastot	2 547 288	2 223 268	79 189	93 710
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta			10 560	14 521
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 547 288	2 223 268	68 629	79 189
Edellisten tilikausien alijäämä 1.1.	6 663 818	6 960 090	- 2 877 925	-1 034 200
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Edellisten tilikausien alijäämä 31.12.	6 663 818	6 960 090	-2 877 925	-1 034 200
Tilikauden yli/alijäämä	850 256	283 014	- 1 227 359	-1 843 725
Oma pääoma yhteensä	49 555 394	48 960 404	35 423 739	36 661 658

Pitkäaikaiset velat (velat, jotka erääntyvät 1.1.2022 tai sen jälkeen)		
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 039 212	10 206 134
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	18 039 212	10 206 134

Joukkovelkakirjalainat	2018	2017
JVK-laina	3 000 000	
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat		5 000 000
- korko		
- erääntyvät 10.4.2017 ja 24.4.2017		1 500 000
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	3 000 000	5 000 000

Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Muut pakolliset varaukset	121 995	516 046		516 046
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	1 023 421	785 770		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 145 416	1 301 816		516 046

Muut pakolliset varaukset sisältää Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden 26.1.2017 päätöksen (Dnro 11672/14/6112) mukaisen korvauksen vuosilta 2011-2014 Kuusamon kaupungille. Asiassa on haettu valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta 17.3.2017. Varaus on purettu 2018

Vieras pääoma	2018		2017	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		264 181		274 690
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		264 181		274 690
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		1 043 134		955 727
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		1 043 134		955 727
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		1 307 315		1 230 417

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut velat				
Liittymismaksut	15 692 940	15 589 059	0	0
Muut velat	159 896	154 768		
Muut velat yhteensä	15 852 837	15 743 827	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tulojäämät				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen				
jaksotukset	5 433 910	6 057 459	2 829 231	3 390 442
Korkojaksotukset	278 744	114 235	113 823	51 315
Valtionosuusennakot	75 112	433 810		
Muut menojäämät	1 381 623	635 128	944 268	224 590
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	7 169 390	7 240 632	3 887 322	3 666 347
Siirtovelat yhteensä	7 169 390	7 240 632	3 887 322	3 666 347

6.5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Leasingvastuiden yhteismäärä (arvonlisäveroineen)				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Leasingvastuut	1 407 803	1 672 195	836 223	1 048 935
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	611 511	700 791	331 840	381 379
Yhteensä	1 407 803	1 672 195	836 223	1 048 935

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Kunnan sopimukset:

Tukirahoitus Oy:n sopimukset tulostinlaitteet

LapIT:n vuokrat ja elinkaarihallinta vuodet 2018-2021

Siemens Financial Services AB

Toyota Finance Finland Oy

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	25 467 953	33 967 953	25 467 953	33 967 953
Jäljellä oleva pääoma	17 971 916	20 623 787	17 971 916	20 623 787
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	9 190 834	9 190 834	6 822 334	6 822 334
Jäljellä oleva pääoma	8 552 824	8 725 742	6 184 324	6 357 242
Kiinteistökiinnitykset				

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	Kunta	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	43 011 053	42 887 503
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	27 633	28 345

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
	Arvonlisäveron palautusvastuu	7 358 394	5 625 376	1 733 018
Annetut pantit				
Vakuustalletukset				
Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet				

6.6. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	27 916 416	31 869 828	29 952 883	32 241 724	37 375 658	36 301 803	37 649 949	36 244 446	35 391 903
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	35 038	86 210	61 668	153 361	150 175	136 504	150 864	100 664	142 816
Henkilöstökulut yhteensä	27 951 454	31 956 038	30 014 551	32 395 085	37 525 833	36 438 307	37 800 813	36 345 110	35 534 719

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Keskityt hallinto- ja tukipalvelut									
Keskityt hallinto- ja tukipalvelut	43	42	45	40	27	20	18	16	18
Elinkeinopalvelut	5	5	4			9	10	12	7
Hyvinvointipalvelut									
sote-palvelut	259	334	342	349	412	441	452	432	428
sivistyspalvelut	250	231	235	255	311	280	304	311	325
Tekninen palvelut									
Tekniset palvelut	98	100	100	85	75	79	84	88	90
Työllistetyt	9	11	11	6	6	13	7		
Yhteensä	664	723	737	735	831	840	875	859	868

Henkilöstö 31.12.	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Vakinaiset **)	510	557	553	555	607	617	635	717	734
Määräaikaiset **)	154	166	184	180	224	223	187	97	87
Sivuviran- ja toimenhaltijat *)	60	59	59	68	57	48	53	45	47
Yhteensä	664	723	737	735	831	840	875	859	868

Palveluksessa olevien työntekijöiden määrä tilanne 31.12.

*)Ne, joilla on vain sivutoiminen palvelussuhde (sisältyy määräaikaisiin)

6.7. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot:
BDO Audiator Oy (A) ja KPMG Oy Ab (B)

Tilintarkastajan palkkiot		
	2018	2017
Tarkastusyhteisö A		
Tilintarkastuspalkkiot	6 807	8 934
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot	6 279	
Tarkastusyhteisö B		
Tilintarkastuspalkkiot	10 224	
Tilintarkastajan lausunnot		
Palkkiot yhteensä	23 310	15 551

6.8. Intressitahotapahtumat

Liitetiedoissa on esitettävä tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisoin keinoin.

Intressitahoilla tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka on kunnan kanssa:

- 1) määräysvaltasuhteessa; tai
- 2) osakkuusyhteyssuhteessa

Intressitahoihin luetaan lisäksi:

- 1) kunnanjohtaja;
- 2) kunnanhallituksen jäsen ja varajäsen; sekä
- 3) kunnan muiden toimielinten puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat sekä johtavat viranhaltijat.

Liitetieto on esitettävä ensimmäisen kerran vuoden 2017 tilinpäätöksessä.

Kaupunginjohtajan kanssa on 21.5.2015 (KV:n päätös) solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 6 kk:n palkan suuruudesta erokorvauksesta jos virkasuhteen päätyminen tapahtuu yhteisymmärryksessä.

Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia vuonna 2018.

6.9. Liitetietojen erittely

Liitetietojen erittely	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
	Erittely pakollisista varauksista			
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuu				
Ympäristövastuut				
Maisemointivaraukset				
Ympäristövastuut yhteensä				
Potilasvahinkovastuu				
Lapin Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä				
Potilasvahinkovakuutus 1)	1 023 421	785 770		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	1 023 421	758 770		

1) Yhdistelty peruspääomaosuuden suhteessa

Arvonlisäveron palautusvastuu	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
	Kunta	1 733 018	1 931 037	1 733 018
Koillis-Lapin Sähkö Oy	2 541 377	2 731 425		
Keski-Lapin voima Oy	79 056	92 290		
Rovaniemen kouluskuntayhtymä				
Kemijärven Kaukolämpö Oy/ Kemijärven lämpö ja vesi Oy	41 665	61 903		
Lapin sairaanhoidopiiri		866 562		
Jäljellä oleva arvonlisäveron palautusvastuu	7 358 394	5 683 216	1 733 018	1 854 407

7. Eriytetyt tilinpäätökset

7.1. Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

Ei ole

8. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tasekirja

Tase-erittelyt

Päiväkirja ja pääkirja atk-tulosteina

9. Allekirjoitukset ja merkinnät

Kaupunginhallitus 28.03.2019

Tarja Kaisanlahti
varajäsen

Markku Harju
I varapuheenjohtaja

Kirsti Ojala
II varapuheenjohtaja

Jukka Ojala
jäsen

Esa Kangas
jäsen

Joonas Lehtola
jäsen

Riitta Savukoski
jäsen

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Kemijärvellä   päivänä   kuuta 2019

Tapio Raappana
tilintarkastaja, KPMG Oy Ab

Käytetyt kirjanpitokirjat

Käytetyt kirjanpitokirjat

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista 1.1. - 31.12.2018

Tasekirja	Sidottu				
Tase-erittelyt	Paperituloste				
Päiväkirja	ATK-tuloste				
Pääkirja	ATK-tuloste				
Ostoreskontra	ATK-tuloste				
Myyntireskontra	ATK-tuloste				
Käyttöomaisuuskirjanpito	ATK-tuloste				
Konsernin päiväkirja	ATK-tuloste				
Konsernin pääkirja	ATK-tuloste				
				Lkm	Tos.nro
Tositelaji	Alaraja	Yläraja	Käytetty		liittymästä
100 Tiliotteet titot	000001	010000	000754	754	
200 Palkkatositteet	200000	209999	200058	59	
220 Matkalaskutositteet	220000	229999	220029	30	
250 TOIMEENTULOTUKI	250000	269999	250825	826	
300 Muistiotositteet	300000	309999	300613	614	
320 Muistiotositteet Rondo	320000	329999	319999		736
400 Ostoreskontran maksutositteet	400000	419999	400302	303	
420 Ostoreskontra yleishallinto	420000	429999	420349	350	
440 Ostoreskontra sosiaalitoimi	440000	449999	440239	240	
470 Ostoreskontra tekninen toimi	470000	479999	469999		
500 Rondo kunta	500000	589999	499999	18819	
600 Myyntireskontran suoritustositteet	600000	619999	602392	2393	
620 Myyntilaskut yleislaskutus	620000	629999	620295	296	
640 Myyntilaskut Pegasos, 2010 Yleislaskutus	640000	669999	647575	7576	
670 Myyntilaskut Hammashuolto 2010	670000	679999	67331	5332	
680 Myyntilaskut Pegasos 2010	680000	719999	694743	4744	
710 Myyntireskontra päivähoito	710000	729999	711472	1473	
730 Myyntilaskut arava	730000	739999	730001	2	
740 Myyntilaskut, tekniset vuokrat	740000	769999	740755	756	
780 Myyntilaskut rakennusvalvonta	780000	789999	780106	107	
800 Sonet lääkekeskus Lapponia	800000	809999	899999		12
810 Sonet keskusvarasto/Lapponia	810000	819999	809999		12
900 Käyttöomaisuusviennit	900001	909999	900033	33	